

En analyse av Stopp islamiseringen av Norge (SIAN) sin anti-islamske diskurs

Ole Jakob Michelsen

Mastergradsoppgave i religion og samfunn

Universitetet i Oslo

Det teologiske fakultet

Vår 2012

Veileder: professor Oddbjørn Leirvik

En analyse av Stopp islamiseringen av Norge (SIAN) sin anti-islamske diskurs

© Ole Jakob Michelsen

2012

En analyse av Stopp islamiseringen av Norge (SIAN) sin anti-islamske diskurs

Ole Jakob Michelsen

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Førord

Høsten 2010 tok jeg kurset «Moderne religionskritikk» som en del av masterprogrammet i religion og samfunn ved Universitetet i Oslo. Dette kurset gjorde at jeg ble interessert i å lese religionskritiske tekster, og jeg ble etter hvert oppmerksom på nettsidene til organisasjonen Stopp islamiseringen av Norge (SIAN). På disse sidene ble det blant annet hevdet at islam ikke er en religion, men en totalitær politisk ideologi. Jeg ble nysgjerrig på hvilken tilnærming til religion som kunne muliggjøre et slikt syn, og slik fikk jeg motivasjonen til å skrive en masteroppgave om SIAN sin religionsforståelse.

Selv om denne oppgaven hovedsakelig er skrevet på bakgrunn av en interesse for religion og religionskritikk, er det ikke til å komme utenom at det anti-islamske prosjektet til SIAN har en politisk agenda. Derfor tar denne oppgaven opp diskusjonen om hvilken politisk profil som uttrykkes i litteraturen på SIAN sine nettsider. Forholdet mellom anti-islamsk tenkning og høyreekstremisme ble aktualisert i etterkant av terrorangrepene i Oslo og på Utøya 22. juli 2011, og det er særlig skjæringspunktet mellom høyreekstremisme og høyrepopulisme som blir relevant når SIAN sin politiske profil skal drøftes.

Når arbeidet med masteroppgaven nå er avsluttet, ønsker jeg å takke veilederen min, professor Oddbjørn Leirvik. Leirviks kompetanse har spesielt vært til hjelp i arbeidet med å plassere SIAN i en bredere kontekst. Han har også gitt konkrete og nyttige tilbakemeldinger på oppgavens innhold, tekst og struktur.

En takk går også til mine medstudenter på RESA, spesielt for de givende samtalene om b̄or.

Oslo, 6. mai 2012

Ole Jakob Michelsen

Innholdsfortegnelse

Forord	5
1. Innledning.....	11
1.1 Prosjektets bakgrunn og formål.....	11
1.2. Problemstilling	12
1.3 Fremgangsmåte og struktur	13
1.4 Diskurs, institusjon og aktør.....	14
2. Islamkritiske diskurser, organisasjoner og institusjoner	17
2.1 Forskning og annen relevant litteratur	17
2.2 Anti-islamske nettverk	21
2.3 Islamkritiske diskurser	24
En humanetisk islamkritisk diskurs.....	24
En liberal islamkritisk diskurs.....	27
En nykonservativ islamkritisk diskurs	29
En høyrepopulistisk islamkritisk diskurs	33
Det kristne høyres islamkritiske diskurs	35
Eurabia-diskursen.....	37
2.3 Den analytiske hensikten.....	38
3. Diskursanalyse	39
3.1 Diskursanalyse som teoretisk-metodisk innfallsvinkel	39
Diskursbegrepet.....	39
Utgangspunktet.....	41
Fremgangsmåte	41
Utestengelsesmekanismer	44
3.2 Diskursanalyse av en webside.....	44
4. Teoretiske perspektiver på religion og politikk.....	47

4.1 Det teoretiske utgangspunktet for Arne Tumyrs religionsforståelse.....	47
4.2 Wilfred Cantwell Smith: religionsbegrepet er tingliggjort.....	49
4.3 Jeffrey M. Bale: islamisme og totalitarisme.....	51
4.4 Høyrepopulisme og høyreekstremisme	54
Høyrepopulisme	55
Høyreekstremisme.....	56
Glidende overganger eller fundamentale forskjeller?	57
4.5 Oppsummering av perspektivene	58
5. SIAN sin samfunnsanalyse og politiske profil	61
5.1 Samfunnsanalyse	61
SIAN sine møter, opptredener og organisatoriske utfordringer	61
Ytringsfrihet	64
Omtale og kritikk av journalister og media.....	67
Norsk politikk og islamiseringen av Norge.....	71
Vestlig politikk og islamiseringen av Europa og Vesten	74
5.2 Politisk profil.....	77
SIAN og liberal frihet.....	77
En høyrepopulistisk diskurs?	79
En høyreekstrem diskurs?	81
SIAN og Breivik.....	83
5.3. Oppsummering	85
6. SIANs religionsforståelse.....	87
6.1 Kristendom og humanisme som anti-islamske identitetsmarkører	87
Humanisme som anti-islamsk identitetsmarkør	88
Kristendommen som anti-islamsk identitetsmarkør.....	89
6.2 Kritikk av islams lære, historie og verdisyn.....	90
6.3 Forståelsen av islams essens	93

De «gode» og de «moderate» muslimene	97
Motvekt til elitens islamapologi	99
6.5 Diskursens ulike kristendomsforståelser	101
6.6 SIANs tvetydige religionsforståelse	106
7. Konklusjoner	111
Primærlitteratur	117
Sekundærlitteratur	127

1. Innledning

De siste årene er det vokst frem en rekke anti-islamske bevegelser som søker å begrense islams innflytelse i Vesten. Denne motstanden mot islam har blant annet sammenheng med muslimsk innvandring til vestlige land og en frykt for islamistiske terroranslag. Det finnes to store europeiske anti-islamske nettverk som har organisert seg i Norge. Det ene er English Defence League (EDL) med den norske avleggeren Norwegian Defence League (NDL). Det andre er Stop Islamisation of Europe (SIOE) der organisasjonen Stopp Islamiseringen av Norge er tilsluttet.

Stopp Islamiseringen av Norge (SIAN) er etter all sannsynlighet Norges største anti-islamske organisasjon.¹ Organisasjonen ble stiftet 16. februar 2008 som et resultat av at sammenslutningen Forum Mot Islamisering (FOMI) sluttet seg til SIOE-nettverket. Siden da har den tidligere presse mannen og humanetiker en Arne Tumyr vært leder for organisasjonen. SIAN sitt formål er å motarbeide, stoppe og reversere islamiseringen av Norge.² Medlemstallene til SIAN blir for tiden holdt hemmelige, men i juli 2011 oppga Tumyr til Stavanger Aftenblad at organisasjonen hadde i overkant av 3000 medlemmer.³ Organisasjonen har egen hjemmeside med domenenavnet *sian.no* og en Facebookgruppe med i overkant av 10 000 medlemmer per april 2012.

1.1 Prosjektets bakgrunn og formål

Formålet med denne masteroppgaven er å få en dypere forståelse av SIAN sitt anti-islamske prosjekt gjennom å analysere diskursen som organisasjonen etablerer på sine nettsider. SIAN har pekt seg ut én bestemt religion som de kritiserer og kjemper mot – nemlig islam. Samtidig er det ikke entydig definert i diskursen at islam i sin essens er en religion. Islam blir gjerne betraktet som en politisk ideologi med religiøse trekk, eller en politisk ideologi som markedsføres som en religion. Litteraturen på nettsidene bruker begrepene *islam* og *islamisme* nærmest synonymt. Siden islams status som religion trekkes i tvil, er det også nødvendig å se på andre faktorer enn religionsbegrepet for å analysere SIAN sin anti-islamske diskurs. SIAN legger vekt på islams politiske aspekt, og siden det anti-islamske prosjektet til organisasjonen har en politisk agenda, er det naturlig å analysere politiske markører i diskursen i tillegg til religiøse. Derfor vil jeg også se nærmere på den politiske profilen som uttrykkes i diskursen. I etterkant av terroraksjonene i Oslo og på Utøya 22. juli 2011 ble det publisert mange

---

¹ Strømmen (2011) s. 112

² SIAN: Vedtekter

³ Stavanger Aftenblad 9.7.2011: «Advarer mot islamister»

leserkommentarer på *sian.no* som hevdet at SIAN direkte eller indirekte kunne knyttes til disse aksjonene.⁴ SIAN har også i offentlige medier blitt trukket frem som en gruppe som har et visst ideologisk fellesskap med mannen bak angrepene, Anders Behring Breivik, og dette har ført til at SIAN i større grad enn tidligere har blitt trukket frem som en høyreekstrem gruppe.⁵ Det er imidlertid få som har kommet med en klar begrunnelse for hvorfor visse anti-islamske grupperingene er høyreekstreme, og derfor er det interessant å undersøke om SIAN etablerer en høyreekstrem diskurs.

Analysematerialet som ligger til grunn for denne oppgaven, er alle artiklene som ble publisert på SIAN sine nettsider fra og med mai til og med oktober 2011. Dermed tar analysen for seg artikler som ble publisert både før og etter 22. juli. Terrorangrepene har også aktualisert diskusjonen om hva som kjennetegner høyreekstremisme og hva som skiller høyreekstremister fra høyrepopulister. Denne oppgaven drøfter om SIAN appellerer til demokratiet, eller om de like ofte viser til hvor umulig det er å nå fram med politiske virkemidler. Den ser også på avstandtagen fra og legitimering av vold.

1.2. Problemstilling

Den overordnede problemstillingen for prosjektet er: *Hva kjennetegner religionsforståelsen, samfunnsanalysen og den politiske profilen som uttrykkes i SIAN sin anti-islamske diskurs, sett i lys av andre islamkritiske diskurser?* Den overordnede problemstillingen kan deles i tre underproblemstillinger:

1) *Hvordan kommer SIAN sin samfunnsanalyse og politiske profil til uttrykk i diskursen?*

Dette spørsmålet blir besvart gjennom å vise hvilke samfunnsaktører (politikere, journalister, akademikere og debattanter) som tas avstand fra og hvilke som støttes. I lys av dette blir det drøftet hvilken politisk markør som er mest anvendelig for å beskrive SIAN sin politiske profil.

2) *Hvilken religionsforståelse ligger til grunn for diskursen, og hvordan tolkes islam og kristendommen i lys av denne religionsforståelsen?*

Dette spørsmålet blir besvart gjennom å vise hvordan sentrale aktører i diskursen ser på islam og kristendommen og hvilken religionsforståelse som ligger til grunn for tolkningen av de to religionene. Det blir drøftet hvordan konsensus om islams vesen opprettholdes og hvordan

---

⁴ SIAN 24.7.2011b

⁵ For eksempel i dokumentarprogrammet *Brennpunkt* på NRK1 20.8.2011 <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/788067/> (sett 12.4.2012).

forståelsen av islam, kristendommen og religion bidrar til å regulere og legitimere SIAN sitt anti-islamske prosjekt. I den forbindelse er det blant annet nødvendig å se nærmere på diskursive arbeidet som gjøres for å definere islam som en politisk ideologi.

3) *Hva er forholdet mellom SIAN og andre islamkritiske diskurser?*

En diskurs kan ikke analyseres løsrevet fra andre diskurser. Iver B. Neumann (2001) understreker at «det foregår en uopphørlig kamp mellom forskjellige diskurser om å kunne definere de kategoriene og fenomenene som danner vår verden.»⁶ Virkelighetsforståelsen til SIAN-diskursen formes altså i en maktkamp med andre diskurser. Derfor er det et sentralt punkt i oppgaven å danne en kontekstuell ramme for analysen ved å vise hvordan SIAN-diskursen forholder seg til andre anti-islamske og islamkritiske diskurser.

1.3 Fremgangsmåte og struktur

Utgangspunktet for analysen i denne oppgaven er altså at SIAN utgjør en anti-islamsk diskurs som kan avgrenses i forhold til andre anti-islamske og islamkritiske diskurser. En diskurs har alltid forgreninger til andre diskurser, og diskursene kan avgrenses på flere måter. Diskurser er også forankret i ulike institusjoner. Derfor er kapittel 2 viet til å gi et overblikk over det islamkritiske landskapet i Norge ved å identifisere en rekke islamkritiske diskurser og vise hvor de er forankret, særlig nasjonalt, men også internasjonalt. Dette kapittelet er et viktig bidrag for å kunne besvare det siste leddet i problemstillingen, nemlig hva som kjennetegner SIAN sin anti-islamske diskurs *i lys av andre islamkritiske diskurser* slik det også er spesifisert i spørsmål 3 ovenfor. I tillegg vil kapittel 2 presentere forskning på og annen relevant litteratur om islamkritikk og anti-islamsk engasjement.

Det metodiske grepet i oppgaven er å benytte diskursanalyse som utgangspunkt for en websideanalyse. Det metodiske grepet vil bli nærmere beskrevet i kapittel 3. Diskursanalyse er ikke kun en metode, men en helhetlig analysemåte der teori og metode er kjedet sammen.⁷ Diskursanalysen vil her bli supplert av religionsteoretiske perspektiver. I tillegg vil det bli presentert teori om høyreekstremisme og høyrepopulisme på bakgrunn av at det er brytningene mellom disse to politiske fenomenene som fremstår som mest relevant for å forstå SIAN sin anti-islamske diskurs. Denne teorien blir presentert i kapittel 4. Analysen i oppgaven er todelt der den første delen tar for seg de sentrale punktene i diskursens samfunnsanalyse slik den kommer til uttrykk i perioden mai-oktober 2011. Deretter går den

---

⁶ Neumann (2001) s. 21

⁷ Jørgensen og Philips (1999) s. 12

mer spesifikt inn på SIAN sin politiske profil. Den andre delen tar for seg SIAN sin religionsforståelse og ser på hvordan kristendommen og islam blir tolket i lys av denne religionsforståelsen. Disse to analysedelene inngår i kapittel 5 og 6 mens kapittel 7 presenterer oppgavens konklusjoner.

1.4 Diskurs, institusjon og aktør

Før jeg avgrensar ulike islamkritiske diskurser, er det nødvendig å gi en foreløpig presentasjon av diskursanalysen med særlig vekt på å avklare begrepene *diskurs*, *institusjon* og *aktør*. *Diskurs* er et mangfoldig begrep som kan romme ulike aspekter ved språk og sosial samhandling. Hva som ligger i begrepet, kan variere ut ifra sammenhengen det blir brukt i og hvilket teoretisk og metodisk rammeverk som legges til grunn. Marianne Winther Jørgensen og Louise Philips definerer en diskurs som «en bestemt måte at tale om og forstå verden (eller et udsnit af verden) på.»⁸ Noen diskursanalytikere, for eksempel Norman Fairclough, forstår en diskurs som kun bestående av lingvistiske elementer.⁹ Iver B. Neumann advarer imidlertid mot å legge for stor vekt på det talte eller skrevne ord og for lite vekt på diskursens materialitet.¹⁰ Neumann gir denne definisjonen av en diskurs:

En diskurs er et system for frembringelse av et sett utsagn og praksiser som, ved å innskrive seg i institusjoner og fremstå som mer eller mindre normale, er virkelighetskonstituerende for sine bærere og har en viss grad av regularitet i et sett sosiale relasjoner.¹¹

Denne definisjonen innlemmer det *institusjonelle* aspektet ved en diskurs. En diskurs er alltid forankret i én eller flere *institusjoner*. Neumann forstår institusjoner som «symbolbaserte programmer som regulerer sosial samhandling og som har en materialitet.»¹² Eksempler på ulike typer institusjoner som blir nevnt i denne oppgaven, er organisasjoner (som SIAN og Human-Etisk Forbund), tenketanker eller stiftelser (som Human Rights Service), politiske partier (som Demokratene), nettsider (som sian.no og document.no) og forlag (som Prokla Media). Listen kunne selvfølgelig vært mye lengre. Poenget er at diskursene blir regulert av de institusjonelle forankringspunktene. For eksempel regulerer SIAN andre regler for sosial samhandling enn Human-Etisk Forbund. Dette er et viktig utgangspunkt når jeg i neste kapittel avgrensar islamkritiske diskurser i forhold til hverandre.

---

⁸ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 9

⁹ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 79

¹⁰ Neumann (2001) s. 80

¹¹ Neumann (2001) s. 18

¹² Neumann (2001) s. 80

I denne oppgaven opererer jeg med et skille mellom *anti-islamske* og *islamkritiske* diskurser. En islamkritisk diskurs forstår jeg som en bestemt måte å snakke om og kritisere islam på. Anti-islamske diskurser går lenger enn kun å kritisere islam. De bygger i tillegg på en forestilling om at Norge og Europa/Vesten er i ferd med å bli islamisert og at islams utbredelse derfor må stanses.¹³ Dette er tankegods som står svært sentralt i litteraturen på SIAN sine nettsider. Dessuten har SIAN omtalt seg selv som en anti-islamsk organisasjon,¹⁴ og organisasjonen kan dermed også i egne øyne anses som et forankringspunkt for en anti-islamsk diskurs.

I tillegg til diskurs og institusjon, er *aktør* et sentralt begrep i denne oppgaven. Aktørbegrepet skiller fra begrepet *subjekt* slik det er blitt forstått av blant andre Michel Foucault. Ifølge Foucault blir subjektet skapt i diskursene. Dermed blir subjektet et desentrert medium for språket.¹⁵ Aktørbegrepet impliserer i større grad enn subjektbegrepet at individet er handlende. At jeg velger å bruke begrepet aktør i større grad enn subjekt, betyr ikke at jeg benekter at subjektene blir skapt og påvirket av diskursene. Det betyr likevel at jeg gir subjektet større bevegelsesfrihet i diskursene enn teoretikere som Michel Foucault, Ernesto Laclau og Chantal Mouffe. Jeg anser ikke individet som kun bestemt av ytre strukturer, men legger større vekt på at individet bruker diskurser som ressurser til å skape nye ord og setninger, noe som er mer i tråd med Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse.¹⁶ Dette har sammenheng med at jeg anvender tekster fra Internett som analysemateriale. Særlig er de anonyme leserkommentarene vanskelig å tolke som om de er determinert av ytre strukturer. I kommentarfeltet kan nemlig hvem som helst skrive hva som helst. I tillegg legger jeg vekt på at enkelte individer har større makt til å definere diskursen enn andre. Særlig har Arne Tumyr stor makt til å definere SIAN sin anti-islamske diskurs. Dette har sammenheng med diskursens materialitet. Tumyr er leder og gjør det meste av det organisatoriske arbeidet. Selv om også Tumyr er et subjekt som må rette seg etter diskursens regler for samhandling, har han også makt til å definere ny kunnskap og påvirke andre. Slik sett er Tumyr en aktør i SIAN-diskursen og ikke kun et desentrert subjekt.

Forholdet mellom aktør og diskurs er sammensatt. En aktør kan skrive seg inn i flere diskurser ved å tilpasse seg ulike virkelighetskrav. Alternativt kan aktøren skape sin egen diskurs ved å kombinere elementer fra andre diskurser. Et eksempel på dette er Arne Tumyr

---

¹³ Denne beskrivelsen bygger på Politiets sikkerhetstjeneste (PST): *Åpen trusselvurdering 2012*

¹⁴ SIAN 25.3.2012

¹⁵ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 24

¹⁶ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 26 f.

sin bok *Vardene brenner!* fra 2008.¹⁷ Denne boken kombinerer elementer fra en anti-islamisk diskurs med en humanetisk religionskritisk diskurs. Boken bryter SIAN sine institusjonelle regler for samhandling ved blant annet å hevde at Bibelen gir grunnlag for massedrap,¹⁸ og den bryter med Human-Etisk Forbunds regler for samhandling ved å hevde at muslimene søker å infiltrere samfunnet.¹⁹ En aktør skiller seg altså fra en diskurs ved at aktøren i mindre grad er styrt av institusjonelle forankringspunkter. Aktøren kan velge hvilke diskurser han eller hun vil skrive seg inn i. Dette er utgangspunktet når jeg i neste kapittel redegjør for islamkritiske diskurser, aktører og organisasjoner.

---

¹⁷ Boken er gitt ut på Kolofon, et oppdragsforlag der alle kan gi ut sin egen bok.

¹⁸ Tumyr (2008) s. 100

¹⁹ Tumyr (2008) s. 232

2. Islamkritiske diskurser, organisasjoner og institusjoner

For å kunne analysere SIAN sin anti-islamske diskurs er det nødvendig å se nærmere på hva som kjennetegner denne diskursen i lys av andre anti-islamske islamkritiske diskurser. De islamkritiske diskursene er forankret i ulike institusjoner og blir i stor grad materialisert gjennom tekster og ytringer som disse institusjonene publiserer. Samtidig er det viktig å være klar over at en institusjon eller en organisasjon som oftest er mangfoldig og kan være forankringspunkt for flere diskurser. Dette kapittelet vil først gjøre rede for noe av litteraturen og forskningen som finnes om islamkritiske diskurser og organisasjoner. Deretter vil det avgrense en rekke islamkritiske diskurser og vise hvor de er forankret. Målet er å sette SIAN inn i et bredere perspektiv, særlig i norsk kontekst, men også internasjonalt.

2.1 Forskning og annen relevant litteratur

Det foreligger forholdsvis lite forskning om islamkritiske og anti-islamske diskurser, aktører og institusjoner i Norge. Trolig vil det bli publisert mer forskning om temaet i løpet av de neste årene. 22. juli 2011 utførte Anders Behring Breivik et bombeangrep mot Regjeringskvartalet i Oslo og et våpenangrep mot Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) sin sommerleir på Utøya i Hole i Buskerud. Etter disse angrepene har det naturlig nok vært en markant økning i interessen for anti-islamske aktører Norge. Etersom Breivik var en aktiv debattant på anti-islamske nettsider, har ulike fagmiljøer, journalister og Politiets sikkerhetstjeneste blitt mer opptatt av den islamkritikken som i stor grad føres på Internett. Dette har også ført til at akademikere, journalister og andre samfunnsengasjerte skribenter har publisert artikler og uttalt seg i ulike medier om islamkritikk, høyreekstremisme og islamofobi. SIAN har også kommet i medienes søkelys som følge av hendelsene den 22. juli, blant annet i forbindelse med at politiet påla dem å avlyse et ekstraordinært medlemsmøte i Oslo sentrum.²⁰ Den 18. april 2012 publiserte Aftenpostens nettutgave en artikkel med overskriften «Breivik får støtte av nettdebattanter og SIAN». Artikkelen presenterte et intervju med Arne Tumyr der han innrømmet enighet med Breivik i at islam er en trussel mot det norske og europeiske samfunnet. Samtidig tok han avstand fra Breiviks handlinger og ideologi.²¹ Det er mye som tyder på at 22. juli har slått negativt ut for det offentlige omdømmet til islammotstanderne. SIAN har for eksempel høsten 2011 slitt med at ingen i Oslo vil leie ut møtelokaler til dem.²²

---

²⁰ NRK 15.8.2011

²¹ *Aftenposten* (nettutgaven) 18.4.2012

²² SIAN 2.10.2011a

Et akademisk arbeid som inkluderer SIAN, er Lars Erik Berntzens masteroppgave i sosiologi som ble levert ved Universitetet i Bergen våren 2011. Berntzen har undersøkt motstand mot islam, muslimsk kultur og innvandring til Norge ved å intervjuere ledere og representanter for Fremskrittspartiet, SIAN, Document.no, Human Rights Service, Honestthinking.org og Kristelig Folkeparti Bergen-Vest, Norge i Dag, Kristenfolket og Visjon Norge. Som informant fra SIAN, har Berntzen valgt Arne Tumyr. Berntzen legger vekt på de diskursive prosessene når det gjelder den politiske mobiliseringen mot islam.²³ Selv om Berntzen tydeliggjør forskjellen mellom uttalelsene til informantene sine, har han hovedfokus på det som forener den politiske mobiliseringen. Derfor bruker han uttrykket «den anti-islamske bevegelsen», og han konkluderer blant annet med at bevegelsen forenes i et fokus på verdier som likestilling ytringsfrihet og demokrati i tillegg til en vektlegging av historiske hendelser med kristendommen som sentralt bindeverk.²⁴ Min oppgave har en snevrere avgrensning av diskursen enn Berntzens ved at den skjeler mellom SIAN-diskursen og andre anti-islamske og islamkritiske diskurser.

Oddbjørn Leirvik, professor i interreligiøse studier ved Universitetet i Oslo, publiserte i 2005 artikkelen «Islamkritikk: kristen, humanetisk, muslimsk» i tidsskriftet *Religion og Livssyn*. I denne artikkelen peker han på tre former for islamkritikk som har vokst frem de siste årene. Det dreier seg om nye versjoner av klassisk kristen polemikk mot islam, mer engasjert islamkritikk fra humanistisk hold og en større grad av intern kritikk blant muslimene. I artikkelen trekker han blant annet frem en tiltakende allianse mellom kristen fundamentalisme og høyrepopulistisk politikk der støtte til Israel og kritikk av islam står sentralt. Dette eksemplifiserer han blant annet ved å trekke frem at Carl I. Hagen, daværende formann i Fremskrittspartiet, viste til boka *Islam og terrorisme* av Mark Gabriel under en TV-debatt i 2004. Denne boka ble utgitt på norsk i 2003 av Prokla Media, forlaget til den kristne misjonsbevegelsen Ungdom i Oppdrag. Ifølge Leirvik fremstiller Gabriel kristendommen som kjærlighetens religion og islam som hatets. Leirvik nyanserer den kristne polemikken mot islam ved å vise til at kristenkarismatiske ledere som Åge Åleskjær og Aril Edvardsen offentlig har gått ut og advart mot muslimhets og islamofobi blant kristne.²⁵

I Sverige foreligger det to nokså omfattende bøker om muslimhat og islamofobi. Forfatteren og journalisten Andreas Malm, som er doktorgradsstipendiat ved universitetet i Lund, har

---

²³ Berntzen (2011) s. 2. Når et gjelder de fire sistnevnte organisasjonene, er alle disse representert ved Berntzens informant Bjarte Ystebø.

²⁴ Berntzen (2011) s. 100

²⁵ Leirvik (2005) s. 14 f.

skrevet boken *Hatet mot muslimer* (2009). I 2011 kom det ut en revidert og oppdatert pocketutgave av denne boken. Malm bruker den noe omstridte termen *islamofobi* for å beskrive hatet mot muslimer som han mener sprer seg rundt i Europa. Han etterlyser mer forskning på dette feltet og hevder at «studiet av modern islamofobi ligger ännu i sin linda.» Blant annet peker han på det økende antallet av islamofobiske blogger som han mener bør studeres nærmere.²⁶ Selv går han blant annet inn på det nasjonalistiske partiet Sverigedemokraternes blogger. Malm setter muslimhatet inn i et europeisk og historisk perspektiv med særlig fokus på Norden og Sverige. Hva Norge angår, nevner han Fremskrittspartiet (som blir omtalt som søsterparti til Sverigedemokraterna og Dansk Folkeparti) som kilde til muslimhat.

Religionshistorikeren Mattias Gardell har publisert en bok med tittelen *Islamofobi* og tar for seg mye av den samme problematikken som Malm. Begge disse bøkene gir verdifulle beskrivelser av hvordan ulike krefter i samfunnet kommuniserer om islam, og de nevner en rekke islamkritiske institusjoner, organisasjoner og diskurser. Begrepet islamofobi blir brukt av en rekke forskere og skribenter for å beskrive en ensidig negativ og unyansert kritikk av islam. Enkelte setter også spørsmålsteget ved om denne formen for kritikk i det hele tatt er verdig å kalles islamkritikk. Det er også mange som sammenlikner islamofobi med antisemittisme. For eksempel trekker Cora Alexa Døving frem noen sentrale likhetstegn mellom islamofobi og antisemittisme i en artikkel fra 2010. Ett av eksemplene hennes er konspirasjonsmyter om at muslimer/jøder har planer om å overta makten. Dette har blant annet sammenheng med en forestilling om at muslimene og jødene indre solidaritetstilknytning er sterkere enn lojaliteten deres til majoritetsbefolkningen. For islamofobiens del kommer dette blant annet til uttrykk gjennom å fokusere på muslimenes lojalitet til *ummah* – det islamske fellesskapet.²⁷

En *fobi* er et uttrykk for en irrasjonell eller ubegrunnet frykt,²⁸ men det er vanskelig å definere et absolutt skille mellom hva som er legitim islamkritikk og hva som er islamofobi. Mattias Gardell definerer islamofobi som «sosialt reproduserte fordommer om og aversjoner mot islam og muslimer, samt handlinger og praksiser som angriper, ekskluderer eller diskriminerer mennesker på bakgrunn av at de er eller antas å være muslimer og assosieres med islam».²⁹ Ifølge Gardell er det et kjennetegn ved produsenter av islamofobiske ideologier at Koranen

---

²⁶ Malm (2009) s. 10

²⁷ Døving (2010) s. 60 ff.

²⁸ Gardell (2011) s. 15

²⁹ Gardell (2011) s. 17

gjærne brukes som bevismateriale for å beskrive hvordan muslimer er. Dessuten kan alt en muslim gjør, forklares med henvisning til islam.³⁰ Gardell mener islamofobi skiller seg fra religionskritikk og strengt tatt ikke har noe med religionskritikk å gjøre. Dette eksemplifiserer han med at man kan avfeie tanken på Guds eksistens eller tvile på Koranens åpenbaringsstatus uten å gi uttrykk for islamofobi. Man har imidlertid tråkket over den islamofobiske grensen dersom man hevder at mennesker med slike forestillinger utgjør en bestemt type mennesker som deler visse negative egenskaper og derfor bør nektes oppholdstillatelse eller holdes under oppsikt av sikkerhetspolitiet.³¹

Gardell beskriver det han kaller et islamofobisk kunnskapsregime. Innenfor dette regimet sirkulerer utsagn oppfatninger og påstander om islam og muslimer som blir gjentatt og opphøyd til vedtatte sannheter. Kunnskap som havner utenfor regimets rammer, anses som urimelige. Kunnskapsregimet konstruerer en ontologisk forskjell mellom vest og øst, kristendommen og islam og oss og dem som forsterkes gjennom språk og bilder.³²

Øyvind Strømme gav høsten 2011 ut boken *Det mørke nettet* med undertittelen *om høyreekstremisme, kontrajihadisme og terror i Europa*. Denne boken er ikke en akademisk utgivelse, men et bidrag til samfunnsdebatten i form av undersøkende journalistikk. Strømme har fulgt en rekke anti-islamske blogger og nettsteder, blant annet nettsidene til SIAN. Strømme hevder at Anders Behring Breivik representerer en kontrajihadistisk strømning som i senere år er vokst frem på Internett. Som en del av nettverket nevner han EDL sitt nettverk og SIOE-nettverket som SIAN er en del av. Selv om Breivik var en ensom ulv, kom han fra en flokk som det kan komme flere ulver fra, ifølge Strømme.³³ Boken fikk slakt av SIAN-leder Arne Tumyr. Han hevdet blant annet at Strømme fremmer løsrevne anklager mot alle som ser islam som en trussel og at Strømme ubegrunnet setter fredelige islamkritikere inn i et høyreekstremt nettverk.³⁴

Det anti-islamske engasjementet har forgreninger i hele den vestlige verdenen. I USA gav Center for American Progress ut rapporten *Fear Inc. The Roots of the Islamophobia Network in America* i august 2011. Rapportens utgangspunkt er at islamofobien i USA utgjør et problem blant annet fordi den truer religionsfriheten.³⁵ Kjennetegnet på islamofobi er ifølge denne rapporten en overdrevet frykt, hat og fiendtlighet mot islam og muslimer som blir

---

³⁰ Gardell (2011) s. 18

³¹ Gardell (2011) s. 18 f.

³² Gardell (2011) s. 86 ff.

³³ Strømme (2011) s. 32

³⁴ SIAN 20.11.2011

³⁵ Center for American Progress (2011) s VI

fremmet gjennom negative stereotyper.³⁶ Rapporten hevder at enkeltpersonene og gruppene som utgjør det islamofobiske nettverket i USA arbeider aktivt for å splitte det amerikanske folket gjennom å spre desinformasjon. En av organisasjonene som rapporten omtaler, er Stop Islamization of America, som på mange måter kan betraktes som en amerikansk variant av SIAN.³⁷ En av medgrunnleggerne til denne organisasjonen er Robert Spencer, som også er mannen bak den anti-islamske bloggen Jihadwatch.³⁸

Det meste av forskningen som foreligger om anti-islamske grupperinger, ser på fenomenet som et samfunnsproblem og beskriver det ved bruk av termen islamofobi. Et unntak er Lars Erik Berntzens masteroppgave i sosiologi om politisk mobilisering mot islam. Berntzen har fullstendig unngått begrepet islamofobi, og han tar ikke stilling til sannhetsgehalten i uttalelsene fra informantene sine. Denne oppgaven forsøker heller ikke å bedømme kvaliteten i SIAN sin kunnskapsproduksjon, men søker en dypere forståelse av SIAN sitt anti-islamske prosjekt. Tidligere har jeg slått fast at SIAN-diskursen er anti-islamsk. Hovedanliggendet i diskursen er å motsette seg alle former for islamsk innflytelse. Å fremme ulike typer islamkritikk er selvfølgelig helt essensielt i en anti-islamsk diskurs. Derfor er det nødvendig å sette SIAN inn i en bredere kontekst og undersøke hvor SIAN står i det islamkritiske og det anti-islamske landskapet, spesielt i Norge, men også i Vesten for øvrig. Først vil jeg omtale de anti-islamske nettverkene. Disse nettverkene er institusjoner som er forankringspunkter for ulike anti-islamske diskurser. Deretter vil jeg gå inn på mer generelle islamkritiske diskurser i tillegg til å omtale noen av organisasjonene og institusjonene som disse diskursene er forankret i.

2.2 Anti-islamske nettverk

Som nevnt innledningsvis er SIOE (Stop Islamisation of Europe) og EDL (English Defence League) de to store internasjonale anti-islamske nettverkene som har slått rot i Norge. Den europeiske alliansen SIOE springer ut av organisasjonen Stop Islamiseringen af Danmark (SIAD), og det er SIAD-leder Anders Gravers som står oppført som leder av den internasjonale alliansen. SIAD oppstod i 2007 i kjølvannet av karikaturstriden i Danmark. Selv om SIOE-alliansen fremstår som bred med grupperinger i mange land, er det vanskelig å anslå hvor mye støtte dette nettverket har i befolkningen i de ulike landene. Antall medlemmer av de offisielle åpne Facebook-gruppene er en markør som vitner om hvor sterkt

---

³⁶ Center for American Progress (2011) s. 9

³⁷ Center for American Progress (2011) s. 10

³⁸ Center for American Progress (2011) s. 2

hver SIOE-gruppe står i det enkelte land. Hvem som helst kan følge kommunikasjonen i de åpne gruppene uten å være medlemmer, men man må være medlem for å kunne delta aktivt i kommunikasjonen. Derfor er ikke antall medlemmer av gruppen nødvendigvis synonymt med antall sympatisører. Det kan for eksempel være medlemmer av gruppen som ikke er sympatisører, men som kun ønsker å stille spørsmål eller debattere. Per 17. april 2012 har SIOE sentralt 6465 medlemmer. SIAN har 10 334 medlemmer og er dermed den største Facebook-gruppen i SIOE-nettverket. Deretter følger SIOE Bulgaria med 4078 medlemmer, SIOE Danmark (SIAD) med 2319 medlemmer og SIOE England med 1363 medlemmer.

I 2009 ble English Defence League stiftet i Luton, og organisasjonen, som er ledet av Tommy Robinson, er kjent for å samle mange mennesker til gatedemonstrasjoner. Mens SIOE fremstår som en allianse der hver gruppe har stor grad av selvstendighet, er EDL en organisasjon som danner base for et internasjonalt nettverk. Det internasjonale målet deres er i likhet med SIOE å bekjempe islamiseringen av Europa og Vesten. På nettsidene sine hevder de at den islamske befolkningen i Storbritannia i økende grad nedvurderer og undertrykker kvinner, forgriper seg mot barn, begår æresdrap, uttrykker homofobi, spotter jøder og støtter terrorisme. Noe av målet til EDL beskrives som å styre samfunnet i retning av at britiske muslimer trygt bør kunne kreve reform av religionen sin, for det er muslimene selv som lider mest under islams undertrykkelse. Det er *radikal* islam, og ikke nødvendigvis islam i seg selv, som trekkes fram som hovedproblemet.³⁹

EDL har forgreninger i mange land, også i Norge. Her har imidlertid gruppen slitt med å slå rot. I begynnelsen av 2011 forsøkte Lena Andreassen seg som leder for gruppen Norsk Forsvars Allianse. I løpet av få måneder trakk hun som leder, og Ronny Alte ble leder for det som ble hetende Norwegian Defence League (NDL).⁴⁰ Under Alte har organisasjonen vært i vekst, og ifølge en artikkel i *Stavanger Aftenblad* har NDL omtrent 1600 medlemmer per april 2012.⁴¹ 19. april 2012 meldte NTB at Alte trekker seg ut av NDL fordi han er lei av å bli satt i bås med Breivik.⁴² Hvem som tar over ledervervet, er i skrivende stund fremdeles uvisst. I motsetning til EDL har ikke NDL mobilisert den nasjonale befolkningen til store gatedemonstrasjoner. I Norge har i stedet tendensen vært et massivt oppbud av demonstranter fra grupperinger som Blitz og SOS Rasisme når bevegelser som NDL og SIAN har opptrådt i offentligheten.

---

³⁹ English Defence League: *Mission Statement*.

⁴⁰ <http://www.norwegiandl.org/> (lest 27.9.2011).

⁴¹ *Stavanger Aftenblad* 2.4.2012

⁴² NTB 19.4.2012

NDL og SIAN har det samme uttrykte målet om å bekjempe islamiseringen av Norge og Europa. Likevel kan det virke som om at disse to organisasjonene er forankringspunkter for noe ulike anti-islamske diskurser. Dette skillet viser seg i diskusjonen om hva som definerer moderat islam og moderate muslimer. Skillet kan illustreres ved å sammenlikne uttalelser av Arne Tumyr og Ronny Alte. Alte aksepterer større grad at islam kan opptre i en moderat form. Han beskriver en moderat muslim slik:

A moderate Muslim is in my eyes one that abides by Norwegian law and live by the Norwegian values, if this person chooses to point the nose towards Mecca and pray to Allah is not the problem. I have some Muslim friends who both drink alcohol and eat pork, but they also pray to Allah and that I think they must have every right to do it.⁴³

Tumyr hevder derimot at det ikke finnes noe slikt som moderate muslimer, på samme måte som det ikke finnes noe slikt som moderate nazister eller moderate kommunister. Mens Alte anerkjenner at islam er en religion, vurderer Tumyr islam utelukkende som en politisk ideologi. Alte uttrykker en holdning som tilsier at muslimer kan fortsette å vende seg til Gud i bønn så lenge de står inne for norske verdier. Tumyr hevder i stedet at å forlate islam er den eneste måten muslimer kan fri seg fra undertrykkelsen på.⁴⁴ Rolf Eriksen, som har publisert noen artikler på nettsidene til SIAN, uttrykker den samme oppfatningen. I en omtale av boken *Understanding Muhammad* av Ali Sina skriver Eriksen at «å lese Ali Sinas bok vil trolig gjøre det lettere for de sekulære muslimene å ta steget fullt ut: å forlate islam.»⁴⁵ NDL etterlyser i stedet en egenkritikk innad i islam,⁴⁶ og dette samsvarer med det EDL uttrykker på sine nettsider: «British Muslims should be able to safely demand reform of their religion, in order to make it more relevant to the needs of the modern world and more respectful of other groups in society».⁴⁷

Mens EDL sitt *Mission Statement* og Ronny Alte uttrykker at islam kan innta moderate former, står SIOE-leder Anders Gravers for tilsvarende syn som Tumyr. I en tale i forbindelse med en anti-islamsk demonstrasjon i Aarhus 31. mars 2012 sa Gravers at han ikke anser islam som en religion, men som verdens største hatgruppe. Videre sammenliknet han islam med kommunismen og nazismen og Koranen med Hitlers *Mein Kampf*. Gravers understreket også viktigheten av å opptre innenfor demokratiets og lovens rammer.⁴⁸ Ved demonstrasjonen i

---

⁴³ Norwegian Defence League 29.8.2011

⁴⁴ SIAN 14.4.2011

⁴⁵ SIAN 9.12.2010

⁴⁶ <http://www.norwegiandl.org/> (lest 27.9.2011)

⁴⁷ English Defence League: *Mission Statement*.

⁴⁸ Stop islamiseringen af Danmark 1.4.2012

Aarhus deltok ulike nasjonale grupper fra både EDL-nettverket og SIOE-alliansen. I tillegg til Gravers stod både Arne Tumyr og Tommy Robinson på listen over talere. Mange av de anti-islamske aktørene betraktet møtet i Aarhus som en historisk begivenhet, og Tommy Robinson omtalte arrangementet som selve fødselen til «den europeiske islamkritiske bevegelsen».⁴⁹ Det deltok omtrent 150 anti-islamske aktører på demonstrasjonen mens det møtte opp nærmere 5000 mennesker til en motdemonstrasjon. Politiet holdt demonstrasjonene atskilt, men om lag 80 venstreradikale motdemonstranter ble arrestert etter å ha kastet brostein og andre objekter mot politiet og de anti-islamske demonstrantene.⁵⁰

2.3 Islamkritiske diskurser

Frem til nå har jeg fokusert på de anti-islamske nettverkene der SIAN er en del av SIOE. Det blir imidlertid artikulert mye islamkritikk både i Norge og ellers i verden som ikke nødvendigvis dreier seg om å bekjempe islam. Noen uttrykk for islamkritikk blir artikulert innenfor rammen av definerte diskurser, andre blir artikulert på tvers av diskursene. Det betyr at samme aktør kan fremme forskjellige typer islamkritikk avhengig av hvilket forum han eller hun ytrer seg i.

En humanetisk islamkritisk diskurs

Human-Etisk Forbund (HEF) er kanskje den mest sentrale institusjonen i Norge når det gjelder å fremme generell religionskritikk. Samtidig er HEF også en organisasjon som fokuserer på trosfrihet og dialog med ulike trossamfunn. I 2006 feiret HEF 50-årsjubileum, og den nyutnevnte generalsekretæren Kristin Mile skrev dette om arbeidet til organisasjonen: «Så lenge vi er aktive i dialogprosesser og forsvare religiøse gruppers rettigheter i Norge, samtidig som vi våger å bidra med religionskritikk overfor både majoritet og minoriteter, mener jeg vi gjør noe riktig.»⁵¹

Human-Etisk Forbund ble stiftet i Oslo i 1956 av Kristian Horn. I dag er dette en landsomfattende livssynsorganisasjon med flere lokallag, og forbundet har omtrent 83 000 medlemmer (2011).⁵² I begynnelsen var en viktig sak for forbundet å argumentere for at etikken ikke trengte å ta utgangspunkt i den kristne tro, men i stedet burde bygges på fornuft, rasjonalitet og menneskelige behov i dette livet. I senere tid har organisasjonen særlig frontet menneskerettighetene som et allmennmenneskelig verdigrunnlag. Dette har blant annet gitt

---

⁴⁹ Denne formuleringen ble brukt av en tysk reporter. Video tilgjengelig på: http://www.youtube.com/watch?v=8QecL_-w1cQ (sett 17.4.2012).

⁵⁰ *Aftenposten* (morgenutgaven) 1.4.2012

⁵¹ Mile (2006) s. 3

⁵² Statistisk sentralbyrå 6.12.2011

utslag i kampen mot staten om KRL-faget i skolen. Dessuten har HEF vært aktive når det gjelder å avvikle statskirkeordningen.⁵³

Human-Etisk Forbund kan betraktes som et forankringspunkt for en humanetisk islamkritisk diskurs i Norge som også kan sees som en del av en mer omfattende generell religionskritisk diskurs. Diskursen bygger på humanismen som et sekulært livssyn, slik det kommer til uttrykk i Human-Etisk Forbunds humanistmanifest fra 2006. Manifestet legger vekt på at humanismen setter mennesket i sentrum og understreker at demokratiet og individets rettigheter er rasjonelt begrunnede verdier. I manifestet fastslås det at «humanismen har ingen eviggyldige skrifter eller sannheter hevet over kritikk. Dens verdier er underlagt pågående kritisk refleksjon.»⁵⁴ Dette grunnlaget fører til at den humanetiske religionskritikken ofte tar utgangspunkt i rasjonalitet eller moral og retter sin kritikk mot alle former for religiøsitet. Islamkritikk blir dermed en naturlig del av den humanetiske religionskritikken.

Lars Gule og Levi Fragell, begge tidligere generalsekretærer i HEF, er to fremtredende representanter for en humanetisk islamkritisk diskurs i Norge. Selv om begge disse to har tilknytning til HEF, er de selvstendige aktører som fremmer islamkritikk uavhengig av HEF som organisasjon. Men også når de opptrer som selvstendige aktører, skriver disse to seg inn i en humanetisk islamkritisk diskurs fordi islamkritikken deres artikuleres i tråd med HEFs normer for sosial samhandling. Kritikk av irrasjonell tenkning, diskriminerende morallære, udemokratiske holdninger og manglende anerkjennelse av menneskerettigheter er sentrale kjennetegn ved religionskritikken – og dermed også islamkritikken – som har blitt fremmet av disse to. Den humanetiske islamkritiske diskursen står ikke frem som anti-islamsk fordi den kun tar sikte på å kritisere problematiske elementer ved islam, og ikke islam som helhet. Da Lars Gule deltok på en offentlig debatt i regi av Det Islamske Nettverk (Islam Net) 15. august 2011, uttalte han for eksempel at han fordømte at kvinner og menn måtte sitte atskilt i salen. Han trakk også frem at det er problematisk at kvinneundertrykkelse foregår i muslimske kulturer. Rådet hans til kvinnene i salen var å stå opp for sine rettigheter i et fritt og demokratisk land.⁵⁵ Lars Gule har også kritisert islam på det moralske og filosofiske planet. For eksempel har han pekt på at predestinasjonslæren fjerner den frie viljen og dermed unndrar menneskets fra dets moralske ansvar.⁵⁶

---

⁵³ Human-Etisk Forbund 9.2.2012a

⁵⁴ Human-Etisk Forbund 9.2.2012b

⁵⁵ Fri Tanke 16.8.2011

⁵⁶ *Klassekampen* 11.10.2008

Den humanetiske islamkritikken inntar en liberal form der individets frihet settes i fokus med henvisning til demokratiske rettigheter. Det finnes imidlertid også en humanetisk islamkritikk som trekker i mer anti-islamisk retning. Et eksempel på dette er boka til Ibn Warraq med tittelen *Hvorfor jeg ikke er muslim* gitt ut på norsk av Humanist forlag i 2003. I forordet til boka tar Lars Gule avstand fra Ibn Warraqs forestilling om at all islam er fundamentalistisk. Gule mener at Ibn Warraq ikke tar hensyn til at mange muslimer sier eller tror noe, men gjør noe annet.⁵⁷ Ibn Warraq hevder at det egentlige islam, slik det er uttrykt i Koranen, er uforenlig med menneskerettighetene. Derfor anbefaler han at debatten om menneskerettigheter blir løftet ut av den religiøse sfæren. Han holder likevel frem at islam fortsatt kan ha plass i den personlige sfæren i en sekulær stat.⁵⁸ Boken til Ibn Warraq blir varmt anbefalt på SIAN sine nettsider. Arne Tumyr beskriver den som en av de beste bøkene når det gjelder å få sannferdig informasjon om islam.⁵⁹

Levi Fragell skriver seg i likhet med Gule inn i en humanetisk islamkritisk diskurs. Fragell var i sin ungdom tilknyttet pinsebevegelsen, men brøt ut som 22-åring. Fra 1982-1991 satt han som generalsekretær i Human-Etisk Forbund.⁶⁰ Fragell har vært mest opptatt av å rette kritikk mot kristendommen, men i et intervju i Dagbladet 5. mai 2003 uttalte han at han hadde undervurdert trusselen fra islam.⁶¹ Han hevdet at i Vesten har humanismen vunnet over kristenfundamentalismen, og at noe tilsvarende må skje i forhold til den islamske fundamentalismen. I intervjuet vurderte Fragell islam som mye farligere enn kristendommen fordi islam forsøker å innføre et religiøst styre basert på en tekst som anses som Guds ord. Samtidig understreket Fragell at det er fundamentalistiske tolkninger av islam som er problemet og ikke muslimene generelt. Han pekte også på at det er viktig å unngå en ytterligere stigmatisering av den muslimske minoriteten av Norge.⁶²

Grensene for den humanetiske islamkritikken kan på mange måter sies å bli synliggjort ved Arne Tumyr. Tumyr var på slutten av 1990-tallet fylkesleder for Human-Etisk Forbund i Vest-Agder. Den 6. august 1999 publiserte han et innvandringskritisk leserinnlegg i avisen *Fædrelandsvennen* med tittelen «Stopp islamiseringen av Norge». I dette innlegget sammenliknet han innvandringen til Norge med invasjonen under 2. verdenskrig. Dette førte

---

⁵⁷ Gule i Ibn Warraq (2003) s. 20

⁵⁸ Ibn Warraq (2003). Det ble trykket feil etterord i boken, og den riktige versjonen er tilgjengelig på <http://www.humanistforlag.no/index.php?ID=Artikkel&ID2=Vis&counter=13> (lest 28.9.2011)

⁵⁹ SIAN 7.12.2010

⁶⁰ Wikipedia: *Levi Fragell*

⁶¹ Enkelte av Fragells formuleringer i dette intervjuet er nærmest identiske med Gules formuleringer i forordet i *Hvorfor jeg ikke er muslim*.

⁶² *Dagbladet* 5.5.2003

til en omfattende konflikt mellom Tumyr og Human-Etisk Forbund, og Tumyr måtte trekke seg som fylkesleder. Brit Nustad skrev et motinnlegg på vegne av sentralstyret, og i dette hevdet hun blant annet at innlegget til Tumyr oste av menneskeforakt og spilte på fremmedfrykt og rasisme.⁶³ Tumyr gikk til injuriersøksmål mot Human-Etisk Forbund, og forbundet ble dømt til å betale ham 30 000 kroner i erstatning for æreskrenkelser. Til tross for at Tumyr vant frem i retten, fikk ikke meningene hans gjennomslag i Human-Etisk Forbund. Lars Gule, som var generalsekretær i HEF på denne tiden, kritiserte dommen og hevdet at deres ytringsfrihet ble kneblet.⁶⁴

En liberal islamkritisk diskurs

Begrepet *liberal* har to hovedbetydninger på norsk. På ene siden blir det brukt om tilhengere av en økonomisk liberalisme, og på den andre siden blir det brukt om å være frisinnet, overbærende eller tolerant.⁶⁵ I det politiske landskapet er det særlig det sosialliberale partiet Venstre som omtaler seg som liberale, og partiet anvender domenenavnet *liberal.no* til sin digitale møteplass.⁶⁶ Fremskrittspartiet omtaler seg selv som et liberalistisk parti som skal ivareta innbyggernes rettigheter og frihet.⁶⁷ Det mest rendyrkede liberalistiske partiet i Norge er nokså marginalt og bærer navnet Det Liberale Folkepartiet. De omtaler seg selv som «partiet for individuell frihet».⁶⁸ Partiet Høyre bygger på et konservativt samfunnssyn og liberale verdier, og også dette partiet vektlegger tillitt til og frihet for enkeltmennesket.⁶⁹ Felles for alle disse politiske partiene som hevder å være forkjempere for liberale verdier, er et fokus på individets frihet. Liberale holdninger innebærer altså å forsvare ulike former for individuell frihet. I denne oppgaven brukes betegnelsen liberal for å beskrive en generell islamkritisk diskurs. Typisk for en liberal islamkritisk diskurs er at den retter seg mot aspekter ved islam som oppfattes som en trussel mot liberale frihetsverdier, som for eksempel ytringsfriheten. En liberal islamkritisk diskurs er mer generell enn en humanetisk islamkritisk diskurs. Den humanetiske islamkritikken vil også forsvare liberale verdier, men den er gjerne også fokusert mot aspekter ved islam som blir oppfattet som irrasjonelle og dogmatiske.

Den liberale islamkritiske diskursen vil forsvare trosfrihet for alle, også for muslimer. Innenfor denne diskursen er det til en viss grad legitimt å hevde at islam undertrykker

---

⁶³ HonestThinking 7.2.2005

⁶⁴ Dagbladet (nettutgaven) 6.2.2005

⁶⁵ <http://www.nob-ordbok.uio.no> (oppslagsord *liberal*. Slått opp 19.4.2012)

⁶⁶ <http://www.liberal.no> (oppsøkt 19.4.2012)

⁶⁷ Fremskrittspartiet: *Vedtekter 2011*

⁶⁸ <http://stemdlf.no/> (oppsøkt 19.4.2012)

⁶⁹ Høyre: *Om Høyre*

demokratiet og liberale verdier, men muligheten holdes åpen for at islam kan forandre seg i en liberal retning. Liberal islamkritikk vil ofte fremheve at de liberale verdiene, særlig demokratiet og menneskerettighetene, er universelle. En liberal islamkritikk vil ofte søke å forandre islam gjennom å legge vekt på opplysningsprosjekter og fredelig påvirkning.

En norsk islamkritiker som skriver seg inn i en liberal islamkritisk diskurs, er Shabana Rehman. Hun skriver for eksempel at «en ekte demokrat vil kjempe for kvinnelige imamer og homofile bønneutøpere!». ⁷⁰ Her kritiserer Rehman at en forutsetning for å inneha en sentral religiøs posisjon er å være en heteroseksuell mann. Dette er et kriterium som hun (og andre liberale islamkritikere) betrakter som illiberal og irrasjonelt. Rehman kritiserer også den religiøse praksisen for å kvele menneskets frihet. ⁷¹ I tillegg kritiserer hun kjønnsrollene i islam. ⁷² Kritikkk av kvinneundertrykkelse i muslimske grupper og miljøer er et sentralt element innenfor en liberal islamkritisk diskurs. ⁷³

Ayaan Hirsi Ali er en nederlandsk politiker og forfatter med somalisk bakgrunn, og hun har også bodd en periode i USA. Hun har skrevet flere bøker, og den siste boken som kom ut på norsk, er den selvbiografiske debattboken *Nomade*. Selv om mye av islamkritikken i denne boken er konfronterende og bygger på at islam og Vesten utgjør to uforenlige verdisystemer, skisserer hun et liberalt opplysningsprosjekt som dreier seg om å åpne den muslimske bevisstheten. Det viktigste elementet i dette opplysningsprosjektet er ifølge Hirsi Ali å endre den ukritiske holdningen til Koranen. ⁷⁴ Da er det viktig å fremme den akademiske koranforskningen, som i dag hovedsakelig drives av ikke-muslimske intellektuelle. ⁷⁵

Hirsi Alis skissering av et akademisk opplysningsprosjekt er i tråd med både en liberal og en humanetisk islamkritisk diskurs. Samtidig er Hirsi Ali blitt kritisert av liberale islamkritikere for å være for konfronterende. I en artikkel fra 2007 diskuterer Kjell Madsen hva som er et hensiktsmessig liberalt forsvar mot radikal islamisme. Madsen fremhever særlig et forsvar av ytringsfriheten, men samtidig peker han på at det er viktig med et preventivt vern mot hatefulle ytringer. ⁷⁶ Madsen kritiserer Hirsi Ali for å vektlegge at Vesten og islam er

---

⁷⁰ Rehman (2002) s. 77

⁷¹ Rehman (2002) s. 139

⁷² Rehman (2002) s. 137

⁷³ Det er naturligvis også mulig å omtale mye av den spesifikt kjønnsbaserte kritikken som en feministisk islamkritisk diskurs. Her velger jeg imidlertid å se all kjønnsbasert islamkritikk, enten den kan anses som feministisk eller ikke, som del av andre islamkritiske diskurser. Denne avgrensningen er først og fremst gjort med henblikk på hva som er mest relevant for å sette SIAN inn i en bredere kontekst.

⁷⁴ Hirsi Ali (2010) s 241

⁷⁵ Hirsi Ali (2010) s. 242

⁷⁶ Madsen (2007) s. 497

motsetninger. Han ønsker ikke å bidra til at «krigen mot islam» blir en realitet, og han fremhever at muslimske land har blitt ydmyket av vestlige stormakter gjennom historien.⁷⁷ Madsens kritikk av Hirsi Ali kan sees i lys av at Hirsi Ali befinner seg i skjæringspunktet mellom en liberal og en nykonservativ islamkritisk diskurs.

En nykonservativ islamkritisk diskurs

Den nykonservative bevegelsen oppstod i USA på 1970-tallet. Ex-marxistiske jødiske intellektuelle spilte en sentral rolle i den tidligere nykonservativismen, og Irving Kristol var kanskje den mest innflytelsesrike aktøren blant disse. Mange av de tidlige nykonservative var liberale anti-kommunister.⁷⁸ I nyere tid, særlig etter terrorangrepene mot USA i 2001, er det særlig radikal islam som av nykonservative er blitt holdt frem som hovedfienden til USA og Vesten. Derfor har nødvendigheten av militære operasjoner i Midtøsten for å forsvare vestlige interesser blitt understreket.⁷⁹ Nykonservativismen preges generelt av en offensiv utenrikspolitikk der det anses som viktig at USA tar i bruk sine militære styrker for å fremme demokrati og frihet over hele verden. Nykonservativ tenkning er skeptisk til et multikulturelt samfunn fordi det kan gå ut over nasjonens egenart.⁸⁰ Derfor vil de nykonservative kritisere det de anser som politisk korrekthet, forstått som en overdreven sensitivitet overfor minoriteter. Nykonservativismen legger ofte vekt på tradisjonelle verdier, men ønsker ikke staten skal være knyttet til en bestemt religion.⁸¹ Nykonservativismens intellektuelle karakter og en økende tilgang på større økonomiske ressurser, har bidratt til at den har fått stor innflytelse via tankesmier, magasiner, aviser og forlag.⁸² Selv om det er blitt hevdet, av blant andre Irving Kristol, at nykonservativismen utelukkende er et amerikansk fenomen, har den i også blitt studert ut i fra konteksten i andre land.⁸³

I Dagbladet 3. oktober 2006 publiserte Henrik Thune artikkelen «Nykonservativisme på norsk» der han hevdet at vi kunne spore en nykonservativ vekkelse i Norge. Thune beskriver nykonservativismen som «en tiltakende verdipolitisk strømning i USA og Europa, en strømning som innebærer en gjenfødelse av en mer ekspansiv og mindre forsonende vestlig verdipolitikk på den internasjonale og nasjonale samfunnsscenen.» Ifølge Thune er

---

⁷⁷ Madsen (2007) s. 505

⁷⁸ High (2009) s. 476 f.

⁷⁹ McGlinchey (2010) s. 26

⁸⁰ Dette bildet er riktignok sammensatt. Nikolai Astrup, Torbjørn Røe Isaksen og Nils August Andresen legger vekt på at mange nykonservative er relativt positive til et flerkulturelt samfunn. (Dagbladet 6.10.2006)

⁸¹ Britannica, Academic Edition: *Neokonservativism*.

⁸² Ryn (2010) publisert på *minervanett.no*

⁸³ Kristol (2004) s. 34

nykonservativismen i liten målestokk defensiv overfor de nasjonale verdiene, mens den i stor målestokk anvender det vestlige samfunnssystemet som globalt verdimål. I den sammenheng fremstår islam som en trussel mot Europas kultur og frihet.⁸⁴ Thune ble kritisert av Knut Olav Åmås som hevdet at nykonservativisme ikke er en passende merkelapp på fenomenet som Thune beskrev. Åmås foreslo heller betegnelsen radikal-liberal.⁸⁵ Thune møtte også kritikk fra Nikolai Astrup, Torbjørn Røe Isaksen og Nils August Andresen som hevdet at Thune blandet nykonservativisme med klassisk konservativisme og liberalisme.⁸⁶

Selv om det er omdiskutert i hvor stor grad nykonservativisme er en hensiktsmessig markør for å beskrive norske eller europeiske forhold, bruker jeg likevel nykonservativ som en betegnelse for en islamkritisk diskurs som også har forankringspunkter i Norge. Ifølge historiker Tor Espen Simonsen har den nykonservative kritikken mot islam dreid seg om påstander om at Vesten har kommet lenger i utviklingen enn andre kulturer. De islamske kulturene har ikke gjennomgått en nødvendig sekulariseringsprosess, og sitter dermed fast i middelalderske idealer.⁸⁷

En norsk bok som kan tolkes innenfor rammen av en nykonservativ islamkritisk diskurs, er *Amerikabrevet* av høyreveteranen Hallgrim Berg. Berg støtter USA i krigen mot terror (han kaller den «World War IV», og den kalde krigen omtaler han som den tredje verdenskrigen).⁸⁸ Berg anser politisk radikal islam som hovedtrusselen mot Vesten i dag, og han trekker frem USA som den eneste garantimakten for frie nasjoner. Derfor mener han det er ytterst viktig at Europa og USA samarbeider. De to kontinentene sammen representerer den høyeste sivilisasjonen og mest dynamiske kulturen som verden noen gang har sett. Det er viktig, ifølge Berg, at denne sivilisasjonen fremmer prosessene som tar sikte på en bedre og mer meningsfylt levestandard for alle innbyggerne i et samfunn. Dette innebærer blant annet at det er viktig å fremme demokratiske systemer, fri presse, ytringsfrihet, vitenskap og kunstnerisk frihet.⁸⁹

Det er vanskelig å trekke frem et tydelig forankringspunkt for en nykonservativ islamkritisk diskurs i Norge. En del av islamkritikken som blir artikulert av representanter for Human Rights Service (HRS), fremstår imidlertid som nykonservativ. HRS er en organisasjon som

---

⁸⁴ Thune i *Dagbladet* (nettutgaven) 3.10.2006

⁸⁵ Åmås i *Aftenposten* (nettutgaven) 6.10.2006

⁸⁶ Astrup, Røe Isaksen og Andresen i *Dagbladet* (nettutgaven) 6.10.2006

⁸⁷ Simonsen (2008) s. 53

⁸⁸ Berg (2007) s. 39

⁸⁹ Berg (2007) s. 63 f.

blant annet går inn for å kjempe for likestilling, likeverd, ytringsfrihet og religiøs frihet.⁹⁰ Hege Storhaug er informasjonsleder i organisasjonen og fremstår som den tydeligste frontfiguren. Daglig leder i HRS er Rita Karlsen. På nettsiden rights.no blir det publisert en rekke artikler og kommentarer som tar for seg aktuelle hendelser i samfunnet. Kvinneundertrykkelse innenfor islam er et tema som stadig settes i fokus. Anne-Heidi Barli (2009) trekker i sin masteroppgave frem Hege Storhaug som en representant for en kjønnet hijab-diskurs som mener at hijab representerer kvinneundertrykking.⁹¹ Sett fra dette perspektivet representerer enhver muslimsk kvinne som bruker skaut kvinneundertrykkelse, uavhengig av om hun bærer skautet av egen fri vilje. På den måten tolkes kvinneundertrykkelse ut fra en tankegang om at det er den vestlige kulturen som definerer hva som er undertrykkelse og hva som er frihet. Dermed blir denne typen islamkritikk et tegn på etnosentrisme som er et kjennetegn på en nykonservativ islamkritisk diskurs.⁹² I omtalen av islams kvinneundertrykkelse refererer artiklene på rights.no gjerne til Ayaan Hirsi Ali. Et av Hirsi Ali-sitatene fra en av Storhaugs artikler lyder slik: «Denne besettelsen med å underordne kvinner er det som gjør islam så simpel.»⁹³ Den som hevder at islam forfekter likestilling mellom kjønnene, blant andre Trond Ali Linstad, står ifølge Storhaug overfor et uløselig dokumentasjonsproblem.⁹⁴

Den nederlandske politikeren Ayaan Hirsi Ali ble omtalt i forbindelse med den liberale islamkritikken. Gjennom synspunktene hun artikulere, befinner hun seg imidlertid i grenseområdet mellom en liberal og en nykonservativ islamkritisk diskurs. I den nevnte boken *Nomade* skriver hun om «kløften mellom Vesten og islam» med bakgrunn i verdikonflikter hun har selv har opplevd.⁹⁵ Hirsi Ali setter dermed den vestlige sivilisasjonen i sentrum i større grad enn for eksempel Kjell Madsen. Madsen trekker frem at også Vesten kan være den undertrykkende part.⁹⁶ I tillegg problematiserer Hirsi Ali forestillingen om at muslimer er moderate. Mens moderate kristne stiller seg kritisk til Bibelen, er det ingen kritisk refleksjon å spore hos moderate muslimer, ifølge Hirsi Ali. Dermed blir de moderate muslimene sårbare for indoktrinering fra fundamentalister.⁹⁷ I en kommentar på *sian.no* anbefales Hirsi Ali sin

---

⁹⁰ Human Rights Service 7.9.2007

⁹¹ Barli (2009) s. 52

⁹² Simonsen (2008) s. 53

⁹³ Human Rights Service 25.1.2011

⁹⁴ Human Rights Service 25.1.2011

⁹⁵ Hirsi Ali (2010) s. 16

⁹⁶ Madsen (2007) s. 505

⁹⁷ Hirsi Ali (2010) s 229

bok til FrP-politikere slik at de i større grad kan forstå hvorfor islam er farlig.⁹⁸ Bakgrunnen for denne anbefalingen er nettopp at Ali i stor grad er konfronterende overfor islam.

I Boken *Men størst av er friheten* (2007) trekker Hege Storhaug selv frem Halgrim Berg som «vårt fremste eksempel» når det gjelder å våge å konfrontere islam i offentligheten. Bakgrunnen for denne karakteristikken er at Berg i sin tid som stortingspolitiker for Høyre kritiserte rapporten *Den islamske sivilisasjonenes bidrag til europeisk kultur* i Europarådet i Strasbourg. Berg kritiserte rapporten for ikke å legge noe som helst vekt på de negative aspektene ved islamsk kultur. Ifølge Berg fremmet ikke denne rapporten dialog, men monolog i islams favør. Storhaug trekker frem Berg som en politiker som var forut for sin tid.⁹⁹ I den samme boken forklarer Storhaug hvorfor det er vanskelig, men nødvendig at hun som et frihetselskende menneske går inn for å begrense enkeltmenneskets frihet. Hun mener at «nye lover og regler må på plass, nettopp for å sikre at samfunnets frihet videreføres, og for å beskytte nye grupper som frarøves menneskerettigheter grunnet importerte umenneskelige system som både videreføres og videreutvikles her.»¹⁰⁰ Dermed setter Storhaug den vestlige sivilisasjonen som betingelse for frihet. I tråd med den nykonservative tenkningen kritiserer hun multikulturalismen fordi den går på bekostning av nasjonens kultur og verdier.¹⁰¹

Nettstedet *Document.no* kan også i noen grad være forankringspunkt for en nykonservativ islamkritisk diskurs. Dette er et nettsted som har Hans Rustad som redaktør og hvor det publiseres artikler av norske og utenlandske journalister, særlig om internasjonal politikk.¹⁰² Det er også mulig for hvem som helst å debattere aktuelle saker. Mange av artiklene som publiseres her, er skrevet av Rustad selv. Rustad mener blant annet at demokrati og islam er uforenlige størrelser, og kritiserer vestlige liberalere som tror på innføringen av demokrati i de frigjorte arabiske landene.¹⁰³ Dermed setter også Rustad den vestlige sivilisasjonen i sentrum når han kritiserer islam. Selv om Rustad i noen grad gir uttrykk for nykonservative standpunkter, er det viktig å presisere at *document.no* har mange ulike skribenter, og det fremstår som et nettsted der ulike diskurser blir artikulert.

---

⁹⁸ SIAN 13.9.2011

⁹⁹ Storhaug (2007) s. 251 ff.

¹⁰⁰ Storhaug (2007) s. 225

¹⁰¹ Storhaug (2007) s. 214 ff.

¹⁰² Document.no: *Om Document.no*

¹⁰³ Rustad 30.9.2011

En høyrepopulistisk islamkritisk diskurs

Høyrepopulisme er et politisk fenomen som baserer seg på at det er en grunnleggende konflikt mellom folket og eliten og som konstruerer tydelige fiendebilder ut fra denne forestillingen. Den skriver seg inn i en motkulturell tradisjon som motsetter seg moderniseringsprosesser i samfunnet.¹⁰⁴ Høyrepopulistiske partier har ifølge Simonsen og Kjølsvedt (2009) materialisert seg gjennom to protestbølger. Den første var protestbølgen mot høye skatter i forbindelse med en fremvoksende velferdsstat, og den andre protestbølgen rettet seg mot det multikulturelle samfunnet og mot den humanistiske grunntanken som ble oppfattet å ligge bak velferdsstaten og innvandringssamfunnet. Særlig ble det protestert mot den muslimske arbeidsinnvandringen. De høyrepopulistiske partiene knytter i stor grad innvandrings- og integreringsutfordringene til islam.¹⁰⁵ Innvandrings- og integreringsproblematikk er følgelig et sentralt element i en høyrepopulistisk islamkritisk diskurs.¹⁰⁶ Et begrep som flittig benyttes av høyrepopulistiske aktører er «politisk korrekthet». Det blir brukt i negativ forstand, særlig i forbindelse med kritikk av samfunnseliten. Et eksempel på politisk korrekthet er at man unnviker å fokusere på problemer knyttet til islam og islamsk innvandring av frykt for å diskriminere og stigmatisere.¹⁰⁷

Som tidligere nevnt, omtaler Fremskrittspartiet (FrP) seg selv som et liberalistisk parti. I det meste av forskningslitteraturen om partiet, blir det imidlertid behandlet som et høyrepopulistisk parti. Selv om partiet har mange liberale stemmer knyttet til seg (særlig innenfor ungdomsorganisasjonen FPU), er FrP sannsynligvis det mest sentrale forankringspunktet for en høyrepopulistisk islamkritisk diskurs i Norge. Tore Dehlin (2009) har i sin masteroppgave undersøkt hvordan Fremskrittspartiet forholder seg til kristendommen og islam.¹⁰⁸ For Fremskrittspartiet står kristendommen sentralt i den norske kulturarven, og i mange tilfeller oppleves den muslimske innvandringen som en trussel mot den nasjonale identiteten. Dette fører til at det oppstår et motsetningsforhold mellom å ta vare på sin egen kulturelle og religiøse tradisjon og å bli integrert i det norske samfunnet. Ifølge Dehlin blir den liberale valgfriheten i FrP begrenset i forhold til innvandringsgrupper som kommer

---

¹⁰⁴ Simonsen og Kjølsvedt (2009) s. 9 f.

¹⁰⁵ Simonsen og Kjølsvedt (2009) s. 14 f.

¹⁰⁶ Høyrepopulismens bruk av begrepet *integrering* har ofte sammenfallende betydning med *assimilering* (se bl.a. Dehlin 2009).

¹⁰⁷ Fremskrittspartipolitikerne Siv Jensen og Carl I. Hagen hadde for eksempel *politisk korrekt tvangstrøye* som overskrift på en kronikk de skrev sammen i 2005. Tvangstrøyen refererte til Aftenpostens holdning. Kronikken kritiserte nemlig avisen for manglende vilje til å fokusere på islamsk terror og for å beskyldte FrP for å nøre opp under fremmedfrykt og svart-hvitt-tenkning.

¹⁰⁸ Dehlin (2009) s. 3

utenfra det partiet omtaler som den vestlige kulturkrets.¹⁰⁹ Tidligere FrP-leder Carl I. Hagen har ved flere anledninger talt seg inn i en høyrepopulistisk islamkritisk diskurs. I aktualitetsmagasinet *Spekter* på NRK2 2. februar 2011 trakk han frem islam som trussel mot «de allmenngyldige regler og holdninger vi har hatt i Norge», og han kritiserte «den islamske religion» for ikke å ha vært gjennom opplysningstiden på samme måte som kristendommen.¹¹⁰

På tidspunktet da SIAN-leder Arne Tumyr publiserte det innvandringsfiendtlige leserinnlegget som førte til konflikten med Human-Etisk Forbund, var han medlem av FrP. I leserinnlegget støttet han innvandringspolitikken som de daværende FrP-politikerne Vidar Kleppe og Øystein Hedstrøm stod for.¹¹¹ I 2001 ble Kleppe suspendert fra FrP på grunn av påstått illojalitet overfor partimedlemmer og partiprogrammet. Vidar Kleppe er i dag leder for det forholdsvis marginale partiet Demokratene,¹¹² som er et enda mer entydig høyrepopulistisk parti enn FrP. Det later til at Tumyr og Kleppe på mange måter er meningsfeller når det gjelder synet på islams posisjon i Norge. Kleppe har deltatt på flere møter og demonstrasjoner i regi av SIAN.¹¹³ Dessuten meldte Christen Krogvig, nåværende leder av SIAN Oslo, overgang fra FrP til Demokratene etter at Kleppe ble kastet ut. Krogvig mente at FrP ikke hadde gjort nok for å stanse den muslimske masseinnvandringen.¹¹⁴

Vidar Kleppe deltok på SIAN sin stand i Kristiansand 25.6.2011 for å markere motstand mot bygging av moské i byen. Bjørg Irene Ljones, en av SIANs frontfigurer, roste i den forbindelse Demokratene for innsatsen deres i denne saken. Hun hevdet at «det er veldig bra at Demokratene kjemper en innbitt kamp for at det ikke skal bygges noen moské i Kristiansand».¹¹⁵ FrP blir imidlertid kritisert i flere artikler på SIAN sin nettside, blant annet for ikke å ta islamiseringen på alvor. I mars 2009 skrev en SIAN-medarbeider artikkelen «Kan vi stole på Fremskrittspartiet?» I artikkelen står det blant annet at «FrP er ikke et anti-islamistisk parti og har ikke analysert islams natur og plan. De kan derfor ikke legge opp en langsiktig strategi for å møte okkupasjonen, men vil følge vindene litt mer, fra dag til dag.»

---

¹⁰⁹ Dehlin (2009) s. 108

¹¹⁰ Programmet er tilgjengelig på: <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/708168/> (sett 20.4.2012)

¹¹¹ Astrup, Røe Isaksen og Andresen i *Dagbladet* (nettutgaven) 6.12.2005

¹¹² Store Norske Leksikon (nettutgaven): *Vidar Kleppe*

¹¹³ Kleppe anser seg som passivt medlem i SIAN (Strømmen, 2011 s. 115)

¹¹⁴ Krogvig 27.7.2007 i *Stavanger Aftenblad*

¹¹⁵ SIAN 2.7.2011

Lenger ut i artikkelen roses Vidar Kleppe og Demokratene som de eneste i norsk politikk som inntar en prinsippfast holdning mot islam som ideologi.¹¹⁶

I 2009 advarte Fremskrittspartiets leder Siv Jensen mot en snikislamisering av det norske samfunnet.¹¹⁷ Som eksempler på denne snikislamiseringen trakk hun fram krav om å få bruke hijab i politiet og krav om halal-mat i norske fengsler.¹¹⁸ I forbindelse med kommunevalget i 2011 dempet både Jensen og andre FrP-representanter den anti-islamske retorikken. Både Jensen og Hagen understreket i større grad at det var den radikale islamismen de tidligere hadde angrepet, og ikke islam som helhet.¹¹⁹ Ifølge Arne Tumyr bidro denne retoriske moderasjonen til at FrP gjorde et dårlig valg. Derfor kom han i etterkant av valget med noen forslag til hvordan FrP kan styrke sin oppslutning foran stortingsvalget i 2013. Han anbefaler at FrP går til valg med slagordet «Nei til Sharia-lover!» Videre trekker han frem at det er nødvendig med en betydelig styrking av islamkunnskaper hos de tillitsvalgte i partiet. Partiet må også lytte til SIAN og andre røster som sier nei til islamisering.¹²⁰ Selv om Tumyr retter en sterk kritikk mot FrP, ser han på FrP som en nøkkel til å motvirke islamiseringen av Norge. Derfor engasjerer han og flere kommentatorer på *sian.no* seg aktivt i en debatt omkring hvilke holdninger FrP bør innta i forhold til islam, islamisering og innvandring.

Det kristne høyres islamkritiske diskurs

Begrepet *det kristne høyre* kan oppfattes som en uklar størrelse. Som oftest blir begrepet brukt i amerikansk kontekst der det er mulig å skjelne mellom betegnelser som *Christian Right*, *Religious Right*, og *New Christian Right* (NCR). Sistnevnte betegnelse anvendes av Kjersti B. Andresen i masteroppgaven *Det nye kristne høyre – finnes det i Norge* (2009). Andresen analyserer de kristne avisene *Magazinet*¹²¹ og Norge IDAG i lys av den amerikanske *New Christian Right*-diskursen og konkluderer med at det er en familielikhhet mellom diskursen i disse avisene og NCR-diskursen.¹²² Sentrale kampsaker i den norske NCR-diskursen er

---

¹¹⁶ SIAN 13.3.2009

¹¹⁷ Siv Jensen omtales av og til som opphavskvinnen bak termen *snikislamisering*. SIAN hevder imidlertid at det var de som lanserte begrepet. Riktignok ble begrepet allment kjent gjennom Siv Jensen i valgkampen i 2009, men det er riktig at SIAN advarte mot snikislamisering før denne tid, for eksempel i forbindelse med at Telenor serverte halal-mat på sitt julebord i 2008. Den tidligste forekomsten av begrepet som kan spores i avisdatabasen Retriever, finnes i et leserinnlegg av Einar Rebni i avisen *Nordlys* 17.8.2004. Rebni brukte begrepet i sin kritikk av Carl I. Hagens retorikk.

¹¹⁸ Video tilgjengelig på: <http://www.youtube.com/watch?v=PgDA7cKQhnY> (oppsøkt 2.10.2011)

¹¹⁹ Dagsavisen 15.8.2011: «De fleste muslimer er gode, redelige folk» (Tittelen er et sitat av Carl I. Hagen, som under kommunevalget i 2011 var FrP sin ordfører kandidat i Oslo)

¹²⁰ SIAN 13.9.2011

¹²¹ *Magazinet* har fusjonert med og endret navn til *Dagen*.

¹²² Andresen (2009) s. 19

verdispørsmål som motstand mot homofili og abort. I tillegg fremmes det et forsvar av Israel som kan settes i sammenheng med et fiendebilde av islam.¹²³

Her skiller jeg ikke mellom NCR og andre kristne høyre-diskurser, men bruker begrepet for å beskrive en nokså vidtfavnende islamkritisk diskurs i norsk kontekst. Det kristne høyres islamkritikk er som sagt både knyttet til verdispørsmål som motstand mot abort og homofile ekteskap i tillegg til utenrikspolitiske spørsmål der støtte til Israel (eller rettere sagt, den israelske høyresiden) står sentralt. I tillegg vil noen aktører innenfor denne diskursen legge vekt på kristendommens forhold til nasjonen og derfor anse det som helt sentralt at den lutherske kristendommen beholdes i Grunnloven og at kristne verdier formidles i skolen.

Et institusjonelt forankringspunkt for det kristne høyre i Norge er Kristent Samlingsparti (KS). Dette partiet har blant annet arrangert en underskriftkampanje for å beholde Jesus i grunnloven. Landsleder Morten Selven omtaler bakgrunnen for underskriftkampanjen slik:

Man snur ryggen til Jesus når det gjelder Israel. Man snur ryggen til Jesus når det gjelder en lov som tillater ekteskap mellom mennesker av samme kjønn. Man snur ryggen til Jesus ved innføring av en lov som tillater at ufødte barn blir drept. Man snur ryggen til Jesus ved at man kaster Jesus ut på område etter område, ofte med henvisning til at det og det kan virke støtende på muslimer og andre. Man snur ryggen til Jesus ved å si nei til skolegudstjeneste før jul osv. Og nå gjør man det samme med Jesus i forhold til Grunnloven – ved at Jesus kastes ut også her. Målet er at man må se helheten – at Jesus kastes ut over alt og at vi som folk og land vender oss bort fra Jesus på det ene området etter det andre.¹²⁴

Dette sitatet oppsummerer de viktigste punktene i KS sin politikk: forvar av Israel, nei til homofile ekteskap, nei til selvbestemt abort, nei til islamsk innvandring og innflytelse, ja til kristendom i skolen og ja til den evangelisk-lutherske kirkes institusjonelle forankring i grunnloven. Alle punktene settes i sammenheng med Jesus, og at Jesus (representert ved Luther) blir fjernet fra grunnloven, tolkes av enkelte som et uttrykk for islamisering av Norge. Denne endringen i grunnlovens § 2, som etter planen skal vedtas 21. mai 2012, har ført til en konflikt innad i SIAN hvorvidt grunnlovsendringen åpner for islamisering eller ei.¹²⁵ At en slik konflikt har oppstått, kan sees i sammenheng med at SIAN-diskursen formes i spennet

---

¹²³ Andresen (2009) s. 105

¹²⁴ Kristent Samlingsparti: *Kommentarer til: «underskriftsaksjonen for å beholde Jesus i grunnloven»*

¹²⁵ SIAN 7.4.2012

mellom sekulære ateister som Arne Tumyr og høyrekristne nasjonalister som Magnar Tanem.¹²⁶

Ungdom i Oppdrag (den norske avdelingen av Youth With a Mission) har også blitt identifisert som et institusjonelt forankringspunkt for det kristne høyres islamkritiske diskurs. Tidligere leder av denne organisasjonen, Alv Magnus, trakk i et nyhetsbrev i 2003 frem islam som en åndelig kraft som forneker Kristus og motsetter seg Guds planer for Israel og jødene. Dette nyhetsbrevet ble skrevet i forbindelse med boken *Islam og jødene* av Mark Gabriel.¹²⁷ Ungdom i Oppdrag sitt forlag Prokla Media har gitt ut flere bøker av Gabriel, og *Islam og terrorisme* er en bok som har solgt godt. I denne boken hevder Gabriel blant annet at det er de som utfører volds- og terrorhandlinger, som praktiserer det egentlige islam slik Koranen foreskriver at det skal være.¹²⁸ Samtidig slår han fast at Gud ikke vil tillate at islam fortsetter å føre de muslimske folkene på villspor. Muslimene er sultne etter sannheten fordi de er blitt desillusjonert over islams bedragerske ånd, og de tørster etter kjærlighet, tilgivelse og nåde.¹²⁹ Gabriels bok blir brukt av Arne Tumyr for å understreke at det er fra Koranen muslimene får ideene til sine uhyrlige grusomheter.¹³⁰ Det spesifikt kristne perspektivet til Gabriel blir imidlertid ikke vektlagt i litteraturen på SIAN sine nettsider.

Eurabia-diskursen

I en artikkel i Morgenbladet 19. august 2011 blir Eurabia omtalt som en «konspirasjonsteori som bygger på en forestilling om at ikke-muslimere er i ferd med å bli et mindretall i Europa og at europeiske politikere har en hemmelig plan eller er i en allianse med arabiske land for at dette skal skje.»¹³¹ En konspirasjonsteori blir definert av Lars Gule som «en teori som forklarer sentrale, store og/eller viktige hendelser som et resultat av en sammensvergelse eller et komplott uttenkt og gjennomført av en skjult eller hemmelig gruppe eller organisasjon for å fremme dens interesser og skjulte agenda.»¹³²

Et av de viktigste forankringspunktene for denne diskursen er Bat Ye'or sin bok *Eurabia: The Euro-Arab Axis*. Teorien til Bat Ye'or er knyttet til oljeembargoen i 1973 og går ut på at de arabiske landene stilte en rekke krav for på nytt å åpne kranene til Europa. Som et ledd i disse kravene ble det angivelig opprettet en Euro-Arabisk Dialog (EAD) som har holdt hemmelige

---

¹²⁶ Adresseavisen 5.8.2011

¹²⁷ Leirvik (2011)

¹²⁸ Gabriel (2003) s. 66

¹²⁹ Gabriel (2003) s. 228

¹³⁰ SIAN 21.8.2011

¹³¹ Olsen og Bisgaard i *Morgenbladet* 19.8.2011

¹³² Gule (2012) s. 73

møter og fungert som Vest-Europas hemmelige regjering siden 1973. EAD har kontroll over alle de sentrale europeiske institusjonene. Teorien er også knyttet til barnefødsler, nemlig at europeerne føder færre barn enn muslimene, og at muslimene dermed vil kunne oppnå et flertall i Europa.¹³³ Mark Steyn er en annen sentral Eurabia-tenker. I likhet med Bat Ye'or trekker han frem demografi og olje som muslimenes våpen. Ifølge Steyn er islam ingen religion, men et politisk prosjekt som drives av ønsket om å opprette et verdenskalifat.¹³⁴ Bøkene til Steyn og Bat Ye'or blir anbefalt på SIAN sine nettsider, både av redaksjonen og av enkelte lesere. En av leserne anbefaler at disse bøkene blir lest av Fremskrittspartiet sine tillitsvalgte foran stortingsvalget i 2013.¹³⁵

Den norske bloggeren Fjordman har også skrevet seg inn i Eurabia-diskursen, og Bat Ye'or har vært ett av hans idoler. Fjordmans essay *Native revolt: A European Declaration of Independence* er inspirasjonskilden til navnet på kompendiet til Anders Behring Breivik, der Fjordman også er ufrivillig medforfatter. Etter at Fjordman stod frem med fullt navn, opplevde han å bli assosiert med Breiviks handlinger. Derfor mistet han jobben og måtte flytte fra sitt bosted i Oslo. I den forbindelse kom SIANs nettredaksjon med oppfordring om å støtte Fjordman økonomisk, og han fikk også hjertelig støtte i en rekke leserkommentarer.¹³⁶

2.3 Den analytiske hensikten

I dette kapitlet har jeg identifisert en rekke islamkritiske diskurser, og noen av diskursenes institusjonelle forankringspunkter og aktører har blitt påvist. Bakgrunnen for denne fremstillingen har vært å danne en kontekstuell ramme rundt analysen av SIAN sin anti-islamske diskurs. Fremstillingen har vist at mange av aktørene skriver seg inn i flere diskurser. Dessuten går elementer og momenter til en viss grad på tvers av ulike diskurser. Med dette utgangspunktet går neste kapittel nærmere inn på de teoretisk-metodiske grepene som er relevante for diskursanalysen av SIAN sine nettsider. Flere av diskursanalysens begreper blir beskrevet, og dessuten blir SIAN sin nettside blir nærmere presentert.

---

¹³³ Malm (2011) s. 29 ff.

¹³⁴ Malm (2011) s. 53

¹³⁵ SIAN 13.9.2011

¹³⁶ SIAN 18.10.2011b

3. Diskursanalyse

Det overordnede målet med denne oppgaven er definert som å få en dypere forståelse av Stopp Islamiseringen av Norge sitt anti-islamske prosjekt. Dette prosjektet kan i korthet beskrives som «å avsløre alle forsøk på å gjøre Norge mer islamsk og reise motstand mot denne prosessen.»¹³⁷ I massemediene blir ofte denne typen islamkritikk knyttet til begreper som islamofobi, rasisme, høyreekstremisme og fremmedfiendtlighet. Slike ord er negativt ladet og impliserer et falskt eller misvisende syn på islam. SIAN legger vekt på at islam er en totalitær politisk ideologi og representerer en ødeleggende kraft.¹³⁸ Dette synet kommer i konflikt med en vanlig oppfatning om at islam først og fremst bør forstås som og behandles som en religion. Jeg søker en forståelse av hvordan SIAN sin kunnskap om islam oppstår og opprettholdes, og hvordan denne kunnskapen bygger opp under et anti-islamsk opplysningsprosjekt. Til dette formålet anser jeg en diskursanalytisk tilgang som det mest relevante metodiske grepet. Det mest sentrale forankringspunktet for SIAN sin anti-islamske diskurs er websiden der analyse materialet mitt er hentet fra. Dermed blir diskursanalysen utgangspunktet for en websideanalyse.

3.1 Diskursanalyse som teoretisk-metodisk innfallsvinkel

Diskursanalyse er ikke kun en metode for dataanalyse, men en helhetlig analysemåte der teori og metode er kjedet sammen. Dette innebærer at man må akseptere noen grunnleggende filosofiske premisser. Et av disse premissene er å være kritisk til selvfølgelig viten,¹³⁹ et premiss som har sitt opphav i Michel Foucaults teori om at makt og viten er nært knyttet sammen. Makten er ifølge Foucault ikke bare undertrykkende, men også produktiv, blant annet bidrar makten til å konstituere viten. Dette innebærer at man ikke skal spørre om noe er sant eller falskt, men i stedet fokusere på hvordan sannhetseffekter blir skapt gjennom diskursive prosesser.¹⁴⁰ Derfor blir ikke mitt spørsmål om SIAN sitt syn på islam er sant eller falskt, men hvordan SIAN sin sannhet om islam skapes og formes i forhold til andre islamkritiske diskurser.

Diskursbegrepet

Diskursbegrepet ble introdusert i kapittel 1. Jørgensen og Philips definerte en diskurs som en bestemt måte å snakke om eller forstå verden på.¹⁴¹ Når jeg bruker betegnelsen *anti-islamsk*

---

¹³⁷ SIAN: *Hva vil SIAN?*

¹³⁸ SIAN: *Hva vil SIAN?*

¹³⁹ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 12 f.

¹⁴⁰ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 21 ff.

¹⁴¹ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 9

diskurs, mener jeg en bestemt måte å snakke om og forstå islam på som i særlig stor grad vektlegger at islam utgjør et samfunnsproblem. Siden SIAN er en organisasjon som er samlet om målet å stoppe islamiseringen av Norge, er organisasjonen avhengig av å operere med en noenlunde felles forståelse av hva islam og islamisering innebærer. Denne felles forståelsen gjør det mulig å analysere SIAN sin anti-islamske diskurs og avgrense den i forhold til andre anti-islamske og islamkritiske diskurser.

Lingvisten Norman Fairclough bruker begrepet diskurs i en noe mer snever forstand enn det normalt blir brukt i samfunnsvitenskapene. Han bruker begrepet som en referanse til muntlig eller skriftlig språkbruk. Samtidig mener han at språkbruken er en form for sosial praksis i større grad enn en individuell aktivitet. Dette innebærer at diskurs er en måte å handle på, både i forhold til verden og mellom mennesker. En diskurs formes og begrenses av sosiale strukturer på alle nivåer. Nivåer som avgrenser diskursen kan være klasse og andre sosiale relasjoner på samfunnsnivå. Det kan også være relasjoner som er knyttet til spesifikke institusjoner i samfunnet, slik som for eksempel rettsvesen eller utdanning. En diskurs styres også av forskjellige diskursive og ikke-diskursive normer og konvensjoner. Diskursen bidrar til å konstituere alle dimensjonene av sosiale strukturer som direkte eller indirekte former eller begrenser diskursen. Dette dreier seg både om diskursens egne normer og konvensjoner og om ulike relasjoner, identiteter og institusjoner som ligger bak disse normene. En diskurs er en praksis som ikke bare representerer verden, men som konstituerer verden og gir den mening.¹⁴²

Fairclough forstår en diskurs som kun bestående av lingvistiske elementer.¹⁴³ Iver B. Neumann advarer imidlertid mot å legge for stor vekt på det talte eller skrevne ord og for lite vekt på diskursens materialitet.¹⁴⁴ SIAN-diskursens materialitet kan forstås på flere plan. Den har en materialitet i form av å være forankret i en formell organisasjon med et styre, en leder, egne vedtekter og økonomiske midler. I tillegg materialiserer diskursen seg gjennom at representanter fra organisasjonen deltar på møter eller offentlige opptredener. Den formen for materialitet som i størst grad regulerer den sosiale samhandlingen innad i organisasjonen, ser imidlertid ut til å være nettsiden. Der publiseres det flere artikler i uka, både av sentrale representanter fra organisasjonen i tillegg til noen utenforstående. Samtidig er det mulighet for hvem som helst å kommentere disse artiklene i kommentarfeltet under den enkelte artikkel. I kommentarfeltene er det mange medlemmer som ytrer seg, men også noen

---

¹⁴² Fairclough (2008) s. 15 ff.

¹⁴³ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 79

¹⁴⁴ Neumann (2001) s. 80

utenforstående, både sympatisører og kritikere. Disse leserkommentarene avslører i stor grad hvilke utsagn som blir ansett som normale. Dette viser seg spesielt når noen kommer med utsagn som strider mot de hegemoniske oppfatningene i diskursen.

Utgangspunktet

Iver B. Neumann gir fem eksempler på utgangspunkter for en diskursanalyse: tekst, hendelse, gjenstand, subjektposisjon og institusjon.¹⁴⁵ Valg av utgangspunkt vil styre fremgangsmåten for analysen. Jeg velger å ta utgangspunkt i en formell institusjon, nemlig en spesifikk organisasjon som fronter et bestemt politisk prosjekt. Valg av analysemateriale er styrt av dette utgangspunktet. Jeg har valgt å analysere artikler som er publisert fra og med mai 2011 til og med oktober 2011. Denne avgrensningen er først og fremst pragmatisk begrunnet. Siden jeg tok fatt på arbeidet med analysen høsten 2011, ønsket jeg tekster som lå nærmest mulig i tid. Dernest er tidsavgrensningen hensiktsmessig for å spore endringer i diskursen etter angrepene som fant sted i Oslo og på Utøya 22. juli 2011. Disse endringene må sees i lys av et øket fokus på anti-islamske aktører i den offentlige samfunnsdebatten. Denne debatten har også sammenheng med spørsmålet om hvilke ytringer som er akseptable i det offentlige rom.

Fremgangsmåte

Det innledende arbeidet med å foreta en diskursanalyse deler Iver B. Neuman inn i tre skritt. Det første skrittet er å avgrense diskursen. I den forbindelse er det viktig å være klar over at en diskurs aldri kan være helt løsrevet fra andre diskurser.¹⁴⁶ Jeg har valgt å fokusere på det jeg har kalt for SIAN sin anti-islamske diskurs. Dette er en forholdsvis snever avgrensning av diskursen, og det hadde vært mulig å avgrense den på en annen måte. Et eksempel på dette er Lars Erik Berntzens analyse av den politiske mobiliseringen mot islam i Norge som ble omtalt i kapittel 2. Berntzen tolker SIAN-diskursen som en del av en større politisk anti-islamsk diskurs. Jeg er imidlertid mest interessert i hva som kjennetegner SIAN sin diskurs spesifikt. Da er det nødvendig å undersøke hvordan SIAN forholder seg til andre anti-islamske og islamkritiske diskurser og organisasjoner. Dette kan for eksempel være Norwegian Defence League sin anti-islamske diskurs, en høyrepopulistisk islamkritisk diskurs eller Eurabia-diskursen.

Det andre skrittet som Neumann tegner opp, er å sette opp en inventarliste over representasjonene som finnes i diskursen man har valgt. I den forbindelse er det interessant å

---

¹⁴⁵ Neumann (2001) s. 100

¹⁴⁶ Neumann (2001) s. 56

undersøke hvor utfordret de ulike representasjonene er.¹⁴⁷ I analysen min vil det være spesielt relevant å se på representasjoner av islam og kristendommen. I tillegg vil det være relevant å se på representasjoner av begrepet religion og hvordan islam og kristendommen tolkes i forhold til dette. Dessuten er det en rekke begreper, fenomener, personer og institusjoner som er svært sentrale innenfor SIAN-diskursen slik som frihet, demokrati, rasisme, islamofobi, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, politisk korrekthet, innvandring, nazisme, kommunisme, Gud, Allah, Bibelen, Koranen, Muhammed, terror, jihad, taqiyya, sharia også videre. Det blir produsert en rekke sannheter om disse begrepene for å legitimere det anti-islamske opplysningsprosjektet og for å avgrense seg i forhold til andre diskurser.

Skrift nummer tre som Neumann tegner opp, er å se på diskursens lagdeling. Dette innebærer å undersøke om alle trekk ved en representasjon er like bestandige.¹⁴⁸ For eksempel er det relevant å spørre om hvor bestandig representasjonene av profeten Muhammed er i SIAN sin anti-islamske diskurs. I en omtale av Halvor Tjønns bok *Muhammed. Slik samtiden så ham* skriver Arne Tumyr at «”profeten” var et avskyelig inhumant monster av et menneske – en hensynsløs banditt, en skruppelløs forbryter, karavanerøver, sexovergriper, krigsforbryter og masse-morder.»¹⁴⁹ Denne representasjonen muliggjør følgende argumentasjonsrekke: Muhammed var en sexovergriper. Muslimer betrakter Muhammed som menneskehetens fremste etiske veileder. Derfor må voldtekt være legitimt i islam. For at denne argumentasjonsrekken skal holde stand, kreves det at en nokså bestandig representasjon av profeten Muhammed opprettholdes. Dersom man hevder at Muhammed ikke var en sexovergriper, faller denne argumentasjonen delvis sammen. Derfor er det rimelig å anta at representasjonene av Muhammed vil være nokså bestandige. Hvis man i stedet spør hvor konstante representasjonene av Fremskrittspartiet er, vil man kunne avdekke flere lag i diskursen. På den ene siden kan Fremskrittspartiet kritiseres for å svikte det norske folk i kampen mot islam. På den andre siden kan Fremskrittspartiet fastholdes som en viktig politisk kraft for å hindre islamiseringen av Norge. Begge disse representasjonene kan fremstå som normale i diskursen, og ingen av dem truer det anti-islamske prosjektet.

Neumanns beskrivelser av representasjonene og lagdelingen i diskursen kan sees i sammenheng med Laclau og Mouffe sine begreper *moment*, *nodalpunkt* og *element*. Alle tegnene i en diskurs er *momenter* og kan betraktes som knuter i et fiskegarn. Momentenes

---

¹⁴⁷ Neumann (2001) s. 60

¹⁴⁸ Neumann (2001) s. 62

¹⁴⁹ SIAN 28.3.2011

betydning bestemmes særlig av deres forhold til hverandre.¹⁵⁰ I SIAN-diskursen er for eksempel *terror* et moment som settes i forbindelse med andre momenter som *Koranen* og *Muhammed*. Et privilegert tegn i diskursen kan kalles et *nodalpunkt*. En diskurs etableres ved at betydning blir utkrystallisert ut ifra noen nodalpunkter som alle de andre tegnene i diskursen ordnes i forhold til.¹⁵¹ I SIAN-diskursen er *islam* et nodalpunkt, og alle andre tegn blir tolket ut i fra forståelsen av islam. Diskursen etableres som en totalitet der hvert tegn er entydig fastlagt. Dermed blir andre betydninger av tegnene utelukket. På denne måten blir en diskurs en reduksjon av muligheter. Betydningsmulighetene som blir utelukket i diskursen, kalles av Laclau og Mouffe for *det diskursive felt*. Noen tegn har imidlertid flere betydningsmuligheter i diskursen, og disse kalles *elementer*. Diskursen forsøker å gjøre elementene til momenter gjennom en lukningsprosess.¹⁵²

Når man har avgrenset diskursen, satt opp inventarliste over representasjoner og sett på diskursens lagdeling, står man med en modell av en diskurs. Det neste spørsmålet blir da hvordan makten er med på å bære diskursen, og hvordan sosial energi blir mobilisert for å opprettholde en dominerende representasjon.¹⁵³ I analysen min vil jeg spesielt legge vekt på å undersøke maktspillet som foregår når det gjelder å definere islams vesen. Her avviker SIAN fra den oppfatningen som vel må sies å være rådende i samfunnet, nemlig at islam i sin essens er en religion. I SIAN sine tekster blir islam som regel presentert som en politisk ideologi, og islam blir gjerne sammenliknet med nazismen og kommunismen.¹⁵⁴ Siden denne oppfatningen kommer i konflikt med den rådende samfunnsoppfatningen, krever det en omfattende reproduksjon av denne representasjonen. En viktig del av denne reproduksjonen foregår ved bruk av det Fairclough kaller for manifest intertekstualitet, nemlig at en tekst åpent trekker på andre spesifikke tekster.¹⁵⁵ Disse tekstene kan være bøker, videoer, blogginnlegg eller politiske taler. For eksempel er en tale av den nederlandske politikeren Geert Wilders oversatt til norsk og publisert på SIAN sine nettsider.¹⁵⁶ Gjengivelsen av slike tekster og mottakelsen av disse tekstene i kommentarfeltet vil kunne gi et viktig innblikk i hvor SIAN plasserer seg i forhold til beslektede diskurser.

---

¹⁵⁰ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 36

¹⁵¹ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 37

¹⁵² Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 37 f.

¹⁵³ Neumann (2001) s. 69

¹⁵⁴ SIAN 26.5.2011

¹⁵⁵ Fairclough (2008) s. 43 f.

¹⁵⁶ SIAN 15.9.2011

Utestengelsesmekanismer

Ifølge Michel Foucault er diskursproduksjonen kontrollert av utestengelsesmekanismer. De tre viktigste utestengelsesmekanismene er *forbudet* (visse ting er ikke lov å si), *skillet mellom fornuft og galskap* og *viljen til sannhet*. Disse utestengelsesmekanismene benyttes primært på det ytre plan. Det vil si at de bidrar til å skille diskursene fra hverandre. Foucault legger mest vekt på viljen til sannhet. Menneskenes vilje til sannhet hviler på institusjonell støtte og institusjonell distribusjon innenfor et samfunn. Dette bidrar til å utøve press på andre diskurser.¹⁵⁷ SIAN er en institusjon som støtter og distribuerer bestemte sannheter om islam. Disse sannhetene produseres i stor grad gjennom å etablere skiller mellom hva som er galskap (for eksempel å servere halal-mat i kantiner og i fengsler) og hva som er fornuft (for eksempel å forby rituell slakting av dyr). Individuer kan søke og få bekreftet disse sannhetene på SIAN sin nettside. Hvis man argumenterer for at rituell slakting av dyr er legitimt, vil man etter all sannsynlighet bli møtt med sterk motstand fordi det er uforenlig med den diskursive praksisen. Hvis man argumenterer for at den rituelle slaktingen er dyreplageri, er det større sannsynlighet for å få positive bekreftelser. Det vil være relevant i forhold til diskursanalysen å se på hvilke påstander som blir bekreftet og hvilke som blir avvist. Dette vil kunne vise hvilke subjektposisjoner som står sterkt når det gjelder å definere diskursen.

3.2 Diskursanalyse av en webside

Websider er bygget opp omkring flere ulike bestanddeler. De fleste websider består av skrevne tekster og diverse bilder eller illustrasjoner. I tillegg kan sidene ha lydeffekter, musikk, animasjoner, filmer og interaktive elementer. Derfor kan en webside betraktes som multimedial. Dette reiser et viktig spørsmål i forhold til forståelsen av begrepet *tekst*. I dagligtalen forstås dette begrepet vanligvis som skrevne ord. På websiden spiller imidlertid flere elementer enn kun den skrevne teksten inn. For eksempel har ofte bilder og abstrakte symboler en viktig posisjon. I semiotikken brukes gjerne en definisjon av tekst som også innbefatter andre meningsfulle helheter enn kun den skrevne teksten. Dermed kan bilder og symboler også tolkes som tekst.¹⁵⁸ På SIAN sine nettsider følges de aller fleste artikler av en illustrasjon eller et fotografi. I analysen min leser jeg disse illustrasjonene som en del av teksten som utgjør diskursen.

SIAN sin nettside er i første rekke utformet som en nettavis der de nyeste artiklene ligger lengst opp på siden. Den aller nyeste artikkelen blir på forsiden presentert med større

---

¹⁵⁷ Foucault (1993) s. 7 ff.

¹⁵⁸ Sveningsson, Lövheim og Bergquist (2003) s. 155 f.

illustrasjonsbilde og overskrift enn de eldre artiklene. I tillegg er det informasjonslenker både i venstre marg og øverst på siden. Disse lenkene kobler til informasjon om SIAN og henviser til relevant anti-islamisk litteratur og filmer. Lenkene representerer en statisk kommunikasjonsform som sjelden blir forandret. Nyhets- og debattartiklene representerer en dynamisk og deltakende kommunikasjonsform, og det er disse tekstene jeg har valgt som analysemateriale. En typisk SIAN-artikkel består av disse elementene, her opplistet fra øverst til nederst på siden: bilde, bildetekst, undertittel, hovedtittel, ingress, brødtekst, forfattersignatur og leserkommentarer. På forsiden på *sian.no* kan man lese artiklenes ingresser i sin helhet. Ingressen oppsummerer vanligvis de viktigste punktene i artikkelen og er gjerne på cirka 100 ord.

Analysematerialet mitt består av alle artiklene som er publisert på SIAN sin nettside fra og med mai 2011 til og med oktober 2011. I tillegg består det av leserkommentarene som er knyttet til artiklene. Tabellen nedenfor viser antall artikler og leserkommentarer som ble publisert i hver av de seks månedene.

	mai	juni	juli	august	september	oktober	totalt
antall artikler	17	22	4	18	17	21	99
antall leserkommentarer	156	270	541	856	113	597	2533

Den 2. juli meldte redaksjonen at de tok sommerferie og at det ville bli pause i artikkelproduksjonen frem til 8. august.¹⁵⁹ Denne sommerferien ble imidlertid avbrutt av angrepene 22. juli. Derfor ble artikkelproduksjonen tatt opp igjen 24. juli, og den første teksten som ble publisert var en fordømmelse av terrorangrepene og all bruk av vold.¹⁶⁰

Når en artikkel blir publisert på SIAN sin nettside, kan hvem som helst publisere en leserkommentar i tilknytning til artikkelen. Dette kan man gjøre under et registrert navn, under et pseudonym, eller man kan gjøre det anonymt. I løpet av de seks månedene jeg har valgt å analysere, har sensurnivået på leserkommentarene variert noe. Frem til 10. august var det ingen sensur, og hvem som helst kunne publisere hva som helst uten forhåndsgodkjenning. På grunn av omfattende spamming i kommentarfeltet i etterkant av 22. juli, så redaksjonen seg nødt til å innføre noen restriksjoner i forhold til publiseringen av leserkommentarene. Fra 10. august til 2. september var kommentarfeltet stengt. Da det igjen ble mulig å publisere kommentarer den 2. september, måtte alle anonyme kommentarer

¹⁵⁹ SIAN 2.7.2011

¹⁶⁰ SIAN 24.7.2011a

forhåndsgodkjennes. Den som registrerte seg med navn og e-postadresse, kunne kommentere uten forhåndsgodkjenning. 11. oktober ble den første ordningen gjeninnført, og det ble på nytt mulig å kommentere anonymt og direkte. Sensurordningene har bidratt til å regulere antall kommentarer som er publisert på siden. Det ble publisert vesentlig færre kommentarer i perioden med sensur enn i perioden uten sensur.

Det multimediale aspektet ved SIAN sin nettside kommer til syne i leserkommentarene der hvem som helst har mulighet til å legge inn kommentarer. Dette reiser spørsmål om hvilke stemmer som i størst grad definerer diskursen. Sveningsson, Lövheim og Bergquist (2003) peker på en rekke punkter som er relevante i forbindelse med en diskursanalyse basert på internettkilder. Ett av disse punktene er å se på den diskursive praksisen i teksten: hvem som har produsert den og eventuelle motsetninger og ulike oppfatninger som kommer til uttrykk.¹⁶¹

På SIAN sine nettsider har lederen Arne Tumyr en svært fremtredende posisjon. I perioden mai til oktober 2011 ble det til sammen publisert 99 artikler på *sian.no*. Tumyr er oppført som forfatter av 52 av disse artiklene. 30 artikler er skrevet av anonyme forfattere, og de fleste av dem er signert *nettredaksjonen*. Dette er artikler som i stor grad omhandler ulike SIAN-arrangementer. Sju andre navngitte SIAN-forfattere har til sammen skrevet tolv artikler, og fem av artiklene er eksternt materiale med blant annet to av talene til Geert Wilders. Denne fordelingen tyder på at det er Tumyr som står for det meste av kunnskapsproduksjonen i diskursen. Derfor blir et viktig element i analysen å undersøke hvordan diskursen formes i spennet mellom Tumyr og andre aktører. Da er det relevant å se hvordan leserkommentarene responderer på Tumyr sine synspunkter i tillegg til å se nærmere på hva som skiller Tumyrs artikler fra artiklene til andre SIAN-skribenter. Standpunktene som understøttes av flere artikkelskribenter i tillegg til å få støtte i kommentarfeltet, står sterkest i diskursen. Momentene og nodalpunktene i diskursen vil typisk bli definert av flere artikkelskribenter og kommentatorer. I SIAN-diskursen forstår jeg særlig *islam* som et nodalpunkt mens de andre tegnene i diskursen forstås som momenter eller elementer alt ettersom hvor lukket de fremstår. At diskursen lukker betydningen av et begrep, kan kalles *reifisering*, eller *tingliggjøring*. Neste kapittel vil presentere religionsteoretiske perspektiver som kan kaste lys over SIAN-diskursens tingliggjøring av begrepene religion og islam.

---

¹⁶¹ Sveningsson, Lövheim og Bergquist (2003) s. 145 f.

4. Teoretiske perspektiver på religion og politikk

Teoriutvalget som trekkes frem i dette kapittelet, bygger på et inntrykk av at SIAN legger til grunn en reduksjonistisk forståelse av islam der islam ikke fullt ut anerkjennes som religion, men i stor grad reduseres til en politisk ideologi. Når islam reduseres til en ideologi, oppstår det et behov for å omtolke de religiøse trekkene ved islam. Som tidligere nevnt, har enkelte islamkritikere i etterkant av 22. juli 2011 blitt tydeligere på å fokusere på den militante islamismen som trussel i stedet for islam. SIAN har imidlertid fortsatt med å insistere på at det er islam i sin helhet som er den store trusselen mot det norske samfunnet. For å analysere hvordan denne oppfatningen blir opprettholdt, legger jeg vekt på teori om religionsbegrepet. I tillegg anvender jeg en artikkel fra tidsskriftet *Totalitarian Movements and Political Religions* som drøfter ulike konseptuelle posisjoner i forhold til islamismen. Dette perspektivet skal særlig belyse hvordan SIAN sin oppfatning av islam og islamisme blir formet av motstridende konseptuelle posisjoner. Til slutt trekker jeg frem teori som kan belyse forholdet mellom høyreekstremisme og høyrepopulisme. Bakgrunnen for dette er å undersøke i hvilken grad karakteristikene av disse fenomenene er betegnende for SIAN sin anti-islamske diskurs.

4.1 Det teoretiske utgangspunktet for Arne Tumyrs religionsforståelse

Gilhus og Mikaelsson (2001) skiller mellom tre ulike forståelseshorisonter som utgangspunkt for en teoretisering omkring religion. Den første horisonten er *essensialistisk* og går ut fra at religion har visse kjennetegn som skiller religion fra andre fenomener. Religion er noe eget som ikke kan reduseres til noe annet. Rudolf Ottos beskrivelse av religion som ærefrykt overfor det hellige er et eksempel på en essensialistisk forståelseshorisont. Den andre forståelseshorisonten er *reduksjonistisk* og innebærer at religion blir forklart ut i fra en ikke-religiøs kontekst. Denne tolkningsrammen har ofte blitt benyttet av religionskritikere, blant andre Sigmund Freud som forklarte religion psykologisk. Den siste forståelseshorisonten er den *hermeneutiske* som fortolker religiøse data som bærere av mening. Det dreier seg om å gi en fortolkning i stedet for å gi årsaksforklaringer.¹⁶²

Arne Tumyr tolker *religion* ut ifra en essensialistisk forståelseshorisont med henvisning til blant andre Rudolf Otto. Han tolker derimot *islam som religion* reduksjonistisk ved å begrense islam til en ideologi. Når islam har blitt redusert til en ideologi, kan Tumyr på nytt innta en essensialistisk forståelseshorisont når han tolker islam som politisk ideologi. Denne

---

¹⁶² Gilhus og Mikaelsson (2001) s. 19 ff.

vekslingen mellom de to fortolkningsrammene bygger opp under oppfatningen om at islam har en ufravikelig essens som i hovedsak er politisk.

I et innlegg på SIAN sin nettavis 23. desember 2010 gjengir Arne Tumyr en klage til Lotteritilsynet der han kritiserer dem for at SIAN ikke blir ansett som en lotteriverdig organisasjon. Lotteritilsynet fant ikke SIAN lotteriverdig fordi de mente at virksomheten til SIAN retter seg mot en bestemt religion, nemlig islam. Tumyr på sin side hevder imidlertid at SIAN sin virksomhet er politisk, og at organisasjonen derfor bør være lotteriverdig. Videre kritiserer han Lotteritilsynet for å tolke religionsbegrepet mangelfullt og innsnevrende før han kommer med en eksplisitt drøfting av religionsbegrepet. Drøftingen hans innledes med å sitere en rekke religionsdefinisjoner fra ulike leksika. Definisjonene han viser til, er i all hovedsak substansielle og ser religion som gudsdyrkelse eller menneskers forhold til høyere makter. Tumyr viser også til Rudolf Ottos bok *Das Heilige* fra 1917 og trekker frem at det hellige ifølge Otto er det som er helt annerledes enn den profane verden. Når Tumyr ikke definerer islam som en religion, er det i hovedsak fordi islam regulerer hvordan enkeltindividet skal forholde seg til samfunnet. Han avviser ikke at islam har religiøse trekk, men forstår islam først og fremst som et politisk manifest.¹⁶³ Sindre Rudshaug, som har skrevet en leksjonsserie om politisk islam på SIAN sine nettsider, står for et tilsvarende syn på forholdet mellom religion og politikk: «Religion er et tosidig forhold mellom deg og gud, politikk er hvordan du skal behandle alle andre mennesker.» På bakgrunn av dette konkluderer også Rudshaug med at islam i første rekke dreier seg om politikk.¹⁶⁴

Rudolf Otto forsøker å beskrive religionens innerste vesen ved hjelp av begrepene *det hellige* og *det numinøse*. Det hellige fremspringer av noe som har i seg et fullkomment særegent moment som unndrar seg det rasjonelle, noe som er fullstendig utilgjengelig for begrepsmessig fatteevne.¹⁶⁵ Otto kritiserer begrepet *hellig* slik det vanligvis blir brukt innenfor religionene. Han mener det altfor ofte blir knyttet til rasjonelle markører, for eksempel moral. Derfor introduserer han begrepet *det numinøse* som betegner det hellige når det moralske og rasjonelle elementet er trukket fra. Dette er ifølge Otto essensen i alle religioner, for uten dette, hadde de ikke vært religioner.¹⁶⁶

---

¹⁶³ SIAN 23.12.2010

¹⁶⁴ SIAN: *Leksjon nr. 1: Islam – en politisk doktrine og en religion.*

¹⁶⁵ Otto (1924) s. 11

¹⁶⁶ Otto (1924) s. 12 ff.

Arne Tumyr legger hovedvekten på at islam er et system som regulerer samfunnslivet. Han benekter ikke at islam har et aspekt av religiøsitet i seg, men det er ikke dette som er i fokus. Selv om islam har religiøse trekk, kan ikke de religiøse trekkene skilles fra de politiske. Tumyr gir uttrykk for et syn på religion som skiller skarpt mellom det hellige og det profane. Kjennetegnet ved en religion er at det hellige er i sentrum. I likhet med Rudolf Otto mener Tumyr at religionens kjerne må holdes atskilt fra menneskelig moral. Ut ifra Ottos religionsforståelse vil man kunne argumentere for at islam er en religion ved å forsøke å påvise at islam inneholder et element av det numinøse. Tumyr avviser ikke at islam har noe numinøst ved seg, men han mener at hovedfokus i islam er å regulere samfunnet som helhet. Dette gir utslag i en reduksjonistisk religionsforståelse i forhold til islam. Fordi Tumyr ikke anser islams kjerne som religiøs, er ikke islam i sin essens en religion. Dette synet blir understøttet i Rudshaugs leksjonsserie og er det dominerende synet i SIAN sin anti-islamske diskurs.

4.2 Wilfred Cantwell Smith: religionsbegrepet er tingliggjort

I SIAN sin anti-islamske diskurs blir religionsbegrepet generelt og islam spesielt utsatt for en tingliggjøring. Tingliggjøringen av religionsbegrepet blir beskrevet av Wilfred Cantwell Smith i klassikeren *The Meaning and End of Religion* som ble utgitt for første gang i 1962. Smith opererer med to sentrale begreper om religiøs tro, nemlig *faith*, som betegner tro i form av tillit, og *belief*, som dreier seg mer om å tro på at noe er sant.¹⁶⁷ Smith kritiserer konseptet religion og mener det har gjennomlevd en kaotisk utvikling. Han finner det problematisk at det samme begrepet blir brukt både som betegnelse på personlig religiøsitet og som betegnelse for å forstå ulike folks tradisjoner i historien og i verden.¹⁶⁸ Smith mener religionsbegrepet i Vesten er blitt utsatt for en tingliggjøring (*reification*) ved at det er blitt forsøkt gjort til en objektiv og systematisk enhet.¹⁶⁹ I så måte står Smith for en helt annen tolkning av religionene enn Tumyr. Mens Smith går langt i retning av anti-essensialisme,¹⁷⁰ går Tumyr i stikk motsatt retning, nemlig mot en streng form for essensialisme. Tumyr og SIAN opererer med en religionsforståelse som betinger at religionene, og spesielt islam, har én ufravikelig lære, én ufravikelig historie og én ufravikelig samfunnsholdning. Kort sagt har islam i SIAN-diskursen én ufravikelig politisk-religiøs essens. Til tross for disse ulike tolkningene er Smith relevant for å forstå SIANs religionsforståelse. Smith søker nemlig svar

---

¹⁶⁷ Leirvik (2007) s. 2

¹⁶⁸ Smith (1978) s. 48 ff.

¹⁶⁹ Smith (1978) s. 51

¹⁷⁰ Asad (2001) s. 206

på hvorfor religionene, og særlig islam, er blitt utsatt for en tingliggjøring, og dermed kan Smiths perspektiver anvendes til å kaste lys over hvordan religion generelt og islam spesielt blir tingliggjort i SIAN sin anti-islamske diskurs.

Det er ifølge Smith mulig å argumentere for at islam utgjør et unikt sammenhengende og lukket system som består av en sosiologisk, juridisk og politisk organisert enhet i den verdslige sfæren og som fremmer ideologisk enhet som ideal. Dette er en påstand som SIAN argumenterer ivrig for, men som ifølge Smith er problematisk fordi den fører til tingliggjøring. Til tross for at det finnes mindre formelle tolkninger av islam, for eksempel hos en del islamske mystikere (sufier), er islam den av verdens trostradisjoner som fremstår som mest tingliggjort.¹⁷¹ Islam representerer et unntak blant de store religiøse tradisjonene fordi rollen til *ummah*, det islamske samfunnet, er svært sentral og distinkt. Muslimer finner mer religiøs verdi i fellesskapets historie enn noen annen religiøs gruppe. Dette ser Smith i sammenheng med at Muhammed selv vektla å implementere et religionskonsept som fremtrådte som et helhetlig sosiologisk system.¹⁷²

Smith peker på at islam har gått gjennom en tingliggjøringsprosess i senere tid som skyldes både interne og eksterne faktorer. Én faktor er Europas innflytelse og press fra Vesten.¹⁷³ Ifølge Smith er begrepet *religion* mest relevant for dem som står utenfor den religiøse tradisjonen som begrepet omtaler. Det er altså et begrep som har som formål å avgrense tradisjoner i forhold til hverandre. Hvis en utenforstående vil forstå troen til for eksempel en muslim, må han ifølge Smith trenge inn i *religiøsiteten* og ikke religionen.¹⁷⁴ Islam blir relevant for en muslim gjennom en form for tro som ikke er et uttrykk for religion, men en kvalitet i menneskets hjerte – en personlig kvalitet som fremtrer på ulike måter og som kan variere fra person til person og fra dag til dag.¹⁷⁵

Som tidligere antydnet, legger Arne Tumyr til grunn for sin tolkning av religionsbegrepet at religion dreier seg om noe som ligger *utenfor* mennesket selv. Han mener at islam er mer opptatt av å regulere samfunnslivet enn gudsdyrkelsen og anser derfor islam som politikk i større grad enn religion.¹⁷⁶ Smith og Tumyr har til felles at de begge anser begrepet *religion* som upassende til å betegne det sentrale i islam. For Smiths del har denne konklusjonen å

---

¹⁷¹ Smith (1978) s. 84 f.

¹⁷² Smith (1978) s. 106 f.

¹⁷³ Smith (1978) s. 109

¹⁷⁴ Smith (1978) s. 138

¹⁷⁵ Smith (1978) s. 137

¹⁷⁶ SIAN 23.12.2010

gjøre med en anti-essensialistisk religionsoppfatning som går ut på at det blir feil å sette islam, eller andre trosuttrykk, inn i et bestemt system. Tumyr har motsatt intensjon. Han ønsker nettopp å forstå islam som uttrykk for et bestemt system som regulerer oppfatningene til alle muslimer. Fordi han vurderer dette systemet som et politisk program, blir islam delvis omformulert fra en religion til en ideologi. Til forskjell fra Smith ønsker ikke Tumyr å tolke islam ut ifra muslimenes religiøsitet, men ut ifra islam som et helhetlig politisk-religiøst system. Dermed gjør han islam til en statisk størrelse på samme måte som Smith gjør religion til en statisk størrelse. For Tumyr dreier religion seg om det numinøse. For Smith dreier religionsbegrepet seg først og fremst om ulike forsøk på å sette andres religiøse forestillinger inn i mer eller mindre passende skjemaer.¹⁷⁷ Smith kritiserer tingliggjøringen av islam og andre religioner mens Tumyr benytter seg av tingliggjøringen som et ledd i SIAN sitt anti-islamske prosjekt.

4.3 Jeffrey M. Bale: islamisme og totalitarisme

I SIAN sin anti-islamske diskurs er det et sentralt poeng at den politisk korrekte elite, representert ved politikere, akademikere og journalister, urettmessig forsvarer islam og islamismen. En teoretiker som kan bidra til å belyse dette argumentet, er Jeffrey M. Bale, seniorforsker ved Monterey Institute of International Studies. Han hevder i sin artikkel «Islamism and Totalitarianism» at helt siden den iranske revolusjonen i 1979 og særlig i tiden etter angrepene mot USA i 2001, har akademikere og journalister som skriver om radikal islam hatt en tendens til å innta én av tre problematiske konseptuelle posisjoner. Den første posisjonen beskriver han som *Islam bashing*, som innebærer et fordomsfullt, ensidig og krenkende angrep på islam ved en sammenblanding av islam og islamisme. Det beskriver samme fenomen som *islamofobi*, et begrep Bale ikke bruker fordi han anser det som svært ladet. De som inntar posisjonen *Islam bashing*, omtales heretter som islammotstandere. Islammotstanderne tillegger islam de regressive, krigerske og negative aspektene som kjennetegner islamismen. Dermed blir islamisme og jihadisme bare logiske konsekvenser av islam. Bale gir islammotstanderne rett i at islam er kilden til islamismen og jihadismen, men han retter kritikk mot at dette blir fremholdt som den eneste mulige tolkningen av islam. Mens *Islam bashing* representerer den ene enden på Bale sin skala for problematiske posisjoner, befinner det han kaller *islamismeapologi* seg i den andre enden. Dette er en posisjon som innebærer et forsvar av islamismen ved å hevde at den kan innta moderate, demokratiske eller frigjørende former. Bale mener islamismen er en radikal og anti-demokratisk politisk ideologi

---

¹⁷⁷ Smith (1978) s. 140

som ikke bare er basert på en uvanlig streng og puritansk tolkning av islamsk tro, men at den er totalitær i sin essens.¹⁷⁸ Derfor mener han at det blir feil å sammenlikne islamismen med vestlige demokratiske styreformer og at islamismen i stedet bør sammenliknes med totalitære ideologier som marxist-leninismen og fascismen.¹⁷⁹

Ifølge Bale er det en form for islamismeapologi å påstå at islamismen er en ny form for demokratisk bevegelse som er en motvekt til det korrupte og autoritære regimet som eksisterer i mange islamske land. Bale hevder at hovedgrunnen til at islamistene har motsatt seg autoritære regimer er at regimene har blitt sett på som ikke-islamske og at de har innført undertrykkende tiltak mot islamistiske grupper.¹⁸⁰ Islamismeapologien kan også hevde at den islamske terrortrusselen ikke eksisterer, eller i det minste er sterkt overdrevet. Til tross for at det utføres stadig flere angrep fra islamske jihadister, påpeker Bale at det fortsetter å bli publisert litteratur som forsøker å minimere faren for islamsk terrorisme og på ulikt vis rettferdiggjør imperialistisk aggresjon.¹⁸¹

Mellom de to motpolene *Islam bashing* og *islamismeapologi* ligger ifølge Bale *islamapologi*, et syn som blant annet innebærer at alle religioner har den samme iboende tendens til å produsere ekstremister. Bale mener at det særlig er de misjonerende monoteistiske religionene, som ser som sin plikt å utbre den ene sanne troen enten ved omvendelse eller ved sverdet, som kommer i konflikt med andre trosretninger. Islam skiller seg fra kristendommen ved at islam i sin tidligste historie raskt oppnådde suksess gjennom militære operasjoner, og dette blir ofte brukt som begrunnelse av jihadister for å spre islam ved bruk av vold.¹⁸² En annen variant av islamapologi er å hevde at islamisme ikke har noe å gjøre med islam. Dette mener Bale er en gal tolkning nettopp fordi islamisme baserer seg på en bestemt puritansk og konservativ tolkning av islams lære.¹⁸³

Bale er et eksempel på at det også innenfor en akademisk kontekst er mulig å berøre enkelte trekk ved SIAN sin anti-islamske diskurs. Likevel er det noen sentrale forskjeller mellom

---

¹⁷⁸ En norsk islamismeforsker som legger et annet perspektiv til grunn, er Bjørn Olav Utvik. Utvik har studert islamistiske bevegelser i Midtøsten og Nord-Afrika. Han hevder blant annet at islamistene er langt mer demokratiske enn de sittende regimene. Dessuten antyder han at islamismen fremskynder en sekularisering og viser blant annet til AKP i Tyrkia og reformbevegelsen i Iran. I tillegg hevder han at Det muslimske brorskapet og andre islamistiske bevegelser inntatt en mer pragmatisk holdning enn tidligere når det gjelder vestlig kultur og liberale standpunkter (Utvik 2011 s. 358 ff.).

¹⁷⁹ Bale (2009) s. 73

¹⁸⁰ Bale (2009) s. 77 f.

¹⁸¹ Bale (2009) s. 79

¹⁸² Bale (2009) s. 75

¹⁸³ Bale (2009) s. 77

Bale og Tumyr. Mens Tumyr hevder at *islam* er totalitær ideologi beslektet med nazismen og kommunismen, nøyer Bale seg med å hevde at *islamismen* er en totalitær ideologi som er sammenliknbar med fascismen og kommunismen. Dersom et islamistisk parti eller en islamistisk bevegelse på autentisk vis skulle omfavne pluralistiske og demokratiske verdier, vil dette være i strid med islamismens grunnprinsipper, og dermed vil ikke bevegelsen eller partiet lenger kunne beskrives som islamistisk, ifølge Bale.¹⁸⁴ Dermed avgrenser han begrepet islamisme omtrent på samme måte som SIAN, særlig representert ved Arne Tumyr, avgrenser begrepet islam.

Tumyr og Bale kan kritiseres for å operere med for essensialistiske oppfatninger av henholdsvis islam og islamismen. Den sentrale forskjellen mellom Bale og Tumyr er at Bale hevder at islamismen er én mulig tolkning av islam mens Tumyr bruker begrepene islamisme og islam for å beskrive samme fenomen. Dermed essensialiserer Tumyr begrepet islam i så stor grad at han går i fellen som Bale beskriver som *Islam bashing*, og som av mange journalister, politikere og forskere blir betraktet som islamofobi. Bale viser hvorfra SIAN sin idé om islamisering stammer: nemlig fra ulike former for islamisme. Islamisme er i seg selv et komplekst fenomen, og Bale sin fremstilling kan problematiseres ytterligere ved å trekke inn andre perspektiver på islamisme, som Bale muligens ville beskrevet som islam- eller islamismeapologi. For eksempel vil Bjørn Olav Utviks påstand om at Det muslimske brorskap beveger seg i retning av vestlige standpunkter og således i noen grad er en progressiv bevegelse, bli avvist som islamismeapologi av Bale.¹⁸⁵ Her nøyer jeg meg imidlertid med å fastslå at det er et skille mellom islam og islamisme, og at Bale representerer én kritisk tolkningsmodell som fokuserer på én islamisme i stedet for på flere islamismer. Formålet mitt med å trekke inn Bales perspektiver er verken å kritisere eller forsvare islamismen, men å analysere virkelighetsoppfatningene som råder i SIAN-diskursen og se disse i lys av en islamismekritisk posisjon i en akademisk sammenheng.

I lys av Bales begreper, vil jeg i analysen argumentere for at SIAN sin anti-islamske diskurs formes som en motvekt til det som oppfattes som islamapologi blant den politisk korrekte elite, særlig representert ved norske journalister, akademikere og politikere. Bale sin fremstilling kan kritiseres for at islam- og islamismeapologi utelukkende oppfattes som negativt. Et ensidig fokus på islam som terrortrussel kan føre til at muslimer som gruppe blir ansett som en fare for samfunnet. Det gjelder å finne en balanse mellom å ta voldstrusler på

---

¹⁸⁴ Bale (2009) s. 85 f.

¹⁸⁵ Utvik (2011) s. 360

alvor og hindre stigmatisering av grupper.¹⁸⁶ En viktig presisering er at denne oppgaven ikke har som formål å undersøke om islamapologi kan anses som et generelt problem blant norske islamekspertter, journalister og politikere. Den har kun som formål å peke på hva SIAN sine oppfatninger av islam- og islamistapologi er relatert til. Én sentral referanse er det politiske og religiøse dialogarbeidet, som blir tolket som en motvilje til konfrontasjon med islam og islamismen. Særlig blir politikere som Erik Solheim og Jonas Gahr Støre kritisert for manglende evne og vilje til konfrontasjon med islam. I tillegg blir kristne teologiske institusjoner kritisert for sitt dialogarbeid. Et annet eksempel er det SIAN anser som en manglende vilje til å fokusere på islam som opphavet til islamsk terrorisme. Når noen hevder at en slik tankegang kan føre til gruppetenkning og islamofobi, opplever SIAN dette som en provoserende fornektelse av sannheten. I den sammenheng møter blant andre Venstre-leder Trine Skei Grande kritikk for å fornekte problemet mens Fremskrittspartiets Carl I. Hagen får ros for å ha skjønnet problemets kjerne.¹⁸⁷

4.4 Høyrepopulisme og høyreekstremisme

I en appell på en SIAN-markering utenfor Stortinget i Oslo i oktober 2011, innledet Arne Tumyr med å distansere SIAN fra en rekke politiske og sosiale fenomener: «Det sies at vi i SIAN, vi har hørt det her i dag,¹⁸⁸ at vi er rasister, vi er nazister, vi er ekstremister og vi er høyrepopulister. Det som er sannheten, dere tilhørere, er at vi er vanlige mennesker som ønsker å bevare dette samfunnet vårt.»¹⁸⁹ I etterkant av 22. juli 2011 er SIAN blitt omtalt som en høyreekstrem gruppe i flere medier. Journalist og forfatter Øyvind Strømmen er blant dem som har kalt SIAN en høyreekstrem organisasjon.¹⁹⁰ Strømmen hevder at SIAN sitt tankegods har et åpenbart voldspotensial, og at ideene deres bygger på konspirasjonsteorier.¹⁹¹ Siden begrepet høyreekstremisme er sentralt i omtalen av SIAN i den offentlige diskursen, er det relevant å drøfte om dette er en konsis karakteristikk. På bakgrunn av at litteraturen på SIAN sine nettsider langt på vei støtter høyrepopulistiske politikere som Carl I. Hagen, Christian Tybring-Gjedde og Geert Wilders, er det i tillegg relevant å analysere SIAN-diskursen i lys av

---

¹⁸⁶ Politiets sikkerhetstjeneste sin trusselvurdering for 2012 slår fast at den ekstreme islamismen fremdeles utgjør den største terrortrusselen i Norge.

¹⁸⁷ SIAN 21.8.2011

¹⁸⁸ SOS Rasisme og Blitz holdt samme dag en motdemonstrasjon mot SIAN sin markering. Jeg var selv til stede og observerte demonstrasjonen.

¹⁸⁹ Video tilgjengelig på: <http://www.youtube.com/watch?v=s2RguNhkMlw> (sett 22.4.2012)

¹⁹⁰ I boken *Det mørke nettet* er Strømmen forsiktig med å omtale SIAN som en høyreekstrem gruppe, men i et innlegg på sin egen blogg 30. mars 2011 omtaler han både SIAN og NDL som høyreekstre organisasjoner. Strømmen uttaler seg ofte om høyreekstremisme i norske medier. Derfor er det rimelig å anta at han er innflytelsesrik når det gjelder å definere omtalen av grupper som SIAN og NDL i den offentlige diskursen.

¹⁹¹ Strømmen 30.3.2012

høyrepopulisme som politisk fenomen. I forkant av en slik analyse er det nødvendig å avgrense disse to begrepene i forhold til hverandre.

Høyrepopulisme

Tor Espen Simonsen og Anders Granås Kjøstvedt (2009) legger tre premisser til grunn for sin forståelse av høyrepopulisme. Det første premisset viser til høyrepopulismens posisjonering ut fra forestillingen om en grunnleggende konflikt mellom folket og eliten. Gjennom et politisk narrativ blir denne konfliktdimensjonen presentert ved å konstruere tydelige fiendebilder. Folkets enhet trues på den ene siden av elitens kosmopolitiske hegemoni og på den andre siden av tilstedeværelsen til fremmede kulturer. Denne bruken av fiendebilder bidrar til å konstruere et skille mellom *vi* og *de andre*, en inngruppe og en utgruppe. Inngruppen avgrenses også av ytre trusler, som for eksempel innvandring, slik at den plasseres i sentrum av verdensbildet. Kjernen i populismebegrepet, folket, viser til et bestemt folk i landet som populistene idealiserer.¹⁹² Det andre premisset for å forstå høyrepopulismen er ifølge Simonsen og Kjøstvedt at den utfyller en motkulturell tradisjon. Det innebærer at de høyrepopulistiske partiene har vært et samlingssted for frykten for og motstanden mot moderniseringsprosesser i samfunnet. Det tredje premisset er at fremveksten av høyrepopulismen er et resultat av grunnleggende samfunnsendringer i Vesten fra 1970-tallet. Den økonomiske globaliseringen og det postindustrielle samfunnet bidro til å svekke sosiale og klassebestemte identitetsmarkører, og høyrepopulismen har dermed økt sin oppslutning blant moderniseringens tapere.¹⁹³

Simonsen og Kjøstvedt peker på to protestbølger som markerer den ideologiske hovedtendensen i den høyrepopulistiske partifamilien. Den første protestbølgen rettet seg mot velferdsstatens skattelegging og formynderi. Dette var bakgrunnen for opprettelsen av Anders Langes parti, forløperen til Fremskrittspartiet. Den andre protestbølgen rettet seg mot det multikulturelle samfunnet, særlig den muslimske arbeidsinnvandringen. I dag blir innvandring og integrering av de høyrepopulistiske partiene i særlig grad knyttet til islam. Dette har bidratt til at det har oppstått et nytt politisk narrativ som særlig ble gjort kjent gjennom *Front National* sitt gjennombruddsvalg i Frankrike i 1984. Dette narrative gjorde seg avhengig av en essensialistisk forståelse av islam som en totalitær ideologi for å gi mening. Kulturelitens multikulturalisme ble påstått å gi fritt spillerom for islamisering av Europa.¹⁹⁴

---

¹⁹² Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 9 f.

¹⁹³ Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 10. f.

¹⁹⁴ Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 14 f.

Høyrepopulistene hyller det nasjonale og er stolt av egen etnisitet, som de mener kultureliten latterliggjør gjennom sin politiske korrekthet. Høyrepopulismen representerer en overgang fra nyfascistene og de høyreekstremes angrep på enkeltindivider til en systemkritisk holdning mot islam som totalitær ideologi. En høyrepopulistisk grunnidé er å løfte frem enkeltsaker til en generell ideologi. Dermed kan for eksempel kvinners bruk av hijab bli trukket frem som et bevis på islams totalitære natur.¹⁹⁵ Dagens høyrepopulister bekjenner seg til det liberale demokratiet og parlamentarismen, men de går ofte inn for å endre det politiske systemet ved for eksempel å ytre ønske om flere folkeavstemninger.¹⁹⁶

Høyreekstremisme

Et problem med å nærme seg *høyreekstremisme* som politisk fenomen er at det ikke har noen klar idéhistorisk forankring.¹⁹⁷ Dermed er det også vanskelig å få fatt i hva som konstituerer høyreekstremisme som begrep, og ulike samfunnsaktører bruker begrepet på forskjellige måter. Deland, Hertzberg og Hvitfeldt drøfter begrepet i innledningen til antologien *Det vita fältet. Samtida forskning om högerextremism*. De hevder at de høyreekstreme gruppene kompromissløst fronter sine nasjonalistiske prosjekter og at de høyreekstreme i mindre grad enn andre grupper skyr voldsomme midler for å nå sine politiske mål. Videre trekker de noen historiske linjer og viser til at den tidlige høyreekstremismen oppstod i løpet av første del av 1900-tallet og baserte seg på eksistensen av ulike raser. Rasen og hvitheten ble definerende for mange vestlige nasjonalister. Fra slutten av 1950-tallet ble i stedet kulturbevaring det mest sentrale punktet i den høyreekstreme bevegelsen, og motstanden mot innvandringen skjøt fart. Forfatterne peker på at den høyreekstreme bevegelsen i større grad enn andre politiske grupper aksepterer vold som politisk virkemiddel.¹⁹⁸

Jens Rydgren, professor i politisk sosiologi, hevder at «extremhögerns politiska monism kan uttryckas på två sätt: som ett förkastande av det demokratiska politiska systemet och/eller som ett förkastande av universalistiska och egalitära, vad som stundtals benäms som demokratiska, värden.» Rydgren skiller mellom to former for høyreekstremisme, den parlamentariske og den utenomparlamentariske. Vanligvis brukes betegnelsen *høyreekstrem* om dem som opererer utenfor det parlamentariske systemet mens betegnelsen *høyreradikal* brukes om dem som opererer innenfor. Rydgren betrakter imidlertid begge disse gruppene som *ekstreme* fordi også

---

¹⁹⁵ Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 15 f.

¹⁹⁶ Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 19 f.

¹⁹⁷ Jupskås 29.9.2011 i *Dagbladet*: «Høyrepopulisme er ikke høyreekstremisme»

¹⁹⁸ Deland, Hertzberg og Hvitfeldt (2010) s. 6 ff.

de høyre-radikale partiene tar avstand fra felles verdier og fremmer et etnokratisk idealsamfunn.¹⁹⁹

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) behandler «høyreekstreme aktører» og «antiislamske aktører» separat i sin åpne trusselvurdering for 2012. PST påpeker at de høyreekstreme ikke har noen klart definert ideologi, men at miljøene «forenes i ulik grad av fremmedfrykt, antisemittisme, norrøn og/eller nazistisk symbolikk og voldsromantikk». Dette skiller dem fra de anti-islamske aktørene som tar avstand fra politisk motivert vold og opererer innenfor ytringsfrihetens grenser. PST peker imidlertid på at de anti-islamske miljøene kan trekke til seg voldelige enkeltpersoner som har bakgrunn fra høyreekstreme miljøer.²⁰⁰

Glidende overganger eller fundamentale forskjeller?

Bård Larsen, historiker og prosjektleder i den liberale tankesmien Civita, diskuterer forskjellene mellom begrepene ekstremisme, radikalisme og populisme, både på venstre- og høyresiden av den politiske skalaen, i en artikkel i tidsskriftet *Minerva*. Larsen hevder at de høyreekstreme ønsker å styrte statsmakten ved bruk av vold og gjøre noe med nasjonens etniske og demografiske sammensetning. Breivik er følgelig et eksempel på en høyreekstrem person.

De høyre-radikale vil ifølge Larsen omkalfatre statsmakten og på lang sikt avskaffe det liberale demokratiet. De ønsker en tilbakeskuende nasjonalstatsløsning eller en kulturhomogen europeisk konføderasjon. I tillegg er de pådrivere for en kulturell assimilering uten voldsbruk, og de benytter seg ofte av en pseudodemokratisk retorikk. Høyrepopulistene har ifølge Larsen demokratiet både som middel og mål. De legger vekt på følelsesladede enkeltsaker, skatter, avgifter og nasjonale stereotyper.²⁰¹

I en kronikk i *Dagbladet* 24.9.2011 hevdet Oddbjørn Leirvik, professor i interreligiøse studier, at det er glidende ideologiske overganger mellom høyrepopulisme og høyreekstremisme, eller mellom folkelige fiendebilder av islam og terroristene sin tenkemåte.²⁰² Statsviteren Anders Ravik Jupskås kritiserte denne tenkemåten og hevdet at det er et stort ideologisk skille mellom høyreekstremister og høyrepopulister når det gjelder synet på demokrati og synet på bruk av vold.²⁰³ I foredraget «Høyrepopulisme og høyreekstremisme – fundamentale

---

¹⁹⁹ Rydgren (2010) s. 17 f.

²⁰⁰ Politiets sikkerhetstjeneste: *Åpen trusselvurdering 2012*

²⁰¹ Larsen 24.10.2011

²⁰² Leirvik 24.9.2011 i *Dagbladet*: «Dialog mot religiøs ekstremisme»

²⁰³ Jupskås 29.9.2011 i *Dagbladet*: «Høyrepopulisme er ikke høyreekstremisme»

forskjeller?» som ble holdt på et seminar om religion, populisme og ekstremisme ved Universitetet i Oslo 18. januar 2011, understreket Jupskås viktigheten av å operere med klare begrepsmessige definisjoner av høyreekstremisme og høyrepopulisme.²⁰⁴ Han hevdet at en relativistisk oppfatning av de to begrepene vil gi et metodisk-analytisk problem. Hvis man skal se etter likheter og forskjeller mellom høyrepopulismen og høyreekstremismen, er det nødvendig med en begrepsmessig avgrensning på forhånd.

I foredraget diskuterte Jupskås hva som skiller og forener høyreekstremer, høyrepopulister og høyrekonservative. Alle disse tre gruppene deler et fokus på nasjonalisme og autoritarianisme (autoritær maktutøvelse i form av for eksempel strengere straffer). Høyreekstremer og høyrepopulister har i tillegg til felles at de er illiberale, ønsker en sterk stat og baserer seg på fremmedfrykt (xenofobi). Det som avgrenser de høyreekstremer fra høyrepopulister og høyrekonservative, er ifølge Jupskås at de i tillegg er udemokratiske og legitimerer bruk av vold.²⁰⁵

4.5 Oppsummering av perspektivene

I dette kapittelet har jeg satt Arne Tumyrs religionsforståelse inn i en større sammenheng. Ved blant annet å vise til Rudolf Otto nærmer Tumyr seg fenomenene religion og islam ut i fra en essensialistisk forståelseshorisont. Samtidig nærmer han seg fenomenet islam som religion ut i fra en reduksjonistisk forståelseshorisont, og dette fører til at islam delvis blir redusert fra en religion til en ideologi. Hvilken betydning og posisjon denne oppfatningen har i SIAN-diskursen, vil bli belyst i kapittel 6.

Videre har jeg trukket frem Smiths analyse av tingliggjøringen av islam og religionsbegrepet. Tingliggjøring og essensialisering henger nøye sammen. Analysen min vil vise hvordan SIAN sin forståelse av islam konstitueres gjennom en diskursiv tingliggjøringsprosess som i stor grad dreier seg om å produsere sannheter om islams essens. I tillegg har jeg presentert Bales beskrivelser av ulike problematiske konseptuelle posisjoner i forhold til islamisme. Disse posisjonene er blitt trukket inn for å belyse hvordan SIAN-diskursen formes som en motvekt til det som blir ansett som islam- og islamismeapologi hos den politisk korrekte elite.

---

²⁰⁴ Foredraget ble holdt ved det teologiske fakultetet i regi av det tverrfakultære forskningsnettverket Religion i pluralistiske samfunn (PluRel). Programmet for seminaret er tilgjengelig (22.4.2012) på http://www.uio.no/forskning/tverrfak/plurel/aktuelt/arrangementer/intern/2012/populisme_ekstremisme.html

²⁰⁵ Anders Ravik Jupskås gir høsten 2012 ut boken *Ekstreme Europa: ideologi, årsaker og konsekvenser*. Boken foreligger dessverre ikke tidsnok til at den kan trekkes inn som teoretisk supplement i denne oppgaven. Jupskås, som er stipendiat i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo, har markert seg i mediene i forbindelse med 22. juli-saken som en fremtredende akademisk ekspert på høyreekstremisme og høyrepopulisme.

Til slutt trakk jeg frem noen norske og svenske forskeres tilnærming til høyrepopulisme og høyreekstremisme for å få større klarhet i hva som karakteriserer disse fenomenene.

Høyreekstremismen viste seg vanskelig å definere fordi den blir tolket på forskjellige måter.

Kjennetegnene på høyreekstremisme som går igjen hos forskerne, er at de høyreekstremerne i større grad enn andre politiske grupper aksepterer vold som metode og opererer utenfor rammene av demokratiet. At gruppene ligger til høyre på den politiske skalaen, har særlig sammenheng med fokus på nasjonalisme, kulturbevaring og innvandringskritikk.

Gjennomgangen av høyrepopulismen la vekt på at islam, forstått essensialistisk som en totalitær ideologi, utgjør en sentral del av fiendebildet. Der høyrepopulismen fremmer en systemkritikk av islam, retter høyreekstremismen i større grad sine angrep mot enkeltindivider, enten innenfor islam eller blant dem som blir ansett som eliten.

5. SIAN sin samfunnsanalyse og politiske profil

Dette kapitlet er det første av to analysekapitler. Den første delen av kapitlet kartlegger samfunnsanalysen til SIAN og danner bakgrunnen for den siste delen av kapitlet som drøfter den politiske profilen som kommer til uttrykk i diskursen. SIAN sitt anti-islamske prosjekt er i første rekke politisk idet det søker å påvirke samfunnet i en bestemt retning. I forrige kapittel trakk jeg inn litteratur om høyreekstremisme og høyrepopulisme. Her blir denne litteraturen brukt for å analysere i hvilken grad disse to politiske fenomenene er betegnende for SIAN sin anti-islamske diskurs.

5.1 Samfunnsanalyse

SIAN sin samfunnsanalyse blir omtalt ut ifra følgende fem kategorier:

- SIAN sine møter, opptredener og organisatoriske utfordringer
- Ytringsfrihet
- Omtale og kritikk av journalister og media
- Norsk politikk og islamiseringen av Norge
- Vestlig politikk og islamiseringen av Europa/Vesten

De fleste artiklene på *sian.no* berører minst én av disse kategoriene, og mange artikler berører naturligvis flere kategorier. For eksempel blir spørsmålet om ytringsfrihet ofte trukket inn i omtalen av SIAN sine offentlige opptredener. Derfor er ikke skillet mellom disse kategoriene absolutt. Felles for alle kategoriene er at de på ulikt vis er knyttet til det politiske prosjektet å stoppe islamiseringen av Norge. I tillegg kan det tilføyes en sjettede kategori, nemlig kritikk av islams lære, historie og verdisyn. Denne kategorien omtaler jeg i neste kapittel i forbindelse med SIAN sin religionsforståelse.

SIAN sine møter, opptredener og organisatoriske utfordringer

Om lag en tredel av artiklene handler hovedsakelig om SIAN som organisasjon: om problemer med å finne møtelokaler, om opplysningsvirksomhet i de største byene i Norge eller om vanskeligheter med å bli hørt i storsamfunnet. Når SIAN planlegger en offentlig opptreden, blir det som regel lagt ut én eller flere artikler som beskriver hva som skal skje og samtidig fremhever viktigheten av arrangementet. Flere av SIAN sine offentlige opptredener blir omtalt som opplysningsarrangementer. Et slikt arrangement foregår ved at noen sentrale representanter fra organisasjonen setter opp en stand, har én eller flere appeller, snakker med folk og deler ut brosjyrer. Målet er å informere om islamiseringen av det norske samfunnet og

å få frem islams sanne ansikt, som blir ansett å være en trussel mot «våre grunnleggende verdier».²⁰⁶ Ofte dukker det opp antirasistiske demonstranter i forbindelse med SIANs arrangementer, og dette medfører at politiet ikke alltid gir organisasjonen lov til å avholde arrangementene etter eget ønske.

Lørdag 14. mai 2011 skulle SIAN etter planen avholde et opplysningsarrangement på Torgallmenningen i Bergen. Dette var klarert med Bergen kommune, men politiet henviste i stedet SIAN til den ikke fullt så store Festplassen. Politiets pålegg førte til at det ble publisert to artikler på SIAN sin nettside som kritiserte politiet for manglende vilje til å sette inn nødvendige ressurser for å holde pøblene unna.²⁰⁷ I Oslo ble det avholdt en SIAN-stand 14. mai der det ble demonstrert under mottoet «knus nazismen». Nazismen i denne sammenheng ble hovedsakelig knyttet til Det muslimske brorskap og Yusuf al-Qaradawi sine uttalelser om Holocaust som en guddommelig straff for jødene.²⁰⁸ Den 25. juni avholdt SIAN et arrangement i Kristiansand der blant andre Vidar Kleppe, leder for partiet Demokratene, var delaktig. Her ble det demonstrert mot bygging av moské i Kristiansand.²⁰⁹

SIANs interne medlemsmøter blir som regel ikke annonsert via nettsidene, men i noen sammenhenger blir disse møtene likevel omtalt. Etter planen skulle SIAN avholde et ekstraordinært medlemsmøte 8. august der situasjonen etter terrorangrepet 22. juli skulle drøftes. Der skulle det blant annet tas stilling til hva som skulle skje med høstens arrangementer. Medlemsmøtet ble imidlertid aldri avholdt. Politiet stoppet møtet fordi de fryktet at et SIAN-møte i Oslo sentrum kunne forstyrre den offentlige ro og orden. I en artikkel publisert 12. august meldte Arne Tumyr at SIAN nå ville gå til rettssak mot politiet fordi det strider mot menneskerettighetene å forby et fredelig medlemsmøte. Denne saken ble også viet noe oppmerksomhet i mediene. SIAN fortsatte sin kritikk av politiet da de heller ikke fikk lov til å avholde en planlagt stand på Egertorget i Oslo 27. august.²¹⁰

I slutten av august kom SIAN i en disputt med Hege Storhaug, informasjonsansvarlig i Human Rights Service (HRS), vedrørende en reklamebrosjyre. Reklamebrosjyren var utformet av SIAN og hevdet at det i 2026 vil være muslimsk flertall i Oslo, og at det i løpet av perioden 2060-2100 vil være muslimsk flertall i Norge.²¹¹ HRS var oppgitt som kilden bak disse opplysningene, noe Storhaug ikke satte særlig pris på. Storhaug presiserte at disse

---

²⁰⁶ SIAN 5.5.2011

²⁰⁷ SIAN 10.5.2011 og SIAN 13.5.2011

²⁰⁸ SIAN 16.5.2011

²⁰⁹ SIAN 18.5.2011 og SIAN 26.6.2011

²¹⁰ SIAN 19.8.2011

²¹¹ SIAN 24.8.2011b

tallene gjaldt innvandrere generelt, både vestlige og ikke-vestlige, og i disse tallene var både tredje- og fjerdegenerasjonsinnvandrere tatt med i beregningen.²¹² Storhaug krevde at Tumyr og SIAN måtte beklage denne feilinformasjonen, og Tumyr svarte henne i artikkelen «SIAN beklager hvis Storhaug beklager.»²¹³

Den 11. september arrangerte SIAN en minnemarkering utenfor den amerikanske ambassaden i Oslo for å minnes terrorofrene etter angrepene mot USA i 2001. Ofrene etter 22. juli ble også minnet.²¹⁴ Den amerikanske ambassaden sendte på forhånd ut en melding til amerikanske borgere i Norge som advarte mot at det kunne oppstå politisk og religiøst motivert vold på grunn av dette arrangementet.²¹⁵ Markeringen forløp imidlertid rolig, noe som ifølge SIAN sin nettreddaksjon var «takket være at politiet holdt SOS Rasisme og andre bråkmakere på betryggende avstand.»²¹⁶

22. oktober arrangerte SIAN en stand på Eidsvoll's plass utenfor Stortinget i Oslo. Den opprinnelige planen var at denne standen skulle bli avholdt på Egertorget, men dette ble ikke tillatt av politiet. En rekke demonstranter fra Blitz og SOS Rasisme møtte opp, og om lag 50 personer ble innbrakt til politiet for å ha forstyrret den offentlige ro og orden eller nektet å fjerne seg.²¹⁷ I etterkant av arrangementet fikk politiet ros i SIAN sin nettavis for å ha kastet silkehanskene og tatt vernet av ytringsfriheten på alvor.²¹⁸

Omtalen av SIANs arrangementer og organisatoriske utfordringer vitner om hvordan det materielle aspektet er knyttet til diskursen. Diskursen preges av konkrete hendelser der SIAN-representanter må forholde seg til politifolk og motdemonstranter. SIAN-talernes podium på et opplysningsarrangement er som regel en bruskasse, og talene blir kringkastet til folket omkring ved hjelp av en megafon eller en liten høyttaler. Da dette formatet setter noen lydmessige begrensninger, klarer motdemonstrantene ofte å overdøve SIAN-talene med tilrop som «vi er mange, vi er sterke, vi skal knuse naziherket!»²¹⁹ Denne motstanden mot SIAN sin informasjonsvirksomhet og arbeidsmåter som materialiserer seg både gjennom de offentlige opptredenene og Storhaugs kritikk, er av betydning for diskursens forståelse av ytringsfrihet.

---

²¹² Human Rights Service 23.8.2011

²¹³ SIAN 24.8.2011b

²¹⁴ SIAN 9.9.2011

²¹⁵ United States Department of State (OSAC). *Emergency Message for U.S. Citizens: Norway (Oslo), September 11 Demonstration*

²¹⁶ SIAN 2.10.2011b

²¹⁷ *Aftenposten* (nettutgaven) 22.10.2011

²¹⁸ SIAN 23.10.2011

²¹⁹ Dette ble for eksempel ropt av demonstranter fra SOS Rasisme da SIAN hadde stand på Eidsvoll's Plass i Oslo 22. oktober 2011. Jeg var selv til stede og observerte demonstrasjonen.

Ytringsfrihet

Ifølge Kjell Madsen (2007) er ytringsfriheten en av de viktigste frihetsverdiene innenfor liberal tenkning, blant annet fordi ytringer er essensielle for å fremme kritisk tenkning og læring.²²⁰ Arne Tumyr hevder at demokratiet og ytringsfriheten er i ferd med å bli satt ut av spill og at det derfor er viktig at SIAN kjemper for fred og frihet med det frie ord som våpen.²²¹ Som nevnt, blir SIAN- arrangementene ofte møtt av et stort oppbud av motdemonstranter. SOS Rasisme holder seg sjelden unna når SIAN har et offentlig arrangement, og dermed blir SOS Rasisme betraktet som en av truslene mot SIAN sin ytringsfrihet. Blitz og Antirasistisk senter er andre fiender. Dessuten blir ytringsfriheten målt opp mot i hvor stor grad SIAN sine synspunkter blir tatt på alvor av norske medier og i den offentlige debatten.

I forbindelse med opplysningsarrangementet i Bergen 14. mai ble SIAN nektet av politiet å ta i bruk en burka-kledt utstillingsdukke for å illustrere det herskesyke islamske manneveldet.²²² På en stand i Kristiansand 25. juni gjorde imidlertid SIAN alvor av planene om bruk av heldekkende hodeplagg for å visualisere kvinneundertrykkelsen i islam. En sortkledd dame i *niqab* stod og holdt en plakate med påskriften «født til slave».²²³ På denne standen deltok også Vidar Kleppe, lederen av partiet Demokratene, for å uttrykke sin motstand mot å oppføre en moské i Kristiansand. Arne Tumyr beskriver dette arrangementet som et av SIAN sine mest vellykkede til tross for at Kleppe ble spyttet på og at «muslimer og deres medløpere huiet, buet og skrek.» Til slutt dukket politiet opp, og uttrykte at SIAN måtte forvente å møte på demonstranter når de gikk ut med et såpass provoserende budskap.²²⁴

Selv om SIAN er uenige i politiets pålegg, spiller de likevel på lag med ordensmakten og innretter seg. Særlig er SIAN-lederen opptatt av å følge gjeldende lover og regler fordi nettopp disse reglene ligger til grunn for det demokratiske samfunnet som SIAN ønsker å bevare. Denne holdningen gjenspeiles også hos flere av leserne som ytrer seg på SIAN sin nettside. Den normale oppfatningen innenfor diskursen er at politiet er en essensiell kraft i vernet av ytringsfriheten, men at de av og til prioriterer feil, og dermed blir ytringsfriheten undergravet eller kneblet.²²⁵

---

²²⁰ Madsen (2007) s. 498

²²¹ SIAN 7.10.2011

²²² SIAN 15.5.2011

²²³ SIAN 27.6.2011

²²⁴ SIAN 26.6.2011

²²⁵ SIAN 26.6.2011 og SIAN 27.6.2011

I etterkant av 22. juli var det mange som ytret seg i feltet for leserkommentarer, både SIANs sympatisører og motstandere. Denne tendensen fortsatte hele høsten 2011 og har også fortsatt inn i 2012. Artikkelen med desidert flest leserkommentarer (411) knyttet til seg, bærer tittelen «Det politisk korrekte Norge må ta sin del av skylden for terroraksjonen: Grobunnen for Breivik kunne ha vært fjernet».²²⁶ Denne analysen av terrorangrepet provoserte mange, og flere av leserne trakk paralleller mellom SIAN og Anders Behring Breivik. En anonym kommentator hevdet at «uten en haug med vrangforestilte fjotter som dere, ville Anders aldri ha funnet inspirasjonen og felleskapet han trengte for å kunne få utløp for sinnet og narsissismen sin. Gratulerer, dere har skapt ABB, og kunne like godt holdt våpnene selv, håper dere dør.»²²⁷ Et stort antall kommentarer av denne typen medførte at SIANs nettrekaksjon 10. august 2011 gav melding om at «på grunn av omfattende spamming, usaklige innlegg, sjikane og trusler i kommentarfeltene til SIANs nettavis stenges dette midlertidig til vi har funnet en måte å håndtere problemet på.»²²⁸ Nettrekaksjonen kom også med noen kjøreregler som skulle gjelde da siden ble åpnet igjen. Disse kjørereglene gikk ut på å holde seg til saken, vise respekt for de etterlatte etter Utøya-tragedien, ikke komme med personangrep, trusler, vulgært språk og rasistiske eller kvinnediskriminerende uttalelser. Da kommentarfeltet ble gjenåpnet 2. september, meddelte redaksjonen at brudd på disse kjørereglene ville bli sanksjonert med utestengelse. På dette tidspunktet ble det også innført forhåndsgodkjenning av anonyme kommentarer.²²⁹ 11. oktober ble det igjen mulig å kommentere anonymt og direkte, og begrunnelsen for dette ble relatert til ytringsfriheten. Nettrekaksjonen kunne nå melde om at «vår elektroniske talerstol er nå ledig for enhver som ønsker å ytre seg» og at «vi vil opprettholde romslig takhøyde for meningsforskjeller og divergerende synspunkter».²³⁰

Da politioperative hensyn gjorde at SIAN ikke fikk avholdt stand på Egertorget i Oslo 27. august, karakteriserte Tumyr dette som et nytt nederlag for ytringsfriheten. Han kaller dette «en seier for SOS Rasisme og andre fascistiske grupperinger – som med vold hindrer [at] meninger de ikke liker bringes til torgs.»²³¹ Tumyr trekker gang på gang frem SOS Rasisme som en fiende av ytringsfriheten. I forbindelse med en SIAN-demonstrasjon uttalte lederen i Bergen SOS Rasisme at «ytringsfrihet er lov så lenge det ikke krenker nasjonalitet eller

---

²²⁶ SIAN 24.7.2011b

²²⁷ SIAN 24.7.2011b

²²⁸ SIAN 10.8.2011b

²²⁹ SIAN 2.9.2011b

²³⁰ SIAN 11.10.2011

²³¹ SIAN 19.8.2011

religion.» SIAN sin demonstrasjon anså hun imidlertid for å være brudd på rasismeparagrafen, og dermed brudd på norsk lov.²³² Denne oppfatningen er nokså representativ for SOS Rasisme sin rasismediskurs. SOS rasisme har en mer omfattende rasismedefinisjon enn SIAN. Mens SIAN i all hovedsak knytter rasismebegrepet til rase og ikke til religion eller ideologi, har SOS Rasisme en bredere definisjon av rasisme, som også åpner for at krenkende ytringer mot en religion kan bli oppfattet som rasistiske. At de to organisasjonene er forankringspunkter for to vidt forskjellige rasismediskurser, er noe av grunnen til at SIAN og SOS Rasisme har et konfliktfylt forhold til tross for at begge organisasjonene uttrykker å være mot rasisme og for ytringsfrihet. At SIANs årsmøte i 2012 vedtekstfestet at «ingen nazister eller rasister kan oppnå medlemskap»,²³³ har trolig sammenheng med at organisasjonen ved gjentatte anledninger er blitt kalt rasistisk.

Den normale oppfatningen i SIAN sin anti-islamske diskurs er at de antirasistiske organisasjonene vil begrense ytringsfriheten fordi de bevisst eller ubevisst støtter islamiseringen av Norge. En artikkel av Tumyr som kritiserer Antirasistisk senter og senterets leder Kari Helene Partapuoli, hevder for eksempel at «Antirasistisk Senter har utviklet seg til å bli et norsk-fiendtlig knutepunkt hvor islams talpersoner regjerer.»²³⁴ Motstanden mot Antirasistisk senter har sammenheng med at Partapuoli anmeldte Tumyr i 2009 for å ha tatt til orde for å gripe til våpen mot muslimer. Den gang sa Tumyr til TV2: «I en forsvarssituasjon er det klart at da har vi nøyaktig den samme situasjonen som vi hadde i 1940-1945. Da hadde vi valget om å enten underkaste oss disse overgriperne eller å gripe til våpen».²³⁵ Hva reporterens spørsmål var, får vi imidlertid ikke høre. Om Tumyr snakker om dagens situasjon eller om han snakker om en hypotetisk fremtidig situasjon, kommer derfor ikke frem i denne reportasjen. Ifølge Tumyr selv var spørsmålet journalisten stilte dette: «Dersom det kommer et angrep, vil SIAN møte det med våpenmakt?»²³⁶ Tumyr oppfordret altså ikke folk til å ta i bruk våpen i nåværende situasjon, men han utelukket ikke at det kan bli nødvendig i en fremtidig forsvarssituasjon hvis Norge skulle bli utsatt for en islamsk invasjon eller et islamsk angrep. Denne uttalelsen fra 2009 har Partapuoli gjentatte ganger vist til i sin kritikk av Tumyr. Dette blir også fremholdt som det avgjørende beviset på at SIAN er å betrakte som en høyreekstrem organisasjon.²³⁷

---

²³² *Bergens Tidende* 21.8.2010

²³³ SIAN: *SIANs vedtekter*

²³⁴ SIAN 31.7.2011

²³⁵ TV2 22.5.2009

²³⁶ SIAN 31.7.2011

²³⁷ Antirasistisk senter 26.7.2011

I tråd med diskursanalysens momentbegrep kan man hevde at begrepene ytringsfrihet og rasisme er momenter i SIAN sin anti-islamske diskurs fordi betydningen av dem fremstår som nokså lukket. Denne lukningen av begrepene ytringsfrihet og rasisme har sammenheng med antagonismen mellom SIAN og de antirasistiske organisasjonene. Antagonismer finner sted der diskursene støter sammen,²³⁸ og i denne sammenheng skjer sammenstøtet mellom en anti-rasistisk og en anti-islamsk diskurs. Dette sammenstøtet dreier seg i første rekke om en konflikt om ytringsfrihetens grenser. Straffelovens § 135 (a) (rasismeparagrafen) er lovens vern mot diskriminering og setter en grense for ytringsfriheten. Denne loven er imidlertid ikke blitt håndhevet særlig strengt, og ingen har de siste ti årene blitt dømt etter denne loven for å ha kommet med diskriminerende utsagn mot muslimer.²³⁹ Dette har blitt kritisert av de antirasistiske organisasjonene for ikke å gi minoritetsgrupper et reelt vern mot diskriminerende ytringer.²⁴⁰ Det gjensidige fiendskapet mellom antirasistiske organisasjoner og SIAN beror altså på en sterk uenighet om hvor grensene mellom personvern og ytringsfrihet skal trekkes opp. SIAN setter til en viss grad ytringsfriheten i sammenheng med retten til å bli hørt i det offentlige rom, og dette fører til en skarp kritikk rettet mot norske medier. Mediekritikken omfatter imidlertid flere aspekter enn ytringsfrihet, og derfor blir den omtalt som en kategori for seg.

Omtale og kritikk av journalister og media

Kritikk av norske medier og journalister er et gjennomgående tema i SIAN sin anti-islamske diskurs. Mediene blir kritisert for å være politisk korrekte, fortie sannheten og ikke sette fokus på den pågående islamiseringen Norge. Det er særlig de store og etablerte mediene som får gjennomgå. Mediekritikken ble trappet vesentlig opp i etterkant av 22. juli, mye på grunn av at SIAN opplevde at islamkritikk ble assosiert med terrorisme og at islamkritikere generelt ble utsatt for en hetskampanje. På generell basis bunner mediekritikken i et sterkere ønske om å bli hørt i det offentlige rom og vinne aksept for sine synspunkter. Dette viser seg imidlertid å være vanskelig når man har oppfatninger som av mange blir ansett som rasistiske, ekstreme og islamofobiske.

I NRK P2 sitt radioprogram *Verdibørsen* 28. mai 2011 ble Jesus og Muhammed sammenliknet som historiske personer og religiøse forbilder. Teologiprofessorene Oddbjørn

---

²³⁸ Winther Jørgensen og Philips (1999) s. 60

²³⁹ Vigrid-grunnlegger Tore Tvedt i 2007 dømt for å ha kommet med rasistiske utsagn mot jøder. Tidligere Boot Boys-leder Terje Sjølie ble imidlertid frikjent i 2002 for å ha kommet med liknende uttalelser. (Bangstad og Vetlesen, 2011 s. 336)

²⁴⁰ Antirasistisk senter. «Ytringsfrihet bør finde sted». *Forslag til ny Grunnlov §100 – Høringsuttalelse.*

Leirvik og Halvor Moxnes medvirket i programmet sammen med arabiskfilologen og islamforskeren Nora S. Eggen.²⁴¹ Dette programmet danner grunnlaget for en artikkel av Arne Tumyr som kritiserer NRK for å unnvike en konfrontasjon med islam. Tumyr hevder at fordi det stort sett er indoktrinerte teologer eller muslimer fra Islamsk Råd som får slippe til i studio, blir det ingen konfrontasjoner med islam, men kun tildekkinger og bortforklaringer. Han spør om hvorfor en solid kunnskapsbasert institusjon som NRK ikke opplyser om det grusomme og barbariske mennesket Muhammed, men i stedet fortier fakta om dette hensynsløse menneskemonsteret? Årsaken antas å være at NRK frykter islamske terroranslag på Marienlyst. NRK er med på å gi det norske folk et feilaktig bilde av islam når de verken har vilje eller mot til å opplyse om trusselen islam utgjør mot det norske samfunnet.²⁴²

I slutten av mai 2011 ble det klart at den tidligere ambulansesjåføren Erik Schjenken vant et injuriersøksmål mot Dagbladet i Oslo Tingrett. Avisen ble dømt til å betale ham en million kroner i oppreisning.²⁴³ Bakgrunnen for saken var at Schjenken etterlot den skadete somalieren Ali Farah i Sofienbergparken i Oslo. Dagbladet var én av flere aktører som knyttet denne handlingen til rasisme. Tumyr anser denne dommen som «en seier, ikke bare for Schjenken, men også for SIAN og andre gode krefter – og et tilsvarende nederlag for alle som anklager motstandere av islamiseringen som islamofobe.»²⁴⁴ Bakgrunnen for denne konklusjonen er en kronikk i *Aftenposten* av Anne Holt fra 2007 som med Farah-saken som ramme, knyttet rasisme en anti-islamsk agitasjon fra ytre høyrefløy. Ifølge Holt hadde rasismen som samfunnsproblem vokst på grunn av utilslørt og høylytt forakt for islam.²⁴⁵

Slik jeg vurderer Holts argumentasjon, er en av svakhetene ved kronikken hennes at hun ikke kunne påvise en direkte sammenheng mellom den anti-islamske mobiliseringen fra ytre høyre og Ali Farah-saken. Dommen mot Dagbladet slo fast at avisen hadde gått for langt i å henge ut en enkeltperson som rasist. Dette kan Tumyr og SIAN identifisere seg med. Ved å identifisere seg med offeret (i denne sammenheng Schjenken), uttrykker Tumyr at SIAN er et offer for urettmessige rasismeanklager, særlig fra Antirasistisk senter og SOS Rasisme. Tumyrs analyse av Farah-saken har tre leserkommentarer knyttet til seg. De er alle positive til analysen, og de viderefører kritikken av media, venstresiden, Holt og antirasistene. Kritikken blir fremsatt ved å identifisere seg med Schjenken:

---

²⁴¹ Radioprogrammet er tilgjengelig på <http://new.thelounge.com/us/content/podcast/16931-showsID-26563-requires-UCS-name> (oppsøkt 23.1.2012)

²⁴² SIAN 30.5.2011

²⁴³ *Aftenposten* (nettutgaven) 31.5.2011

²⁴⁴ SIAN 2.6.2011a

²⁴⁵ Holt i *Aftenposten* (nettutgaven) 10.8.2007

Det er flott å se at Erik Schjenken fikk oppreisning etter at rød-fascistene gjorde livet hans og hans familie til et helvete. Det er på tide at noen tar et oppgjør med de palestinasakerfkleddede kloakkrottene i SOS rasisme, Antirasistisk senter, media og på universitetene her i landet. De elendige svinehundene oppfører seg som nazi-Tysklands brunskjorter gjorde på 30-tallet, de truer og trakasserer meningsmotstandere, de går til fysisk angrep nesten hver gang noen med en annen mening prøver å si noe.²⁴⁶

Denne leseren innleder sitt innlegg med en henvisning til Schjenken samtidig som han kobler rasismeanklagene til «rød-fascistene». Dagbladet er i et historisk perspektiv knyttet til venstresiden, og redaktør Lars Helle har slått fast at Dagbladet alltid har vært motstander av Fremskrittspartiets politikk. 10. september 2011 slo Helle fast at «uten fremmedfrykt som kampsak ville FrP reduseres til en våt flekk i politikken».²⁴⁷ Slik sett representerer Dagbladet helt andre politiske verdier enn SIAN, og avisen blir derfor ansett som et talerør for «rød-fascistene» som arbeider mot SIAN, FrP og andre samfunnsbevarende krefter. Dommen mot Dagbladet blir tolket som en generell dom mot antirasistene og venstresiden fordi det kun er disse, altså de politisk korrekte, som slipper til i avisen.

I etterkant av 22. juli ble kritikken av media trappet vesentlig opp. 30. juli ble det sendt et intervju med Arne Tumyr i NRK P1 sitt nyhetsprogram *Ukeslutt*. Tumyr kritiserer i den forbindelse NRK for å ha kuttet ut et sju minutters intervju der han fikk mulighet til å svare på en rekke spørsmål som kunne ha virket oppklarende for SIAN sin situasjon etter 22. juli. Imidlertid ble innslaget klippet ned til 20 sekunder, en sekvens som ble innledet med at nyhetsreporteren sa at SIAN ikke tar selvkritikk.²⁴⁸ Med sin egen opplevelse fra NRK-intervjuet som bakteppe, kommer Tumyr med en analyse av hvorfor aktører med anti-islamske holdninger ikke slipper til i media. Dette mener han skyldes «journalistenes fengsel». Dette fengselet innebærer at journalister som erkjenner at grunnleggende verdier i det norske samfunnet blir truet av den pågående islamiseringen, ikke har muligheten til å fronte anti-islamske holdninger. En anti-islamsk holdning kan for eksempel være å skrive en positiv omtale av SIAN. Det venstrepolitiske kollegiale fengselsstyret sørger imidlertid for at dette blir assosiert med rasisme. Enhver journalist som blir stemplet som rasist, vil være ferdig med sin karriere. Tumyr finner det skremmende at så mange føler seg komfortable i

---

²⁴⁶ SIAN 2.6.2011a

²⁴⁷ Helle i *Dagbladet* 10.9.2011

²⁴⁸ SIAN 31.7.2011

dette fengselet, som innebærer at man ikke vil ta inn over seg det som ligger utenfor den definerte politisk korrekte venstrepolitiske ramme.²⁴⁹

I NRK sitt dokumentarprogram *Brennpunkt* 20. september 2011 ble det spurt om det er flere enn gjerningsmannen som har ansvar etter drapene 22. juli. Programmet forsøker å kartlegge hvor tankene til Anders Behring Breivik kommer fra. Én av dem som vies oppmerksomhet i programmet er SIAN-leder Arne Tumyr.²⁵⁰ SIAN-lederen selv skriver dette om NRK-programmet: «TV-innslaget tirsdag i “Brennpunkt” var ensidig og simpel venstreekstremistisk journalistikk som kun hadde som formål: Bygge oppunder den feilaktige forestilling at “høyreekstre” antiislamske holdninger kan linkes opp til Anders Behring Breivik.»²⁵¹ I programmet uttalte Tumyr blant annet at «den personen muslimene har som etisk forbilde [Muhammed], han var en krigsforbryter, han var en sexovergriper, han var en karavanerøver og han var en drapsmann.» Denne uttalelsen kom han med i en drosjebil med en muslimsk sjåfør, noe som Brennpunkts reporter fant så ubehagelig at hun avsluttet intervjuet. På spørsmål om ikke Tumyr forstod at uttalelsene hans var provoserende, viste han til at Hitler også ble provosert når noen gikk imot nasjonalsosialismen.²⁵² Tumyr kritiserer Brennpunkt for å ha lagt premissene for programmet på forhånd. Han mener at i stedet for å fordømme SIAN og andre aktører som er mot islam, bør reporterne heller spørre om *hvorfor* SIAN er mot islam. NRK er ifølge Tumyr ikke interessert i å formidle hvorfor islam betraktes som en trussel mot det norske samfunnet.²⁵³ I kjølvannet 22. juli-angrepene ble SIAN viet oppmerksomhet i enkelte utenlandske medier. Tumyr ble intervjuet av TV-stasjonene Al Jazeera og Japan Broadcasting Corporation. Disse TV-stasjonene roses av Tumyr for å interessere seg for hva SIAN faktisk står for, i motsetning til hva som er tilfellet med norske TV-kanaler.²⁵⁴

Det som går igjen i SIAN sin kritikk av mediene, er at de er venstrevridde og dekker til sannheten. Ved at mediene unnlater å spre objektiv kunnskap om islam og støtter venstresiden, bidrar de til islamiseringen av Norge. Det forholder seg ikke slik at journalister og andre mediefolk bevisst arbeider for en islamisering, men det er et resultat av feighet og uvitenhet. Kritikken av mediene er en kritikk av et system som til tross for sin mulighet til å spre sannhet, velger å la være fordi sannheten er ubehagelig. Dermed er mediene, i likhet med

---

²⁴⁹ SIAN 31.7.2011

²⁵⁰ Programmet er tilgjengelig på <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/788067> (sett 7.10.2011)

²⁵¹ SIAN 23.9.2011

²⁵² <http://www.nrk.no/nett-tv/klipp/788067>

²⁵³ SIAN 23.9.2011

²⁵⁴ SIAN 9.10.2011

ytringsfriheten, et moment i SIAN sin anti-islamske diskurs. Mediene blir i stor grad betraktet som én enhet som er underlagt samme politisk korrekte system, som Tumyr beskriver som et fengsel. Diskursens opererer med en lukket forståelse av mediene som i stor grad er negativ, men samtidig vurderes potensialet i mediene som positivt, noe som gir utslag i at utenlandske medier får en positiv omtale når de viser interesse for SIAN.

Norsk politikk og islamiseringen av Norge

Mye av tekst- og meningsproduksjonen på SIAN sin nettside formuleres som kritikk mot norsk politikk og den påståtte pågående islamiseringen av Norge. SIAN anser seg selv som en politisk uavhengig organisasjon som ikke fremmer noe bestemt politisk syn utover å bekjempe islamiseringen av Norge.²⁵⁵ SIAN hevder å ha medlemmer fra alle partier bortsett fra partiet Rødt.²⁵⁶ Selv om SIAN formelt er en politisk uavhengig organisasjon, legger prosjektet deres, nemlig å stoppe islamiseringen av Norge, visse politiske føringer. På et diskursivt nivå kommer dette til uttrykk ved at stort sett alle de etablerte politiske partiene møter skarp kritikk for å støtte islam, islams verdier og islamiseringen av Norge.

I mai 2011 sa Knut Arild Hareide, leder for Kristelig Folkeparti (KrF), at han ikke ønsket at imamen Syed Farasat Ali Bukhari skulle få starte en muslimsk privatskole i Norge. Den norsk-pakistanske imamen fra Ammerud i Oslo som våren 2011 søkte om å starte en muslimsk privatskole, har blant annet uttrykt at islamske samfunn bør halshogge dem som ikke overholder fasten. Dette var en av grunnene til at Hareide holdt Bukhari for å være en useriøs aktør. Samtidig understreket Hareide at han prinsipielt var for muslimske privatskoler, men da måtte de bli drevet av mer seriøse aktører.²⁵⁷ I den forbindelse møtte Hareide skarp kritikk fra SIAN for ikke å ha forstått hva islam egentlig dreier seg om. Han har ikke forstått at det nettopp er Bukhari som tar islam seriøst. Hareide representerer et generelt problem blant politikerne: de ønsker ikke å se hva som skjuler seg bak islams fasade.²⁵⁸

Litt senere i mai 2011 er det Venstre-leder Trine Skei Grande som får passet påskrevet i en artikkel i SIAN sin nettavis. Hun hadde nemlig skrevet en kronikk i *Aftenposten* der hun trakk paralleller mellom islamfrykt og rasisme, og hun påsto at «islamofobi handler om kunnskapsløshet, fordommer og skremselspropaganda, og om å fremstille muslimer som fremmede og farlige.»²⁵⁹ Tumyr vurderer Venstres og Skei Grandes politikk som en ulykke

---

²⁵⁵ SIAN: *Hva vil SIAN?*

²⁵⁶ SIAN 11.11.2011

²⁵⁷ NRK 4.5.2011

²⁵⁸ SIAN 4.5.2011

²⁵⁹ Skei Grande i *Aftenposten* (morgenutgaven) 14.5.2011

for land og folk. Demokratiet er ifølge Tumyr avhengig av et høyt nivå av folkeopplysning og politikerne har et særlig ansvar for å ha et høyt kunnskapsnivå for å kunne orientere folket og gi opplysning og rettledning. Her mener han at Venstre har sviktet. Man kan ikke møte islamsk intoleranse med toleranse. Islam kan, som nasjonalsosialismen, kun bekjempes med konfrontasjon. Dialog nytter ikke i møte med totalitære systemer. Leserne er stort sett enige i Tumyrs vurderinger av Skei Grandes kronikk, og en av dem uttrykker: «Skei Grande er av en disse uvitende politikerne som tror hun er på rett side hva gjelder frihet, rasisme og demokrati. Men en dag vil hun innse at hun har vært i seng med djevelen.»²⁶⁰

Arne Tumyr hevder at «en av de mest kryptiske og “farligste” motstandere vi har, er Stortingets visepresident, SV-politikeren og islamisten Akhtar Chaudhry. Han er muhammedaner på sin hals – i den forstand at han på en tilslørt måte ivaretar islams interesser.» Om noen år vil statsadministrasjonen ifølge Tumyr være fylt opp av folk som Chaudhry. Tumyr etterlyser at sosialistene – de som angivelig kjemper for frihet, likhet og brorskap – må våkne og innse at muslimer anser alle ikke-muslimer som sine motstandere. Tumyr får ros for sin artikkel av flere lesere, og én av dem peker på at alliansen mellom SV og islam har som mål å styrte demokratiet.²⁶¹

Det eneste partiet som er representert på Stortinget som i noen grad får støtte av SIAN, er Fremskrittspartiet. Men støtten er langt fra uforbeholden. I etterkant av 22. juli antydet flere sentrale FrP-politikere at de hadde gått for langt i å beskrive islam som en trussel for Norge og norsk kultur. Dette resulterte i at SIAN-lederen beskyldte partiet for å gjøre knefall for islamismen og islamsk råd Norge.²⁶² Likevel øynet han håp for partiet etter at kommunevalget i 2011 ble et nederlag for FrP. Siden 2011-valgkampen i lys av 22. juli ikke åpnet for å kritisere islam eller innvandrings- og integreringspolitikken, resulterte dette i et dårlig valg, ifølge Tumyr. Nå gjelder det for FrP å reise seg foran stortingsvalget i 2013. Da må de slutte å tone ned retorikken mot islam, og de må for all del slutte å beklage tidligere islamkritiske utsagn. I stedet må partiet stå samlet i en felles front mot islam-diktaturet. Da kan de ikke slå seg sammen med Høyre og Erna Solberg. Ifølge Tumyr ønsker nemlig Solberg dialog med islamistene til tross for at islam representerer en krigserklæring mot norske og vestlige verdier. Tumyr anbefaler at FrP i stedet dreier politikken mer i retning av Sverigedemokratene og Dansk Folkeparti.²⁶³ I tillegg til Fremskrittspartiet får de to småpartiene Demokratene og

---

²⁶⁰ SIAN 17.5.2011

²⁶¹ SIAN 26.5.2011

²⁶² SIAN 2.8.2011

²⁶³ SIAN 13.9.2011

Kristent Samlingsparti en viss grad av diskursiv støtte. Kristent Samlingsparti får først og fremst støtte fordi de utgjør en motvekt til Den norske kirkes islamvennlighet.²⁶⁴

Demokratene og Vidar Kleppe ble særlig støttet i forbindelse med motstanden mot bygging av moské i Kristiansand. I den forbindelse ble også et innlegg av Kleppe publisert på *sian.no*.²⁶⁵

Etter kommunevalget i 2011 kunne SIAN melde om at muslimene i Oslo Arbeiderparti gjorde rent bord i gruppa. 11 av 22 av Arbeiderpartiets nyvalgte bystyremedlemmer hadde nemlig innvandrerbakgrunn.²⁶⁶ To av leserne påpeker at kun 6 av de 11 med innvandrerbakgrunn er muslimer, og at artikkelen derfor er misvisende. Likevel blir valgresultatet tolket som en indikator på at det er fullt mulig å bruke demokratiet til å avskaffe det, og akkurat det er muslimene nå i ferd med å gjøre. «Maktovertagelsen har begynt, og ingen burde la seg overraske av [at] demokratiet også kan brukes for å avskaffe det», blir det hevdet i kommentarfeltet.²⁶⁷ Det blir satt spørsmålsteget ved hvor demokratideltakende muslimers lojalitet *egentlig* ligger: hos demokratiet eller hos Allah og profeten?

I etterkant av 22. juli måtte SIAN forholde seg til Anders Behring Breiviks politiske ideologi. Den mest sentrale forskjellen mellom Breivik og andre norske kritikere av islam og multikulturalismen er at Breivik åpenlyst legitimerer bruk av vold mot sine politiske motstandere. Redaksjonen i SIAN sin nettavis var raskt ute med å ta avstand fra enhver form for vold etter Breiviks aksjoner i Oslo og på Utøya.²⁶⁸ Samtidig ble en vesentlig del av skylden for terrorangrepene lagt på venstresidens politikk siden det var denne politikken som ble hevdet å være grobunnen for Breivik.²⁶⁹ Av SIANs aktive skribenter var det Bjørg Irene Ljones som gikk lengst i å anerkjenne Breiviks ideologi. Hun skrev artikkelen «I kjølvannet av Anders Behring Breivik», som ble publisert både i SIAN sin nettavis og på debattsidene til nettutgaven av avisen Norge IDAG i slutten av august 2011. Selv om Ljones sa seg uenig med sentrale deler av Breiviks manifest, mente hun at «likevel må vi ikke glemme hovedbudskapet til ABB som var krystallklart. Han var nemlig imot islamiseringen av Norge, som gikk på bekostning av vår 1000-årige lange kristne kulturarv. Han mente også at Arbeiderpartiet trykket muslimene til sitt bryst, og sto for en uansvarlig masseinnvandring av dem til Norge.»²⁷⁰ I artikkelforfatterens konstruksjon av de binære opposisjonene «oss» og «dem», blir Breivik inkludert i «oss»-kategorien gjennom formuleringer som «ABB og oss andre

---

²⁶⁴ SIAN 25.9.2011

²⁶⁵ SIAN 10.6.2011a

²⁶⁶ SIAN 15.9.2011

²⁶⁷ SIAN 15.9.2011

²⁶⁸ SIAN 24.7.2011a

²⁶⁹ SIAN 24.7.2011b

²⁷⁰ SIAN 24.8.2011a

antiislamister». Nettopp dette blir også reagert på i de to leserkommentarene i tilknytning til artikkelen, som peker på at Ljones' argumentasjon svekker SIANs omdømme og at det er lite respektfullt overfor de pårørende etter terrorangrepet. En av SIANs lokallagsledere hevder at artikkelen ikke burde vært trykket.²⁷¹ Derfor kan man ikke uten videre fastslå at den betingede anerkjennelsen av Breivik er representativ for SIAN sin anti-islamske diskurs.

Ingen artikler som er publisert av redaktørene på SIAN sin nettside forsvarer vold som politisk virkemiddel. Flere av artiklene tar tvert imot eksplisitt avstand fra bruk av vold i motstandskampen mot islam. De fleste voldslegitimerende ytringer på SIAN sin nettside er trusler rettet mot SIAN etter 22. juli. Det finnes riktignok noen få leserkommentarer legitimerer vold eller drap i forbindelse med et anti-islamsk engasjement. Blant annet legitimerer to kommentarer drap på en navngitt norsk sosialantropolog. Disse kommentarene har til felles at de ble ytret av lesere som har liten gjennomslagskraft i diskursen. Selv om man kan påpeke at flere burde tatt avstand fra disse ytringene, eller at en moderator burde slettet dem, kan man ikke si at disse ytringene er representative for SIAN, verken som organisasjon eller som diskurs.

Selv om ingen av artikkelforfattere på *sian.no* har legitimert bruk av vold som virkemiddel i kampen mot islamiseringen, er mange av artiklene preget av en krigsretorikk der dagens situasjon med muslimsk innvandring blir sammenliknet med nazismens utbredelse i det norske samfunnet på 1930-tallet og nazistenes invasjon i 1940. Det hersker en oppfatning om at hvis ikke det tas drastiske grep i forhold til muslimsk innvandring, vil muslimene bruke demokratiet til å styrte det, og Norge vil bli en islamsk stat. Hvor ille situasjonen er, fremstår ikke som entydig, men de fleste øyner fremdeles håp. SIANs ideologiske standpunkt og politiske prosjekt er avhengig av en oppfatning om at det er mulig å bevare demokratiet og rettsstatens prinsipper og at det nytter å gjøre motstand mot den negative samfunnsutviklingen på fredelig vis.

Vestlig politikk og islamiseringen av Europa og Vesten

Det er ikke kun den politiske situasjonen i Norge som vies oppmerksomhet på SIAN sine nettsider. Også politikken i Europa og andre vestlige samfunn, særlig USA, møter oppmerksomhet og kritikk. I begynnelsen av mai 2011 var drapet på Osama bin Laden en stor nyhetssak verden over. Denne saken utløste menneskerettighetsfokuset hos SIAN, og Arne Tumyr hevdet at «her satte USA til side prinsippet om rettsstatens hevdvunne prinsipp om lov

---

²⁷¹ SIAN 24.8.2011a

og dom.» Hovedgrunnen til at Tumyr ønsket en rettssak mot bin Laden, var at bin Laden ble oppfattet som den fremste representanten for islam. Hvis bin Laden ble dødsdømt, ville også islam bli dødsdømt, ifølge Tumyr. Obama gjorde i stedet terrorlederen til martyr, noe som vil kunne bidra til å øke det islamske hatet mot USA og den vestlige verden. En av leserne viderefører Tumyrs analyse, og hevder at en eventuell rettssak mot bin Laden kunne blitt starten på vår tids Nürnbergprosess.²⁷² Under Nürnbergprosessen ble flere sentrale nazister dømt, og denne leseren ønsker seg en liknende prosess der ideologien islam settes på tiltalebenken.

Den nederlandske politikeren Geert Wilders synes å ha bred støtte i SIAN sin anti-islamske diskurs. Wilders uttrykker i klare ordelag at han ser islam som en trussel mot friheten – særlig ytringsfriheten. Wilders er leder av *Partij voor de Vrijheid* (PVV; Frihetspartiet), og han fikk god oppslutning ved parlamentsvalget i Nederland i 2010. Med 15,5 % av stemmene og 24 av 150 seter i parlamentets andre kammer ble PVV det tredje største partiet i Nederland.²⁷³ Ifølge et SIAN-medlem har Wilders «tent et sannhetens bål som vil lyse opp for fremtidige generasjoner i Europa som kan være dømt til å leve i det islamske mørket sharia.»²⁷⁴ Støtten til Wilders har bakgrunn i at definisjonen hans av islam er nokså samsvarende med SIAN sin definisjon av islam. Wilders ser islam først og fremst som en ideologi som er en trussel mot vestlige verdier, ytringsfrihet og likestilling. I likhet med SIAN peker også Wilders på en pågående islamiseringsprosess i sitt hjemland og i Europa.²⁷⁵ At Wilders' politiske synspunkter på islam står sterkt i diskursen understrekes av at han får støtte på alle nivåer i diskursen. Han støttes av Tumyr, andre artikkelforfattere og flere kommentatorer. I tillegg er to av talene hans oversatt og publisert på SIAN sine nettsider, én på norsk og én på dansk.²⁷⁶

England blir på mange måter fremstilt som et skrekkeeksempel når det gjelder islamiseringen av Europa. Dette skyldes delvis en stor andel av muslimer i befolkningen, men i vel så stor grad skyldes det at det finnes flere sharia-råd i landet.²⁷⁷ Situasjonen i England gir en hint om hva Norge kan vente seg. SIAN frykter fremveksten av parallelle samfunn der det gjelder

---

²⁷² SIAN 3.5.2011a

²⁷³ Utenriksdepartementets landsider: *Nederland*

²⁷⁴ SIAN 1.6.2011

²⁷⁵ SIAN 1.6.2011

²⁷⁶ I en tekst forut for min analyseperiode ble Wilders riktignok kritisert av Tumyr for å skille for mye mellom muslimer som gruppe og ideologien islam.

²⁷⁷ Tumyr kaller disse rådene for sharia-domstoler, men antropologiprofessor John R. Bowen peker på at disse rådene ikke har noen juridisk myndighet og at det er derfor upresist å betegne dem som domstoler. (Bowen i *Dagsavisen* 16.11.2011)

egne regler for den muslimske delen av befolkningen. Slike parallelle samfunn er et skritt på veien mot fullstendig islamisering. SIAN gir uttrykk for at de støtter English Defence League sin kamp mot islam i England.²⁷⁸

15. august 2011 satte SIAN søkelyset på Det muslimske brorskapet sin angivelige plan for å erobre Vesten. SIAN publiserte en artikkel skrevet av Patrick Poole i 2006 for det amerikanske politisk konservative nettstedet FrontPage Magazine.²⁷⁹ Dette politiske internettmagasinet har blant andre Fjordman, Bat Ye'or og Robert Spencer på listen over bidragsytere.²⁸⁰ Poole kan i sin artikkel vise til et hemmelig dokument fra 1982 som ble funnet i Sveits i 2001. Dette dokumentet avslører Det muslimske broskapets skjulte 12-punkts plan for å etablere et islamsk styre i verden. Poole kan berette at «planen går ut på å velge ulike strategier som innvandring, infiltrasjon, overvåkning, propaganda, protester, løgn, deltagelse i lovlig politisk aktivitet og terrorisme.» Som bevis på at planen er i ferd med å bli gjennomført, viser han til karikaturstriden i Danmark, bil-brenning i Paris, terrorangrep i London og politisk anerkjennelse av islamist-organisasjoner i Sverige.²⁸¹

SIAN sin anti-islamske diskurs uttrykker en moderat støtte til Israel. Grunnen til at Israel støttes er hovedsakelig at Israel anses å være et demokrati som kjemper mot totalitære krefter som Hamas og Hizbollah. Tumyr hevder at å inngå et kompromiss med jødene for disse organisasjonene vil være forræderi overfor Allah, for Allah har gitt Palestina, inklusiv Israel, til muslimene. Tumyr viser også til en omfattende palestinsk hatpropaganda mot jødene.²⁸² Artikkelforfatter Bjørg Irene Ljones tar til orde for et forsvar av Israel på bibelsk grunn. Hun hevder at å gå i dialog med terroristorganisasjoner som Hamas, slik som utenriksminister Jonas Gahr Støre gjør, er som å kjempe mot Bibelens Gud.²⁸³ Her beveger Ljones seg i skjæringspunktet mellom to forskjellige islamkritiske diskurser. Henvisningen til Bibelens Gud tyder på at Ljones ikke bare skriver seg inn i SIANs islamkritiske diskurs, men også den islamkritiske diskursen til det kristne høyre. Dette understrekes ved at hun publiserer samme artikkel i SIAN sin nettavis og på Norge IDAG sine debattsider. Som nevnt i kapittel 2, fremstår Norge IDAG som et forankringspunkt for det kristne høyre i Norge. Et av kjennetegnene ved diskursen til det kristne høyre er nettopp et forsvar av Israel på bibelsk grunn.

---

²⁷⁸ SIAN 2.9.2011a

²⁷⁹ SIAN 15.8.2011

²⁸⁰ Wikipedia: *FrontPage Magazine*

²⁸¹ SIAN 15.8.2011

²⁸² SIAN 5.6.2011

²⁸³ SIAN 24.8.2011a

Gjennomgangen av SIAN sin omtale av norsk og vestlig politikk har vist SIAN sin anti-islamske diskurs uttrykker fra en svak til moderat støtte til FrP og en sterkere støtte til Demokratene, Kristent Samlingsparti, Sverigedemokratene, Dansk Folkeparti og Frihetspartiet i Nederland, representert ved Geert Wilders. Partiene Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti, Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti blir alle kritisert for å medvirke til islamiseringen av Norge. Videre har gjennomgangen vist at kampen mot islam har sammenheng med å bevare demokratiet, og at diskursen ikke støtter bruk av vold i kampen mot islamiseringen.

5.2 Politisk profil

Når diskursens samfunnsanalyse i bred forstand nå er blitt beskrevet, er det på tide å gå nærmere inn på hvilken politisk profil som avtegnes i SIAN-diskursen. Et av problemene med å sette SIAN i en bestemt politisk kontekst er at organisasjonen anser seg som partipolitisk uavhengig og hevder å fremme verdier som så godt som alle politiske partier er enige om: demokratiet, menneskerettighetene og rettsstatens prinsipper.²⁸⁴ Dessuten har SIAN medlemmer som identifiserer seg med den politiske venstresiden, slik som den tidligere SV-politikeren Morten Schou.²⁸⁵ Selv om SIAN formelt sett er partipolitisk uavhengig, legger prosjektet som går ut på å stoppe islamiseringen av Norge visse politiske føringer. En av disse føringene er at SIAN setter frihet foran likhet fordi likhetstanken forbindes med totalitære ideologier som kommunismen, nazismen og islam. Samtidig har diskursen et nasjonalistisk fokus der det legges vekt på å konstruere en norsk identitet i motsetning til en islamsk identitet. Dessuten blir venstresiden generelt og sosialistene spesielt ansett som politiske motstandere fordi de legger til rette for islams utbredelse i Norge. De politiske partiene som støttes, ligger utelukkende ytterst til høyre på en politisk venstre-høyre-akse. For å analysere bakgrunnen for dette, er det nødvendig først å se på diskursens forståelse av liberale frihetsverdier for deretter å gå nærmere inn på behovet for kontroll av denne friheten. Det er nemlig behovet for å kontrollere islam som er bakgrunnen for SIAN-diskursens politiske forankring best kan forstås i skjæringspunktet mellom høyrepopulisme og høyreekstremisme.

SIAN og liberal frihet

I artikkelen «ytringsfrihet og ytringsansvar» (2011) trekker Bangstad og Vetlesen frem uttrykket *det liberale dilemma* slik det ble beskrevet av filosofen Hans Skjervheim i 1968. Det liberale dilemma uttrykker paradokset i at når liberale frihetsverdier blir absolutte, kan de gli

---

²⁸⁴ SIAN: *SIANs Vedtekter*

²⁸⁵ Strømmen (2011) s. 115

over i det motsatte, nemlig illiberalitet. Et absolutt forsvar av ytringsfriheten kan dermed gå ut over andre menneskerettigheter, som for eksempel religionsfriheten. Dette absolutte forsvaret av ytringsfriheten har i noen sammenhenger blitt omtalt som ytringsfrihetsfundamentalisme. Her trekker Bangstad og Vetlesen frem de «islamofobe» aktørene og den europeiske høyrepopulismen som et akutt problem i dagens samfunn. Ytringsfrihetsfundamentalisme kan nemlig føre til rasistiske og diskriminerende uttalelser mot minoriteter, ifølge Bangstad og Vetlesen.²⁸⁶

Gjennomgangen av SIAN sin samfunnsanalyse viste at forsvaret av ytringsfriheten vektlegges sterkt. «Ytringsformene skal ikke sensureres», lyder overskriften på artikkelen som kritiserer politiet for å ha forbudt SIAN å ta i bruk en burka-kledt utstillingsdukke.²⁸⁷ SIAN tar imidlertid til orde for å begrense ytringer som vil innskrenke ytringsfriheten eller andre liberale frihetsverdier. At SIAN går imot bygging av en moské i Kristiansand har sammenheng med at budskapet som blir forkynt i moskeen anses å være på kollisjonskurs med norske og vestlige verdier.²⁸⁸ På denne måten glir forsvaret av ytringsfriheten over i illiberalitet idet friheten til å kritisere ytringsfriheten ikke forsvares. Dette punktet taler altså mot at SIAN-diskursen er liberal, slik en liberal islamkritisk diskurs ble beskrevet i kapittel 2. Muslimers rett til å praktisere islam i Norge er i SIAN sin anti-islamske diskurs ikke vernet av religionsfriheten. Grunnen til dette hevdes å være at islamsk praksis går inn for en avvikling av religionsfriheten. I et islamsk samfunn vil det ikke være religionsfrihet, og det vil være dødsstraff for frafall fra islam. Hvis muslimene får for stor frihet, vil de avvike religionsfriheten i tillegg til andre frihetsverdier som ytringsfrihet og likestilling. Derfor må uttrykk for islam i størst mulig grad stoppes fordi disse uttrykkene er mot norsk lov og vestlige verdier. Hvis islam får større innflytelse i samfunnet, vil frihetsverdiene gradvis bli svekket, og de vil til slutt bli ikke-eksisterende.²⁸⁹

Et sentralt punkt i den liberale islamkritikken er en overbevisning om at også muslimer kan være liberale. SIAN-diskursen er liberal i den forstand at den fastholder at islamsk tro ikke bør regulere samfunnsstrukturen, men den liberale islamkritikken vil ikke tale mot muslimenes rett til religionsfrihet eller deres deltakelse i demokratiet. Forestillingen om at Akhtar Chaudhry på en tilslørt måte ivaretar islams interesser er således ikke gangbar i en

---

²⁸⁶ Bangstad og Vetlesen (2011) s. 341 ff.

²⁸⁷ SIAN 18.5.2011

²⁸⁸ SIAN 24.6.2011

²⁸⁹ SIAN 7.10.2011

liberal islamkritisk diskurs. I SIAN-diskursen blir imidlertid Chaudrys demokratideltakelse tolket som et ledd i islamiseringsprosessen.

En høyrepopulistisk diskurs?

Som jeg allerede har slått fast, er SIAN politisk uavhengig som formell organisasjon. Den vedtektsfestede ideologien til organisasjonen bygger på demokratiet, rettsstatens prinsipper og FNs Menneskerettighetserklæring og har som eneste formål å bekjempe islamsk ideologi og praksis.²⁹⁰ Diskursivt kommer forsvaret av denne ideologien til uttrykk gjennom en støtte til høyrepopulistiske partier og politikere, for det er disse som anser islamsk ideologi og praksis som en trussel mot nasjonale og europeiske verdier. Det er særlig to faktorer som gjør at et parti eller en politiker blir støttet. Viktigst er å ta et tydelig standpunkt mot islam. Dernest bør politikeren eller partiet ha størst mulig politisk innflytelse. Demokratenes og Vidar Kleppes holdning til islam roses, men problemet med Demokratene er at de har liten oppslutning. Problemet med Fremskrittspartiet er ikke nødvendigvis lav oppslutning, men at partiet ikke tar et klart standpunkt mot islam. Den mest beundringsverdige politikeren i europeisk sammenheng er Geert Wilders, for han har både høy oppslutning og et tydelig standpunkt mot islam som ideologi. Av norske beundringsverdige politikere, blir blant andre Per-Willy Amundsen, Christian Tybring-Gjedde og Carl I. Hagen trukket fram. Siv Jensen får derimot kritikk i etterkant av 22. juli for å ha blitt mindre tydelig i forhold til trusselen som islam representerer.

Kapittel 4 pekte på at høyrepopulismen er anti-elitistisk. Høyrepopulistene anser folkets enhet for å være truet av elitens kosmopolitiske hegemoni på den ene siden og tilstedeværelsen av fremmede kulturer på den andre siden.²⁹¹ I SIAN-diskursen blir eliten kalt for politisk korrekte. De politisk korrekte har ikke forstått hvilken trussel islam utgjør mot samfunnet, og de stempler islamkritikere som høyreekstreme, islamofobe og rasistiske. De politisk korrekte består i første rekke av akademikere, politikere og journalister. Disse blir ansett som eliten fordi de forvalter et kunnskapshegemoni der de har makt til å definere den rådende offentlige diskursen om islam. Gruppen som blir definert som fremmede, er muslimene. Alle som regner seg som muslimer, er per definisjon motstandere av demokratiet, rettsstatens prinsipper og menneskerettighetene fordi de er forkjempere for profeten, Koranen og sharia. Man kan være en del av det norske folket uavhengig av etnisitet, kultur eller religion, men dersom man er

---

²⁹⁰ SIAN: *SIANs vedtekter*

²⁹¹ Simonsen og Kjøstvedt (2009) s. 9

muslim, må man løsrive seg fra islam for å bli norsk.²⁹² Tidligere muslimer kan være en del av folket, og deres vitnesbyrd om bruddet med islam kan i visse tilfeller være med å kaste lys over hvorfor det er nødvendig å bryte med islam.

SIAN tegner et tydelig fiendebilde der den politisk korrekte eliten og tilstedeværelsen av islam fremstår som trusler mot det norske folket. SIAN hyller det nasjonale og kritiserer multikulturalismen. I tillegg tolkes islam essensialistisk som en totalitær politisk ideologi. Videre tolkes enkeltstående hendelser, som at en tegning av en gris fjernes fra veggen på Sørlandet sykehus, som et bevis på islams intolerante natur og islamiseringen av samfunnet.²⁹³ Dette passer godt inn et høyrepopulistisk narrativ og taler for at SIAN skriver seg inn i en høyrepopulistisk diskurs, noe som også understrekes av den uttalte støtten til høyrepopulistiske partier og politikere. Forestillingen om at islam er en totalitær politisk ideologi er forenlig med høyrepopulistisk tankegang. Det er også legitimt i en høyrepopulistisk diskurs å hevde at såkalte særordninger, som for eksempel halal-mat i fengsler og kjønnsdelt svømmeundervisning, er uttrykk for islamisering. SIAN går imidlertid et steg lenger enn høyrepopulistene når det gjelder forestillingen om at alle muslimer bidrar til denne islamiseringen og dermed er femtekolonnister, altså forrædere, som ønsker å overta Norge og innføre sharia-lover. I artikkelen «særordninger bidrar til islamiseringen» konkluderer Arne Tumyr med at:

Norske politikere tror at islam vil være med på å styrke demokratiet og rettsstatens prinsipper. De ser ikke at islam vil "frigjøre" alle ikke-muslimer og føre hele Europa inn i Allahs rike. Norske politikere lukker øynene for at enhver islamist²⁹⁴ er en femtekolonnist – som litt etter litt med ulike særordninger for islam undergraver samfunnet innenifra. Norske politikere ser ikke at er du gjestfri og åpner landet for islamister – anser de det for å være Allahs gave til alle som tilhører det islamske ummah. Norge er på vei til å bli islamsk territorium.²⁹⁵

Hvis man skal trekke opp et skille mellom SIAN sin anti-islamske diskurs og den høyrepopulistiske islamkritikken som blant andre Geert Wilders fremmer, går skillet ut på at SIAN opererer med et enda tydeligere fiendebilde der alle muslimer er fiender av nasjonen. Det er også en tendens at muslimsk innvandring tolkes som islamsk invasjon. Denne

---

²⁹² Sindre Bangstad har drøftet dette spørsmålet, og han understreker at man ikke kan velge å bli født inn i en muslimsk familie. Derfor hevder han at slike oppfatninger gjør muslimer til gjenstand for rasialisering og rasisme. (Bangstad 2011 s. 254)

²⁹³ SIAN 19.6.2011

²⁹⁴ *Islamist* blir i SIAN-diskursen brukt i samme betydning som *muslim* og *muhammedaner*. Se kapittel 6 for en fylligere omtale av denne begrepsbruken.

²⁹⁵ SIAN 10.6.2011b

tolkningen har sammenheng med oppfatningen om at muslimer som i dag deltar i demokratiet, vil støtte innføringen av et islamsk lovverk så fort muslimene har kommet i flertall. Det blir imidlertid ikke hevdet, som i Eurabia-diskursen, at politikernes støtte av islamiseringen bygger på en konspirasjon. Konspirasjonstenkningen i SIAN uttrykkes først og fremst gjennom forestillingen om at enhver muslim ønsker at islam skal dominere maktstrukturen i samfunnet. Arne Tumyr hevder for eksempel at «islam forplikter enhver muslim til å drepe de ”vantro” inntil ”fredens hus” er opprettet – det vil si hvor islam hersker fullt og helt.»²⁹⁶ En slik påstand gir assosiasjoner til krigs- og unntakstilstander. Når i tillegg demokratideltakende muslimer blir ansett som femtekolonnister, blir det relevant å stille spørsmål om ikke SIAN-diskursen kanskje bør forstås som høyreekstrem i større grad enn som høyrepopulistisk.

En høyreekstrem diskurs?

Ordet *ekstrem* er utledet av det latinske *extremus* som betegner *det ytterste*. At SIAN sine virkelighetsoppfatninger ligger lang unna *det vanlige*, kan dermed være en grunn til å omtale diskursen som ekstrem.²⁹⁷ Lars Gule (2012) nærmer seg fenomenet ekstremisme uten å bruke den politiske høyre- og venstreaksen. Han fokuserer i stedet på hvordan ekstreme virkelighetsoppfatninger (deskriptiv ekstremisme) kan lede til ekstreme moralske og politiske posisjoner (normativ ekstremisme) som igjen kan lede til ekstreme handlinger. Med bakgrunn i disse begrepene trekker Gule frem SIAN som et eksempel på en gruppering som har ekstreme virkelighetsoppfatninger. Ifølge Gule er det vitenskapen i bred forstand og universelle menneskerettigheter som avgjør hva som er ekstreme oppfatninger.²⁹⁸ I lys av en slik tilnærming kan SIAN-diskursen knyttes både til deskriptiv og normativ ekstremisme fordi det innenfor diskursen er normalt å hevde at Norge står i fare for å bli en islamsk stat og at muslimenes bør ha færre rettigheter enn andre religiøse grupper (for eksempel ønsket om å forby moskeer fordi de indoktrinerer sine medlemmer i større grad enn andre gudshus). I spørsmålet om SIAN kan knyttes til politisk høyreekstremisme, strekker imidlertid ikke Gules begreper til.

Når SIAN blir omtalt av journalister eller akademikere, blir de ved enkelte anledninger karakterisert som høyreekstremer. Et eksempel på dette er en artikkel i Stavanger Aftenblad 10. november 2011 der SIAN ble trukket fram som et bevis for at det i etterkant av 22. juli

---

²⁹⁶ SIAN 15.6.2011

²⁹⁷ Gule (2012) s 15 f.

²⁹⁸ Gule (2012) kapittel 2, 3 og 4

fremdeles finnes høyreekstreme meninger på Internett.²⁹⁹ Det er imidlertid få som utdyper hvorfor SIAN eller SIAN sine oppfatninger kan betegnes som høyreekstreme. En av de få som prøver på dette, er Øyvind Strømmen i boken *Det mørke nettet*, og selv om konklusjonen hans er noe vag, tenderer den mot at SIAN ikke kan kalles en høyreekstrem organisasjon fordi det eneste ideologiske standpunktet til organisasjonen er det anti-islamske. Strømmen understreker også at SIAN har medlemmer også fra annet politisk hold enn høyresiden og at langt fra alle SIAN-aktivistene legger noen ideologisk analyse til grunn for sitt syn på islam.³⁰⁰ I andre sammenhenger, blant annet på bloggen sin, har imidlertid Strømmen omtalt SIAN som en høyreekstrem organisasjon. Han hevder at selv om organisasjonen tar avstand fra voldelige metoder, har tenkningen deres et iboende voldspotensial.³⁰¹ Hvis man legger SIANs formelle ideologi til grunn, er det ingen grunn til å kalle organisasjonen for høyreekstrem. SIAN ønsker å bevare demokratiet i dets nåværende form og tar avstand fra all bruk av vold. SIAN har heller aldri svart med vold når de har blitt angrepet av demonstranter fra grupper som Blitz og SOS Rasisme. Her skiller de seg fra English Defence League der en rekke medlemmer har vært involvert i flere voldsepisoder.³⁰²

Det er fire hovedgrunner som taler mot at SIAN-diskursen er høyreekstrem. Den første er at bruk av vold som politisk virkemiddel blir avvist. Selv om enkeltindivider fantaserer om vold mot representanter for den politisk korrekte eliten, blir ikke disse oppfatningene ansett som normale i diskursen. Ingen av de 99 artiklene som ble publisert på *sian.no* fra mai til oktober fantaserer om voldsbruk, men flere tar avstand fra det.

Den andre hovedgrunnen som taler mot at diskursen er høyreekstrem, er at fundamentet i det anti-islamske prosjektet dreier seg om å bevare liberale demokratiet slik det fremstår i Norge i dag. Dette uttrykkes både i den formelle ideologien til organisasjonen og i ideologien som er rådende i diskursen. Selv om ikke islam blir ansett å være forenlig med demokratiet, er det ikke styreformens som sådan det er noe i veien med. Problemet som trekkes frem, er mangel på folkeopplysning. Folk er ikke er klar over hvilke følger det vil få at muslimer og islamvennlige politikere blir valgt inn i nasjonalforsamlingen.

For det tredje anerkjenner SIAN universelle verdier slik de er uttrykt i FNs menneskerettighetserklæring. Mot dette punktet kan det innvendes at SIAN til orde for å

---

²⁹⁹ *Stavanger Aftenblad* 10.11.2011

³⁰⁰ Strømmen (2011) s. 114 f.

³⁰¹ Strømmen 30.3.2012

³⁰² Strømmen (2011) s. 117

begrense enkelte av muslimenes rettigheter, særlig hva angår religionsfrihet, og dermed kommer SIAN til en viss grad i konflikt med sitt eget ideologiske fundament. FNs Menneskerettighetserklæring fastslår nemlig i artikkel 2 at alle har like rettigheter uavhengig av politisk og religiøs tilhørighet.³⁰³ SIAN vil på sin side hevde at å gi muslimer for stor frihet vil bidra til islamisering, som igjen vil føre til at menneskerettighetene vil bli underlagt sharia. Tumyr understøtter dette argumentet ved å vise til den islamske Kairo-erklæringen fra 1990.³⁰⁴ Dette er et eksempel på det liberale dilemma i SIAN-diskursen der paradokset består i at hvis muslimene får for mye frihet, kan alle andres frihet bli innskrenket. Slik går SIANs forsvar av liberale friheter i retning av illiberalitet, men ikke nødvendigvis høyreekstremisme.

Det siste argumentet mot at SIAN-diskursen er høyreekstrem, er at SIAN sitt idealsamfunn ikke er etnokratisk. Idealsamfunnet er imidlertid norsk, men norskhet er ikke uløselig knyttet til etnisitet. SIAN sitt idealsamfunn er et samfunn der islam er ikke-eksisterende. Dette er ikke nødvendigvis et etnokratisk samfunn, for i et slikt samfunn er det kun én etnisk gruppe som har maktposisjonene. I SIAN sitt idealsamfunn kan alle etniske grupper ha maktposisjoner, men folket bør ikke velge muslimer eller islamvennlige representanter til å styre. For eksempel ble det ikke ansett som problematisk at Prableen Kaur, som er sikh, ble valgt inn i Arbeiderpartiets bystyre i Oslo. Dette tenderte derimot mot å være positivt, og bildeteksten av Kaur forklarte at sikher er «en religiøs gruppe med utspring i India som er sterke motstandere av islam.»³⁰⁵

SIAN og Breivik

SIAN blir gjerne omtalt som høyreekstreme fordi organisasjonen antas å forfekte samme ideologi som Anders Behring Breivik. I diskusjonen om SIAN skriver seg inn i en høyreekstrem anti-islamsk diskurs, er det derfor interessant å se nærmere på de faktiske likhetene og forskjellene mellom Breivik og SIAN. Det som taler for at SIAN etablerer en høyreekstrem diskurs, er, som Øyvind Strømme har pekt på, at anti-islamsk tenkning innehar et voldspotensial og fremmer konspirasjonstenkning. Han hevder også at liknende tenkning tidligere er blitt brukt til å legitimere drap og viser til Heimdaldrapet³⁰⁶ som et eksempel. Strømme viser også til en kommentar på SIAN sine Facebooksider som oppfordrer til

---

³⁰³ FNs verdenserklæring om menneskerettigheter

³⁰⁴ SIAN 8.6.2011

³⁰⁵ SIAN 15.9.2011

³⁰⁶ Det såkalte Heimdaldrapet ble utført høsten 2008. En somaliskfødt mann ble skutt og drept i sin egen bil. Etter at drapsmannen ble arrestert, uttalte politiet at de trodde motivet for drapet var rasistisk. Retten la imidlertid ikke dette til grunn. Gjerningsmannen, som var aktiv på flere av de samme internettsidene som Breivik, ble dømt til tvunget psykisk helsevern (Strømme i *Bergens Tidende* 6.5.2012).

geriljavirksomhet.³⁰⁷ At anti-islamisk tenkning har et voldspotensial viste seg tydelig gjennom Breiviks aksjoner. Både Arne Tumyr, Bjørg Irene Ljones og andre aktører i diskursen har også innrømmet at de har et visst ideologisk fellesskap med Breivik. Tumyr er enig med Breivik i at islam er en trussel mot det norske og de europeiske samfunn, men han tar avstand fra «Breiviks handlinger og hans ideologi.»³⁰⁸

Et standpunkt som trekker SIAN-diskursen i retning av høyreekstremisme, er at muslimer til en viss grad blir ansett som forrædere og at det derfor blir ansett som problematisk at muslimer deltar i demokratiet. Som Tumyr hevder: «godtroenheten er maksimal – idet alle politiske partier aksepterer som medlemmer indoktrinerte muslimer». Derfor mener Tumyr at muslimene bør ta avstand fra islam på de områder islam er i konflikt med norsk lov og menneskerettighetene.³⁰⁹ I tillegg deler SIAN-diskursen og Breivik oppfatningen om at muslimene skjuler sine hensikter – de bedriver *taqiyya*. Breivik går imidlertid lenger enn SIAN når han hevder at det ikke finnes noe slikt som frafalne muslimer.³¹⁰ I SIAN-diskursen blir tidligere muslimer forsvart, særlig når de har blitt utsatt for vold fra tidligere trosfeller.³¹¹

Breivik skiller lag med SIAN-diskursen når han hevder at Norge og Vest-Europa ikke har hatt demokrati siden mellomkrigstiden, og at nordmenn i dag lever i et kulturmarxistisk diktatur. I tillegg hevder han at «når en fredelig revolusjon umuliggjøres, blir en voldelig revolusjon den eneste mulighet.»³¹² Slike uttalelser kombinert med de voldelige aksjonene som han gjennomførte, gjør at det er lite kontroversielt å omtale Breivik som høyreekstrem. Når det gjelder SIAN-diskursen, er imidlertid ikke koblingene til høyreekstremt tankegods like åpenbare. SIAN som organisasjon har aldri blitt koblet direkte til ekstreme handlinger, og SIAN-diskursen oppfordrer til å handle innenfor rammene av demokratiet og rettsstaten. Arne Tumyr planlegger for tiden et injuriersøksmål mot Bergensavisen for å ha kalt ham rasist.³¹³ Denne fremgangsmåten står i kontrast til Breiviks rettsoppfatning, som avviser det norske rettssystemet fordi han mener det har fått mandatet sitt fra politiske partier som støtter multikulturalisme.³¹⁴ Mens Tumyr benytter seg av det gjeldende systemet for å forsøke å nå sine mål, opererer Breivik på utsiden av det. Breivik tar også, i motsetning til SIAN, i større

---

³⁰⁷ Strømmen 30.3.2012

³⁰⁸ *Aftenposten* (nettutgaven). 18.4.2012

³⁰⁹ SIAN 7.10.2011

³¹⁰ VG (nettutgaven). 17.4.2012. «Dag 2, ord for ord: Breiviks frie forklaring».

³¹¹ SIAN 28.8.2011

³¹² VG (nettutgaven). 17.4.2012.

³¹³ SIAN 13.4.2012

³¹⁴ Video tilgjengelig fra: <http://www.youtube.com/watch?v=HM8w8c7yDp0> (sett 28.4.2012)

grad til orde for et etnokratisk samfunn ved ytringer som: «det er ikke rasjonelt å oversvømme landet sitt med afrikanere og asiater, slik at vår kultur går tapt.»³¹⁵

En viktig årsak til at SIAN er blitt koblet til høyreekstremisme er at enkeltindivider, som for eksempel legitimerer drap av sosialantropologer eller tar til orde for geriljavirksomhet, ved enkelte anledninger forsøker å skrive seg inn i SIAN sin anti-islamske diskurs. I kapittel 3 ble Foucaults fremstilling av utestengelsesmekanismene *forbudet, skillet mellom fornuft og galskap* og *viljen til sannhet* beskrevet.³¹⁶ Høyreekstremeres utsagn blir holdt utenfor diskursen ved bruk av disse utestengelsesmekanismene. I visse tilfeller nedlegges et forbud ved at utsagnene blir tatt avstand fra. For eksempel ble Demokratene-politikeren Håvar Kranes voldsromanser på et møte i regi av SIAN imøtegått av Arne Tumyr.³¹⁷ Heller ikke får de få ytringene som oppfordrer til vold institusjonell støtte i SIAN-diskursen. Breiviks terrorhandlinger aktualiserte skillet mellom fornuft og galskap. I etterkant av 22. juli 2011 ble Fjordman omtalt som en skarpskodd og produktiv islamkritisk skribent som på helt feilaktig grunnlag ble koblet til den psykopatiske masseorderen Anders Behring Breivik. Fjordman ble et urettmessig offer for at Breivik misbrukte tekstene hans i «et av norgeshistoriens mest blodstenkede skrifter.»³¹⁸ Her ble altså Fjordmans fornuft skilt fra Breiviks galskap.

5.3. Oppsummering

Dette kapittelet har sett nærmere på hvordan SIANs samfunnsanalyse og politiske profil kommer til uttrykk i diskursen. SIAN sin samfunnsanalyse er i stor grad relatert til opplysningsprosjektet som tar sikte på å informere om hva islam egentlig dreier seg om slik at islamiseringsprosessen kan stanses og reverseres. Denne opplysningsvirksomheten blir ansett for å være undertrykket av et kunnskapshegemoni som forvaltes av den politisk korrekte eliten. Dette kunnskapshegemoniet anser islamkritikk for å være rasisme og lukker øynene for islams totalitære natur og islamiseringsprosessen som foregår i det norske samfunnet. Dermed tegner SIAN-diskursen et todelt fiendebilde. På den ene siden står muslimene som ønsker å islamisere samfunnet. På den andre siden står den gemene hop av akademikere, journalister og politikere som gjennom sin godtroenhet støtter og bidrar til islamiseringen. Dette todelte fiendebildet passer godt inn i det høyrepopulistisk narrative. I tillegg kan en tredje gruppe fiender føyes til, en gruppe som anses som enda mer aggressive enn den politisk korrekte eliten. Dette dreier seg om de antirasistiske organisasjonene og særlig SOS Rasisme.

---

³¹⁵ VG (nettutgaven). 17.4.2012.

³¹⁶ Foucault (1993) s. 7 ff.

³¹⁷ SIAN 10.8.2011a

³¹⁸ SIAN 18.10.2011b

SIAN-diskursen har trekk som gjør at den kan assosieres med høyreekstremisme, men diskursens politiske profil ligger nærmere høyrepopulisme enn høyreekstremisme. SIAN bekjenner seg til det liberale demokratiet og avviser bruk av vold. Dette understøttes ved at en rekke høyreekstreme handlinger og uttalelser blir avvist ved hjelp av utestengelsesmekanismer. En høyrepopulistisk diskurs vil ofte vektlegge at selv om islam er en totalitær ideologi, finnes det moderate muslimer. På dette punktet er SIAN enda mer kompromissløse enn de fleste høyrepopulistiske politikere. Den høyrepopulistiske diskursen ble i kapittel 2 omtalt som islamkritisk og ikke anti-islamsk. Den kan riktignok i noen tilfeller være anti-islamsk, som når Geert Wilders fremhever at islam er en totalitær ideologi og tar til orde for å forby Koranen.³¹⁹ Likevel fremhever Wilders at selv om islam ikke er moderat, finnes det mange moderate muslimer. For dette møter Wilders kritikk av Tummyr, som spør om hvor de moderate muslimene gjemmer seg og hva i Koranen de tar avstand fra.³²⁰

Dette kapitlet har i liten grad gått inn på det diskursive arbeidet som blir gjort for å opprettholde konsensus om islams vesen. Diskursen produserer i stor grad sannheter knyttet til islams lære, historie og verdisyn som bidrar til å konstituere begrepet islam. I tillegg blir kristendommen til en viss grad trukket frem som en motvekt til islam. Neste kapittel går derfor dypere inn i diskursens forståelse av islam og kristendommen. På bakgrunn av dette drøftes også SIAN sin generelle religionsforståelse.

---

³¹⁹ Heie (2009) s. 200

³²⁰ SIAN 14.4.2011

6. SIANs religionsforståelse

I denne delen av analysen setter jeg søkelyset på SIAN sin forståelse av islam og kristendommen. Jeg drøfter hvordan islam blir tingliggjort som en totalitær politisk ideologi. Da er det nødvendig å gå nærmere inn på diskursens ulike definisjoner av ideologien de kjemper mot, som særlig beskrives ved hjelp av de to begrepene islam og islamisme, men også muhammedanisme. Det er også relevant å gå nærmere inn på hvordan tilhengerne av denne ideologien (muslimer, islamister og muhammedanere) omtales. Muslimenes holdninger, moral og atferd blir nemlig i stor grad blir definert ut i fra diskursens oppfatning av ideologien og dens historiske fundament. Jeg drøfter også hvilken rolle kristendommen spiller i diskursen. Er det slik at kristendommen fastholdes som en positiv kulturmarkør, eller blir kristendommens forhold til samfunnet problematisert? I forlengelsen av diskursens forståelse av kristendommen og islam, ser jeg nærmere på diskursens bruk av religionsbegrepet.

Jeg har tidligere slått fast at islam i SIANs anti-islamske diskurs først og fremst betraktes som en totalitær ideologi.³²¹ I denne sammenheng brukes ideologibegrepet om «en sosial eller politisk filosofi som innebærer både praktiske og teoretiske elementer. Det er et idésystem som både søker å forklare verden og forandre den.»³²² At en ideologi er totalitær kan forstås på to plan. På den ene siden kan den være totalitær fordi den er altomfattende; den har en iboende totalitet. På den andre siden kan den være totalitær fordi den innbefatter et diktatur som omfatter en total myndighetskontroll av samfunnet.³²³ I sin leksjonsserie om politisk islam på *sian.no* beskriver Sindre Rudshaug islams totalitet slik: «Islam er en hel sivilisasjon: En kultur, et rettssystem, et tankesystem og et etikksystem – islam omfavner alt». I tillegg forstås islam som totalitær i form av at «islam er diktatur, vold og krig», som SIAN-annonsen i avisen Fædrelandsvennen 24. juni 2011 slo fast.³²⁴

6.1 Kristendom og humanisme som anti-islamske identitetsmarkører

SIAN-skribentene nærmer seg islam, kristendommen og religionsbegrepet på noe ulikt vis fordi de har forskjellige virkelighetsoppfatninger som ligger til grunn for det anti-islamske engasjementet. Her vil jeg peke på to ulike subjektposisjoner i diskursen: den kristne og den

---

³²¹ For ikke å skape unødig forvirring har jeg i denne oppgaven unngått å bruke ideologi som begrep i diskursanalysen. Jeg har i hovedsak reservert ideologibegrepet til omtalen av SIAN sitt fokus på islam som en politisk ideologi.

³²² Britanica, Academic Edition: *Ideology*

³²³ <http://ordnett.no> Oppslagsord: *Ideologi og totalitær*

³²⁴ SIAN 24.6.2011

humanistiske islam-motstanderen. Disse subjektposisjonene kan også omtales som anti-islamske identitetsmarkører. De er identitetsmarkører fordi de markerer fortolkningsrammen for samfunnets positive verdier og menneskets verdighet. For å kartlegge disse identitetsmarkørene, er det i tillegg til å se på SIAN-tekstene også fruktbart å se på tekster som skribentene har publisert i andre sammenhenger enn på SIAN sin nettside.

Humanisme som anti-islamsk identitetsmarkør

Begrepet *humanisme* blir i denne sammenheng brukt i snever forstand om en «sekulær humanisme, der troen på det menneskelige står i motsetning til troen på det guddommelige.»³²⁵ Humanismen fungerer således som en ikke-religiøs fortolkningsramme for menneskets iboende godhet. Dette fører til at en anti-islamsk holdning tolkes som et uttrykk for humanisme, og islam tolkes som et uttrykk for anti-humanisme. Arne Tumyr er den mest fremtredende aktøren i diskursen som bekjemper islam på et sekulært humanistisk grunnlag. Likevel kan denne posisjonen i noen tilfeller trekke inn kristendommen som nasjonal identitetsmarkør, men den setter aldri kristendommen i sentrum.

I 2008 gav Arne Tumyr ut det 450 siders religionskritiske verket *Vardene brenner!*. Denne boken er altså utgitt etter at han brøt med Human-Etisk Forbund og Fremskrittspartiet og etter at han ble leder av SIAN. I boken tar Tumyr et knusende oppgjør med jødedommen, kristendommen og islam. Tumyr slår et slag for et samfunn tuftet på sekularisme som politisk prinsipp, og han trekker frem kristendommen og islam som en sammenhengende tragedie for menneskeheten fordi begge disse religionene undertrykker humanistene og den empiriske vitenskapen. Han tar til orde for å ta religionsundervisningen ut av skolen og å opprette et statlig religionstilsyn som kontrollerer at privat religionsundervisning ikke er i strid med norsk lov og Menneskerettighetene.³²⁶ Tumyr anser i boken all religion som destruktiv, og den norske kristne kulturarven omtaler han slik: «Folk og land ble underlagt et religiøst tvangsregime – en totalitær religiøs indoktrinering fant sted – som med stolthet utlegges som “vår felles kristne kulturarv”».³²⁷

Arne Tumyr står for det meste av artikkelproduksjonen på SIAN sine nettsider. Han fremstår som nokså lite utfordret i diskursen. Likevel forholder det seg ikke slik at alle som ytrer seg på SIAN sin nettside ser på Tumyr som en ufeilbarlig guru som har rett i ett og alt. Tumyr fremstår som lite utfordret fordi han er nøye med å tilpasse ytringene sine etter diskursens

---

³²⁵ Aas (2011) s. 199

³²⁶ Tumyr (2008) s. 421 f.

³²⁷ Tumyr (2008) s. 218

virkelighetskrav – blant annet virkelighetskrav fra de kristne anti-islamske aktørene. Følgen er at Tummy sin anti-religiøse synsvinkel blir sterkt nedtonet i diskursen mens hans anti-islamske synsvinkel står ved lag.

Kristendommen som anti-islamsk identitetsmarkør

Den kristne anti-islamske subjektposisjonen utgjøres både av såkalte «kulturkristne» og av aktører som skriver seg inn i diskursen til det kristne høyre. Posisjonen bruker kristne verdier og symboler for å konstruere en nasjonal anti-islamsk identitet. Bjørg Irene Ljones er den mest fremtredende SIAN-skribenten som kan knyttes til denne posisjonen. Hun fastholder «vår 1000-årige kristne kulturarv» som noe positivt, og dessuten benytter hun en religiøst fundert argumentasjon i sitt forsvar av Israel.³²⁸ Tummy forsvarer i stedet Israel som et demokrati i kampen mot totalitære krefter som Hamas og Hizbollah uten å bruke religiøse referanser.³²⁹ I *Vardene brenner!* er Tummy mer Israel-kritisk, og han kritiserer Israel for blant annet å gi den jødiske religionen for stor plass i den sivile lovgivningen.³³⁰

Det er flere enn Ljones som har kristendommen som anti-islamsk identitetsmarkør. SIAN har mange medlemmer fra Rogaland, og i dette området virker det som om organisasjonen har et rekrutteringsgrunnlag fra folk som identifiserer seg med kristendommen. For eksempel tar en innsender i Stavanger Aftenblad 13. mars 2012 til orde for at det er en kristenplikt å bekjempe islam og annonserer derfor at han har meldt seg inn i SIAN. Dessuten har både Kjersti Margrethe Gilje Håland³³¹ og Magnar Tanem³³² åpent stått frem som medlemmer av SIAN. De to er sentrale politikere i Kristent Samlingsparti (KS) i henholdsvis Rogaland og Oslo.³³³ KS advarer i sitt partiprogram mot den islamske kulturinnvandringen som kan «representere en fare for Norges land og folk som egenart.»³³⁴ Tanem var også medlem av Norwegian Defence League frem til han meldte seg ut i juni 2011, visstnok etter en oppfordring fra Den Hellige Ånd.³³⁵ Som tidligere nevnt, har SIAN også støttespillere i partiet Demokratene. Både Demokratene og KS ønsker å gjeninnføre kristendomsfaget i skolen.³³⁶

---

³²⁸ SIAN 24.8.2011a

³²⁹ SIAN 5.6.2011

³³⁰ Tummy (2008) s. 27

³³¹ NRK 9.3.2012

³³² *Adresseavisen* 5.8.2011

³³³ Kristent Samlingsparti. *To erfarne damer valgt inn i Kristent Samlingspartis sentralstyret*

³³⁴ Kristent Samlingsparti. *Partiprogram godkjent på landsmøtet 30.8.2008*

³³⁵ *Vårt Land* 30.8.2011

³³⁶ Demokratene. *Demokratene i Norge – FrP: Forskjeller!*

6.2 Kritikk av islams lære, historie og verdisyn

For å kunne kritisere islam på et felles grunnlag reproducerer SIAN er rekke sannheter knyttet til islams lære, historie og verdisyn som blir uttrykt i flere artikler på SIAN sine nettsider.

Artiklene har til felles at de har en kritisk vinkling og at de ofte blir knyttet til en islamiseringsprosess, altså en prosess der de islamske negative verdiene i større og større grad får prege vårt vestlige siviliserte samfunn.

Arne Tumyr uttrykker sterk motstand mot mannlig omskjæring både innenfor islam og jødedommen. Tumyr viser til medisinere som mener det er i strid med legeetikken å skjære i friske organer. Han viser også til politikere som mener denne religiøse skikken er i strid med FNs barnekonvensjon.³³⁷ Selv om Tumyr er forsvarer av religionsfriheten, er han motstander av at religionen skal påføre andre unødvendig lidelse. I omskjæringsdebatten benytter Tumyr i all hovedsak samme argumentasjon som hovedstyret i Human-Etisk Forbund, en argumentasjon som bygger på et liberalt forsvar av individets frihet. Argumentasjonen bygger opp under standpunktet at barnas rettigheter i forhold til egen kropp skal ikke bli undertrykket av foreldrenes religion.³³⁸

Når det gjelder SIAN sitt syn på islams historie, er dette synet i stor grad preget av livet til profeten Muhammed. Her har boken til journalisten Halvor Tjønn, *Muhammed. Slik samtiden så ham*, bidratt til å bygge opp under SIAN sin oppfatning av islam, profeten og islams tidligste historie. Etter at denne biografien kom ut, har den blitt et monument i SIAN sin anti-islamske diskurs. Boken ble først omtalt av Tumyr i mars 2011, og etter dette er boken stadig blitt referert til.³³⁹ En av SIAN-kommentatorene som har lest Tjønn sin bok, skriver at «Muhammed er uten tvil verdenshistoriens største svindler, snikmorder karavanerøver og pedofil.»³⁴⁰ En annen leser kommer med denne konklusjonen: «Ved å lese Halvor Tjønn sin nye bok ”Muhammed slik samtiden så ham” som bygger på islams egne skrifter, så er det ikke vanskelig å forstå hvorfor muslimene er som de er.»³⁴¹

For å illustrere hvordan Muhammed virkelig var, har SIAN fått tegnet en egen Muhammed-karikatur som brukes som illustrasjonstegning i de fleste artiklene med Muhammed som hovedtema. Karikaturen er et resultat av en intern tegnekonkurranse i SIAN, og kunstnerens

---

³³⁷ SIAN 9.5.2011a

³³⁸ Fri Tanke 28.10.2011

³³⁹ SIAN 28.3.2011

³⁴⁰ SIAN 2.6.2011b

³⁴¹ SIAN 30.5.2011

navn er hemmeligholdt av sikkerhetsmessige grunner.³⁴² Tegningen viser Muhammed med et bloddryppende sverd hevet over hodet etter at han brutalt har slaktet ned en jødisk stamme. I tillegg viser tegningen krigsutbyttet hans i form av gull, glitter og en slavekvinne. Profeten har Koranen stappet ned i underbuksen, og kjønnsårene stritter ut av bukselinningen. Slik er tegningen med på å fremstille Muhammed både som en ondskapsfull krigsforbryter og en seksualforbryter. Koranens plassering på tegningen har den symbolske effekten at den hellige boken blir koblet til Muhammeds kjønnsdrift. Dermed fremstår boken som et uttrykk for kjønnsbasert undertrykking. Koranen kan også tolkes som bindeleddet mellom Muhammeds brutale fortid og islams brutale samtid. Tegningen er dermed ikke bare historisk, men peker også frem mot et fremtidsscenario der man ser for seg at islam og Muhammeds undertrykkende verdier kan bli dominerende.

Nora Sunniva Eggen trekkes frem som en muslimsk akademiker som forsøker å tildekke den sanne kunnskapen om islam og profeten Muhammed. Blant islamkritikere er det populært å påpeke at Muhammed fullbyrdet sitt ekteskap (altså hadde samleie) med sin kone Aisha da han var 54 år og hun var ni år gammel.³⁴³ Denne forestillingen ble avvist av Eggen i NRKs radioprogram *Verdibørsen* 28. mai 2011.³⁴⁴ Dette gjorde Arne Tumyr særdeles opprørt, og han skrev at «hun [Eggen] klemte til med å si at Aisha var i hvert fall ikke 6 år og heller ikke 9, men kanskje hun var 15 eller 18. Aisha var “en ung kone”, sa Eggen. Dermed ble Muhammed renvasket for pedofilianklagene.»³⁴⁵ I SIAN sin anti-islamske diskurs er det en etablert sannhet at muslimer tildekker sannheten, for løgn er tillatt i islam. Islamsk løgn, svindel og bedrag kalles *taqiyya* og praktiseres av muslimer for å skjule deres egentlige hensikter.³⁴⁶ Begrepet *taqiyya* blir brukt med jevne mellomrom i SIAN sin anti-islamske diskurs, og begrepet har som funksjon å bidra til å opprettholde oppfatningen om at muslimer ikke er til å stole på. De representerer derfor en trussel mot et sivilisert samfunn uansett hvor moderate de måtte fremstå utad.

---

³⁴² SIAN 2.6.2010

³⁴³ Dette er en opplysning som blant annet har opphav fra de islamske historieskriverne Ibn Kathir, Ibn Hisham og al-Tabari. Hvorvidt dette er et historisk faktum, er omdiskutert (Tjønn 2011 s. 404 ff.)

³⁴⁴ Radioprogrammet er tilgjengelig på <http://new.thelounge.com/us/content/podcast/16931-showsID-26563-requires-UCS-name> (oppsøkt 23.1.2012)

³⁴⁵ SIAN 30.5.2011

³⁴⁶ I kronikken «Rom for alle stemmer» i *Aftenposten* 16.1.2011 peker Sara Azmeh Rasmussen og Muhammad Usman Rana på at *taqiyya* opprinnelig er et arabisk ord som betyr hatt. Tradisjonelt har begrepet blitt brukt om en tillatelse om å skjule sin tro når man er truet på livet. Rasmussen og Rana avviser *taqiyya*-begrepet slik det blir brukt av SIAN og i enkelte andre islamkritiske forum og blogger.

En sentral oppfatning av Koranen i SIAN-diskursen er at Medina-versene opphever Mekka-versene, et tolkningsprinsipp som innenfor islamsk teologi kalles *naskh*.³⁴⁷ I SIAN-diskursen er dette ensbetydende med at de grusomste versene i Koranen er gjeldende mens sitatene som oppfordrer til fred og forsoning oppfattes som ugyldige. Dette er en oppfatning som det blant annet finnes støtte for i Mark Gabriel sin bok *Islam og terrorisme*.³⁴⁸ Gabriel ble truet på livet og utsatt for tortur da han omvendte seg fra islam til kristendommen. Ifølge Tumyr kommer Gabriel med viktig, men svært urovekkende innsideinformasjon om islams sanne natur – en kunnskap han har tilgang til i kraft av å være tidligere professor i islamsk historie ved Al-Azhar-universitetet i Egypt.³⁴⁹ Den grusomme sannheten om islam som en voldelig religion kommer for en dag i boken hans *Islam og terrorisme*. Tumyr trekker frem denne boken som en nøktern og faktabasert beskrivelse av temaet. Etter å ha nevnt eksempler på vold og tortur utført i islams navn, siterer han Gabriel på at det er Koranen som er kilden til muslimenes uhyrlige grusomheter.³⁵⁰

Høsten 2011 opplevde Oslo en kraftig økning i antall overfallsvoldtekter.³⁵¹ Dette ble gjenstand for oppmerksomhet på SIAN sine nettsider i slutten av oktober. En anonym artikkel publisert 31. oktober antyder at omfanget på voldtektene minner om krigføring. I kommentarfeltet har flere videreført resonnementet til artikkelforfatteren og konkluderer med at overfallsvoldtektene er et resultat av muslimenes hellige krigføring – *jihad*.³⁵² Debatten omkring islams forhold til voldtektsbølgen fortsatte i begynnelsen av november, og den gjennomgående oppfatningen er at islam og muslimsk innvandring er problemets kjerne. Av elementene i islams lære som blir trukket frem som vesentlige, er særlig en lang rekke forbud og påbud. Islam forstås som en undertrykkende ideologi, og dermed ønsker SIAN å sette fokus på hvordan islam undertrykker. Samtidig blir disse forbudene latterliggjort fordi de oppfattes som irrasjonelle. Blant annet blir islams forbud mot svinekjøtt latterliggjort. Dette forbudet er tilknyttet en generell vurdering av grisen som urent dyr. Arne Tumyr understreker denne latterligheten ved hjelp av en karikatur av en skjeggete muslimsk mann iført kvinneklær og høyhælte sko som står oppå en taburett og roper «Iiiiiih!! En gris!!»³⁵³ Men

---

³⁴⁷ Bale (2009) s. 76

³⁴⁸ Gabriel (2003) s. 55

³⁴⁹ En debatt om Gabriel sine bøker i avisen *Vårt Land* sine spalter våren 2006 avslørte at Gabriel aldri har vært professor i islamsk historie. Gabriel har imidlertid tatt doktorgraden sin ved Al Azhar-universitetet, og han har også undervist der (Gabriel 5.4.2006).

³⁵⁰ SIAN 21.8.2011

³⁵¹ NRK 2.11.2011

³⁵² SIAN 31.10.2011b

³⁵³ SIAN 19.6.2011

Tumyr nøyer seg ikke med å fremheve det latterlige i forbudet. Han trekker islamkritikken et hakk videre og gjør den til et ledd i det anti-islamske prosjektet. Resultatet er at grisen fremheves som et viktig symbol for norsk kultur. Muslimene ønsker angivelig å fjerne grisen som norsk kulturmarkør, en påstand som blant annet understøttes ved at en grisetegning i 2003 ble fjernet fra barneavdelingen ved Sørlandet sykehus.³⁵⁴ Tumyr blir støttet av flere av leserne. Én av dem skriver: «Kjerringa som rir på purka på postkortet er selveste inkarnasjonen av norskhet.»³⁵⁵ En annen kommer med denne antakeligvis spøkefulle oppfordringen til alle gode nordmenn: «Rekognoser etter muslimske graver, dynk disse med baconsvoret og la grisefettet sive ned til muhammedanerne som ligger begravet her.»³⁵⁶ Noen spøker videre med denne oppfordringen, men andre vurderer dette som oppfordring til gravskjending. Én mener at en bedre måte å uttrykke norskhet på er å skaffe seg en kjælegris. Det som forener uttalelsene, er at de bruker grisen som et uttrykk for nasjonal identitet, og at de oppfordrer til en aktiv symbolsk eller reell bruk av grisen for å ta avstand fra islam. Samtidig må det understrekes at det også finnes en posisjon i diskursen som går mot latterliggjøringen av forbudet mot svinekjøtt og som heller ønsker et mer seriøst politisk fokus i kampen mot islam. Arne Tumyr både latterliggjør forbudet og analyserer de politiske følgene av det. I tillegg fremmer han en rasjonell islamkritikk og forsøker å påvise, blant annet ved å kontakte veterinærinstituttet, at Islam Net sin faktabok om grisen mangler vitenskapelig hold.³⁵⁷

6.3 Forståelsen av islams essens

Når jeg nå har sett på hvordan diskursen kritiserer islams lære, historie og verdisyn, er det på tide å gå dypere inn i SIAN sin forståelse av islams essens, det vil si hva islam i første rekke dreier seg om. Da er det for det første relevant å se på hvilke definisjoner av islam den opererer med. I tillegg er det relevant å undersøke nærmere hvordan diskursen artikulere forholdet mellom muslimer og islam. Wilfred C. Smiths og Jeffrey M. Bales perspektiver blir trukket inn for å belyse hvordan islam blir tingliggjort i SIAN sin anti-islamske diskurs. Islamforståelsen blir også satt i sammenheng med kritikken av elitens antatte islamapologi.

Allmenn religionsvitenskapelig diskurs opererer med et skille mellom islam og islamisme. Ifølge religionsvitenskapen kan islam betraktes som en religion fordi islam i første rekke baserer seg på troen på den ene Gud, slik han har åpenbart seg gjennom Koranen, og på at

---

³⁵⁴ VG 27.4.2003: «Måtte fjerne grisebilde»

³⁵⁵ SIAN 19.6.2011

³⁵⁶ SIAN 19.6.2011

³⁵⁷ SIAN 19.6.2011

Muhammed er Guds sendebud. Når det gjelder islamisme, foreligger det ikke én allment akseptert vitenskapelig definisjon. Ofte blir islamisme brukt om islam som politisk ideologi, men ifølge Høigilt og Selvik bør islamismen også sees i forhold til kulturelle og sosiale markører. De peker på tre aspekter som forener en islamistisk diskursorden. For det første har islamistene en konservativ holdning til Koranen og sunna som utelukker en historisk-kritisk tilnærming, for det andre har de et ønske om islamsk autentisitet i motsetning til Vestens negative innflytelse i muslimske land, og for det tredje opererer islamismen med en idealisert oppfatning av islams historie.³⁵⁸ Begrepene *muhammedanisme* og *muhammedaner* er tidligere betegnelser på islam og muslimer som ikke lenger er alminnelige i dagligtalen. En slik begrepsbruk finnes blant annet i det lutherske bekjennelsesskriftet *Confessio Augustana*, som Den norske kirke fastholder som en del av sin offisielle lære. Dette bekjennelsesskriftet fordømmer muhammedanerne blant en rekke andre grupper for manglende tro på treenighetslæren.³⁵⁹

I SIAN-diskursen brukes begrepene islam, islamisme og muhammedanisme til å betegne samme fenomen. I en diskusjon om forholdet mellom islam og terrorisme, bruker Arne Tumyr de tre begrepene på denne måten: «Det er islam og islamisme som er den giftige kilden til islamsk terrorisme. Ingen politiker i posisjon våger å henge bjella på katten, eller terrorkiltet på islam. De viker tilbake for å ta konfrontasjon med muhammedanismen – dette forbryterske politiske program – som er kommet til Europa – kamuflert som religion.»³⁶⁰ I denne omtalen av islam, bruker han islamisme og muhammedanisme til å beskrive samme fenomen og for å knytte dette fenomenet til terror. Samtidig fastslår han at fenomenet i første rekke dreier seg om et universelt politisk program og fenomenets religionsinnpakning kun er en forkledning. I tillegg retter Tumyr generell kritikk mot politikernes islamismeapologi. Ifølge Jeffrey M. Bale er et av uttrykkene for islamismeapologi å undervurdere den islamske terrortrusselen eller hevde at den ikke eksisterer.³⁶¹ Tumyr opplever at politikerne ikke tør å fokusere på problemet med islamsk terror. Han viser til at den britiske regjeringens plan mot islamsk terrorisme blir beskyldt for å angripe muslimer som gruppe. Ifølge Tumyr er det viktig å fokusere på at islam er problemets kjerne.³⁶² Islamismeapologi blir ut ifra denne tankegangen en bremsekloss for terrorbekjempelsen ved at å minimere faren for islamsk terrorisme og rettfærdiggjøre imperialistisk aggresjon. Tumyr er på linje med Bale når det gjelder å kritisere

---

³⁵⁸ Høigilt og Selvik (2008) s. 15

³⁵⁹ Den augsburgske bekjennelse (*Confessio Augustana*) artikkel 1

³⁶⁰ SIAN 16.6.2011b

³⁶¹ Bale (2009) s. 79

³⁶² SIAN 16.6.2011b

oppfatninger som minimerer faren for islamsk terrorisme. Bale vil imidlertid understreke at islamismen kun er én mulig tolkning av islam. Derfor skiller Tumyr seg fra Bale ved å sette likhetstegn mellom islam og islamisme og hevde at islam som uttrykk for religion kun er en forkledning. Dermed inntar Tumyr posisjonen som Bale beskriver som *Islam bashing* ved å undervurdere islam som en viktig og innflytelsesrik religion og i stedet se islamismen som det eneste logiske uttrykket for islam.³⁶³

Wilfred C. Smith peker på at å se islam som et lukket system som fremmer ideologisk enhet som ideal, bidrar til en tingliggjøring av islam.³⁶⁴ Dermed blir Tumyrs og SIAN-diskursens sammenslåing av islam og islamisme et eksempel på en slik tingliggjøring. Islam forstås som en enhetlig ideologi, ikke som en sammensatt religion. Siden islam forstås som en enhet, er ikke stigmatisering av muslimer som gruppe et problem innad i SIAN-diskursen. I tillegg peker Smith på at rollen til *ummah* – det religiøse fellesskapet – har en sentral rolle i islam.³⁶⁵ *Ummah*-begrepet blir også brukt i SIAN sin tingliggjøring av islam for å understreke enhetstanken og peke på at muslimene utgjør et samlet fellesskap som gjør at de skiller seg fra alle andre grupper. Slik blir det understreket at muslimer ikke føler tilhørighet til Norge, men heller det islamske *ummah*:

Nordmenns identitet er knyttet til statsdannelsen Norge, fedrelandet, norske verdier, humanisme, kristendom, toleranse og medfølelse i forhold til andre mennesker.

Men muslimer, enten de kommer fra Pakistan, Iran eller Somalia har ikke det samme referansegrunnlaget – den identitet de føler for er islam. For de fleste er solidaritetstilknytningen til denne religionen overfladisk – det er tilstrekkelig for disse menneskene å vite at de tilhører det muslimske *ummah*.³⁶⁶

Slik blir *ummah* brukt i tingliggjøringen av islam. Uavhengig av hvilket land muslimene kommer fra, peker Tumyr på at de har en felles identitetstilknytning til det verdensomspennende fellesskapet av muslimer. På denne måten blir det opprettholdt en oppfatning om at muslimer ikke kan bli integrert (forstått som assimilert) i det norske samfunnet fordi de er knyttet til *ummah*. Først når muslimene har tatt steget ut av *ummah* og

---

³⁶³ Bale (2009) s 74

³⁶⁴ Smith (1978) s. 84 f.

³⁶⁵ Smith (1978) s.

³⁶⁶ SIAN 15.6.2011

forlatt islam, kan de føle en solidaritetstilknytning til Norge. Da kreves det imidlertid at man stiller kritiske spørsmål om islam.³⁶⁷

Et annet eksempel på tingliggjøringen av islam er at enkelte aktører i diskursen i diskursen ivrer etter en gjeninnføring av begrepene *muhammedaner* og *muhammedanisme*. Smith peker på at mens *islam* er et begrep som finnes i Koranen, er *muhammedanisme* et begrep som er konstruert av utenforstående.³⁶⁸ Det er også dette som er årsaken til at begrepet blir brukt i SIAN-diskursen. Det foreligger ingen konkret drøfting av begrepsbruken i artiklene som ble publisert fra mai-oktober 2011, men den offentliggjorte rapporten fra SIAN sitt årsmøte i 2012 tok opp hvilke begreper som er mest hensiktsmessige å bruke. Her bruker rapportskriveren begrepene *muhammedaner* og *muhammedanisme* med begrunnelsen at det er vestlig språkbruk. Denne begrunnelsen impliserer at begrepet *islam* og *muslim* ligger nærmere muslimenes oppfatning av seg selv og sin egen religion. Derfor er dette begreper som er med på å forene islam med Vesten. Det er begreper som er fremtvunget av muslimene selv mens *muhammedaner* og *muhammedanisme* i større grad er begreper som er konstruert på vestlige premisser. Leserkommentarene viderefører argumentasjonen i rapporten og trekker frem at *muhammedaner*-begrepet er passende fordi muslimene nettopp er tilhengere av Muhammed. Begrepene *islam* og *muslim* er sterkere knyttet til å underkaste seg Allah. Siden guden Allah og Allahs lære er konstruert av Muhammed på Muhammeds premisser, er det mer korrekt å omtale muslimene som muhammedanere.³⁶⁹

Ulike aktører i diskursen gir definisjoner av islam som er nokså samsvarende. Definisjonene har til felles at de betegner islam som en destruktiv ideologi. Ideologien blir ofte beskrevet som et målrettet program som søker å islamisere stadig nye deler av verden. Arne Tumyr kommer blant annet med en definisjon av islam som «en inhuman primitiv hets- og forfølgelses-ideologi – rettet mot alle ikke-muslimer.»³⁷⁰ Han omtaler også islam som «denne ondskapens ideologi som overgår det meste av tyranni og barbari som er påtvunget menneskene.» Disse definisjonene av islam fremstår som lite utfordret i diskursen. Selv om Tumyr er den ivrigste definisjonsmakeren, er det også andre som kommer med liknende definisjoner. Et SIAN-medlem som er en aktiv debattant på nettsidene, kommer med denne definisjonen: «Islam er en totalitær ideologi (uavhengig av "snille muslimer")! Den må

---

³⁶⁷ SIAN 15.6.2011

³⁶⁸ Smith (1978) s. 80 f.

³⁶⁹ SIAN 25.3.2012

³⁷⁰ SIAN 22.5.2011

nedkjempes som politisk bevegelse.»³⁷¹ Denne kommentatoren er inne på et av de vesentlige punkter når det gjelder SIAN sin forståelse av islam. Dette er synet på moderat islam, eller islams manglende potensial for reform. I SIAN sin anti-islamske diskurs råder som nevnt oppfatningen om at det ikke finnes noe slikt som en moderat form for islam eller moderate muslimer. Islam har en totalitær essens som det ikke er mulig for muslimer å ta avstand fra.

Det er mulig å spore en posisjon i diskursen som opererer med et skille mellom islam som religion og islam som politisk ideologi. Denne posisjonen er også åpen for å kunne definere muslimer som sekulære eller moderate og ligger således nærmere islamforståelsen til tidligere NDL-leder Ronny Alte. I perioden mai-oktober 2011 er dette en undertrykket posisjon som kun i noen grad kommer til syne i kommentarfeltet. Da diskursen materialiserte seg på årsmøtet i mars 2012, ble det imidlertid klart at denne posisjonen antakeligvis står sterkere enn hva analyse materialet mitt indikerer. Det refereres til en «dels heftig debatt» i styret om hvorvidt det er *islam* eller *politisk islam* som SIAN bekjemper. Årsmøtoreferatet konkluderer med at «det er knapt mulig å skille islam som religion og islam som politisk ideologi og sekulær maktfaktor. Derfor er det islam SIAN bekjemper teoretisk og praktisk.»³⁷² Dermed utroper dette referatet en vinner i den diskursive kampen, og Arne Tumyrs posisjon blir belønnet for de gjentatte definisjonene av islam som en totalitær politisk ideologi.

De «gode» og de «moderate» muslimene

Mens diskursen gjennom en tingliggjøringsprosess opererer med en hegemonisk oppfatning av islam, blir det operert med to hovedkategorier muslimer: de «gode» og de «moderate» muslimene. «Moderat» står gjerne i anførselstegn fordi diskursen opprettholder en oppfatning om at moderate muslimer ikke finnes, på samme måte som moderat islam ikke finnes. «God» settes ofte i anførselstegn for å understreke at muslimene ikke er gode i reell forstand, men gode i forhold til å utvise lojalitet overfor islams lære. Diskursen kommer med utførlige beskrivelser av hvordan «gode» muslimer er og hva de er forpliktet til. Arne Tumyr hevder for eksempel at «gode muslimer er forpliktet til å drepe alle som sier noe nedsettende om ”Allahs sendebud”».³⁷³ En «god» muslim er en som virkelig har skjønt hva islam dreier seg om og som lar dette komme til uttrykk gjennom sine holdninger og sin atferd. SIAN-skribenten Hans W. Fürst peker på at «alle muslimer har gjennomgått den samme indoktrineringen basert på Koranen. De har derfor en oppfatning om hva som er rett og galt, som er i konflikt med den

---

³⁷¹ SIAN 5.6.2011

³⁷² SIAN 25.3.2012

³⁷³ SIAN 6.6.2011

vestlige kultur og våre holdninger; muslimene kan kun følge Allahs lover, gitt ved Koranen, ikke menneskeskapte lover.»³⁷⁴

Diskursen opererer med to hovedkategorier av moderate muslimer. Den første kategorien kan kalles tåkeleggingskategorien³⁷⁵ og innbefatter de moderate muslimene som søker å skape forvirring befolkningen før det muslimske angrepet setter inn.³⁷⁶ Denne tåkeleggingen går ut på å ufarliggjøre islam og gjennomføres ved hjelp av *taqiyya*. Dette begrepet forstås som et teologisk prinsipp som tillater eller oppfordrer muslimer til å lyve for ikke-muslimer.³⁷⁷ Når muslimene kommer i flertall, vil de moderate muslimene vise at deres lojalitet egentlig ligger hos Allah, Profeten, Koranen og Sharia. Da vil de kunne innføre sharia ved hjelp av demokratiske virkemidler.³⁷⁸

Den andre kategorien består av de naive moderate muslimene. De har rett og slett ikke skjønt at de ved å være muslimer egentlig støtter en totalitær ideologi. Disse muslimene blir av allmennheten ofte sett på som vestlige, sekulære, moderate eller liberale. Én som blir plassert i denne kategorien, er den norske samfunnsdebattanten Bushra Ishaq. Arne Tumyr peker på det paradoksale i at Ishaq som muslim tar avstand fra antisemittisme når islam er antisemittisk av natur. Arne Tumyr anbefaler henne å ta seg en tur til Midtøsten for å høre av muslimske ledere at det ikke vil bli fred før det jødiske folket er utryddet og et palestinsk Israel er blitt en del av det muslimske *ummah*.³⁷⁹ De «moderate» muslimene tar verken avstand fra Koranen eller krigsforbryteren Muhammed. Dermed har de samme ideologiske grunnlag som ekstremistene.³⁸⁰ En aktiv SIAN-kommentator uttrykker det slik: «Kjernen i islam er antidemokratisk uavhengig av hvor mange hyggelige og demokratiske muslimer som finnes på jorden. Muslimer i denne kategorien må selv frigjøre seg fra islam.»³⁸¹ En muslim som vil bli moderat, må altså først frigjøre seg fra islam. Uttrykkene moderat og muslim blir dermed uforenlige nettopp fordi islams kjerne anses som udemokratisk.

---

³⁷⁴ SIAN 2.6.2011b

³⁷⁵ Begrepet tåkelegging blir brukt utelukkende i leserkommentarer, men tilsvarende beskrivelser av moderate muslimer eller moderat islam kan spores i artiklene, spesielt i artiklene til Arne Tumyr.

³⁷⁶ SIAN 19.10.2011

³⁷⁷ I en historisk kontekst viser begrepet særlig til en måte sjiamuslimer kunne beskytte seg mot forfølgelse på i middelalderen. Når en sjiamuslim ble truet av sunnimajoriteten, kunne vedkommende late som om han var sunnimuslim for å beskytte sitt eget og sin families liv (Gule 2012 s. 57). Arne Tumyr knytter i sin bok *Vardene brenner!* taqiyya-begrepet til den islamske teologen Al Ghazali (1056-1111) og hans angivelige oppfordring om å lyve hvis sannheten fører til dårlige resultater (Tumyr 2008 s. 376).

³⁷⁸ SIAN 5.6.2011

³⁷⁹ SIAN 15.6.2011

³⁸⁰ SIAN 14.4.2011

³⁸¹ SIAN 19.10.2011

Motvekt til elitens islamapologi

I teorikapittelet trakk jeg frem Jeffrey M. Bales omtale av islam- og islamismeapologi, og jeg antydte særlig at et dialogengasjement blant dem som SIAN anser som den politisk korrekte eliten oppfattes som islamapologi. Dette bidrar til at SIAN inntar posisjonen *Islam bashing*, som Bale beskriver som et ensidig, fordomsfullt og krenkende angrep på islam. Siden kristendommen er en viktig identitetsmarkør i SIAN sin anti-islamske diskurs, blir kristne institusjoner refset hvis de antas å åpne dørene for islam. Dekanen ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo møter skarp kritikk på to områder. For det første blir han kritisert for å ville gå i dialog med muslimer, og for det andre blir han kritisert for å åpne for islamske lærekrefter ved universitetet. 24. juli 2011 skrev SIAN-leder Arne Tumyr:

Dekan Trygve Wyller ved Det teologiske fakultet ba i radioen søndag om ”en folkelig motstand mot fremmedhatet.” Bedre hadde det vært om Wyller hadde bedt om en kirkelig motstand mot kristendomsforfølgelsene i de islamske stater. Her kjemper kristne brødre for sine liv. I Norge er det intet hat mot ”fremmede” – kun motstand mot de fremmede som vil ta fra oss våre verdier og underkue norsk kultur. -Det er ingen plass i de kristne samfunn for utsortering av mennesker – de må inkluderes – vi må gå i dialog med muslimene, sa denne teologen. Wyller har ikke innsett at en god muslim har intet – absolutt intet å gå i dialog med. De har kun islam, ”profeten” og sharia – og det er dette som med tid og stunder skal styre Norge.³⁸²

I en anonym artikkel skrevet av nettredaksjonen 29. september 2011, blir Wyller kritisert for å åpne for teologiske islamstudier ved teologisk fakultet. På bakgrunn av at både Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo og Menighetsfakultetet har stilt seg åpne for å slippe til islamske lærekrefter, hevder artikkelen at et kristent grasrotopprør mot islam er i siget. Kristent Samlingsparti blir trukket frem som en profilert kristen gruppe som tar avstand fra islam mens Den norske kirke hevdes å åpne sine dører for sharia og «profeten». Også her blir dialogarbeidet trukket inn som en årsak til islamiseringen: «Det er ufattelig, sier de kristne vi [i SIANs nettredaksjon] har snakket med, at teologer her i landet vil gå i dialog med religiøse fundamentalister. De trekker inn i det norske universitetsmiljø den onde politisk/religiøse lære som islam står for.»³⁸³

At Trygve Wyller i etterkant av 22. juli ba en kollektiv bønn om mobilisering mot fremmedhatet førte til at SIAN opplevde at det anti-islamske prosjektet deres ble undergravet.

---

³⁸² SIAN 24.7.2011b

³⁸³ SIAN 25.9.2011

Mens Wyller ønsket mobilisering mot fremmedhat, ønsket Tumyr i stedet mobilisering mot «fremmed hat», og Tumyr identifiserte seg med kristne som blir undertrykket i islamske stater. Siden det står sentralt i SIAN-diskursen at islam ikke kan forandres, blir det ikke ansett som hensiktsmessig å gå i dialog med muslimer. Dialog leder til islamapologi fordi problemene med islam ikke blir tatt opp. Dette perspektivet kommer også frem i Tumyrs kritikk av Agder-biskop Olav Skjevesland.

Med bakgrunn i to undersøkelser om nordmenns holdninger til islam fremmer Tumyr et forslag om en folkeavstemning som spør om nordmenn ønsker islam som en integrerende del av samfunnsmodellen. En slik avstemning vil ifølge Tumyr bli avvist av samfunnseliten fordi et nei til islam fra folket kan forrykke elitens makt. Tumyr anser det som urettferdig at elitens mindretall får bestemme hva samfunnet skal mene om et så viktig spørsmål. Tumyr siterer Skjevesland på at det i dialogen med islam er nødvendig å ta opp de vanskelige temaene som islams forhold til menneskerettigheter og islams manglende skille mellom religion og politikk. Problemet til Skjevesland er ifølge Tumyr at han ikke har mot og kraft til å gjennomføre det han sier. Han gjør i stedet som islamistene og forsvarer islam ved å tale med to tunger. Når sentrale representanter innenfor kirken og den øvrige samfunnseliten ikke ønsker konfrontasjon med islam, fremstår det som desto viktigere at noen tør å ta denne konfrontasjonen. Derfor er Tumyr nøye med å påpeke hvorfor konfrontasjon er tvingende nødvendig: «Islam steiner kvinner. Islam pisker og henger homofile menn. Islam dreper muslimer som går over til en annen religion. Islam tåler ikke at muslimske kvinner gifter seg med norske menn. Islam tåler ikke ytringsfrihet eller demokrati».³⁸⁴ Denne beskrivelsen av islam blir dermed formulert som et korrektiv til samfunnselitens påståtte tvetydighet og islamapologi.

Også sentrale norske politikere blir bebreidet for å forsvare og bortforklare problemene ved islam. Trine Skei Grande er ifølge Tumyr blant de verste når det gjelder å påføre det norske folk ulykke og lidelser ved at hun trekker frem Ola og Kari nordmann som samfunnsproblem i stedet for islam. Når Tumyr imøtegår Skei Grande, passer han på å presisere hva islam egentlig dreier seg om: «Når denne Venstre-politikeren vil verne om islam – kunne hun også ha fortalt hva som etter hennes mening er verneverdig i den sammenheng. Naturlig nok har hun ikke ett eneste positivt ord å si om denne totalitære ideologien – som kommer inn i Europa forkledd som religion.» Trine Skei Grande blir kritisert for å ta i bruk begrepet

---

³⁸⁴ SIAN 27.20.2011

islamofobi og beskrive islammotstanderne som et samfunnsproblem. Tumyr distanserer seg fra islamofobibegrepet ved å definere det sarkastisk som «et begrep muslimer og islamvennlige nordmenn bruker mot alle som motsetter seg islamiseringen. Det betyr at vi er sykkelig engstelig for islam, besatt av en nevrotisk frykt og angst for islamisme.»³⁸⁵ Innenfor denne fortolkningsrammen fungerer islamofobibegrepet som en sykliggjøring av sannheten og bidrar til at eliten på urettferdige premisser kan opprettholde sitt pro-islamske kunnskapshegemoni. Også andre SIAN-skribenter og flere leserkommentarer tar avstand fra islamofobibegrepet på samme grunnlag som Tumyr. Hans W. Fürst knytter islamofobi og rasisme til «urent trav» blant de innvandringsvennlige for å stoppe motstanden mot at muslimene kan endre vårt land og kultur. Motstand mot «Muhammeds ideologi/religion» har ifølge Fürst ingenting med rasisme å gjøre.³⁸⁶

SIAN sine oppfatninger av islam og hvorfor motstand mot islam er nødvendig er preget av holdningene til kirkeledere, politikere og andre representanter fra den politisk korrekte eliten. Begrepet islamapologi brukes ikke i diskursen, men er likevel betegnende for å forstå diskursens anti-elitisme. Innenfor SIAN-diskursens høyrepopulistiske narrativ kan islamapologi tolkes som ulike verktøy som brukes av den politisk korrekte eliten for å opprettholde et kosmopolitisk hegemoni. Fremtredende eksempler på slike verktøy er elitens vilje til å gå i dialog med islam og deres bruk av begreper som islamofobi og rasisme. SIAN-diskursen bygger dermed opp en virkelighetsoppfatning der eliten tar i bruk islamapologi for å opprettholde maktbalansen i samfunnet der anti-islamske standpunkter er undertrykte og islamvennlige standpunkter er normale.

6.5 Diskursens ulike kristendomsforståelser

Når det gjelder kristendomsforståelsen i SIAN sin anti-islamske diskurs, er det mulig å peke på tre ulike normative posisjoner. Den første posisjonen forstår kristendommen som marginalisert religion, den andre posisjonen forstår kristendommen som viktig kulturmarkør og den tredje posisjonen forstår kristendommen som samfunnets fundament. De som forstår kristendommen som marginalisert, tar utgangspunkt i at kristendommen i likhet med islam har en voldelig historie. Likevel er kristendommen marginalisert i dagens samfunn fordi kirken som institusjon har blitt svekket i kjølvannet av en religionskritisk opplysningstradisjon de siste århundrer. Derfor har kristendommen tapt sin posisjon som samfunnsmessig ideologi, og

---

³⁸⁵ SIAN 17.5.2011

³⁸⁶ SIAN 14.9.2011

den fremstår som en «harmløs overtro».³⁸⁷ Den andre posisjonen mener at kristendommen er en positiv kulturmarkør som utgjør et allmennmenneskelig verdigrunnlag. Denne kulturkonservative kristendomsforståelsen fremstår som den mest vanlige i SIANs anti-islamske diskurs og er delvis formet i spennet mellom den første og den tredje posisjonen. Den tredje posisjonen hevder at kristendommen bør prege samfunnet i større grad, ikke bare kulturelt og verdimesig, men også åndelig. Her er Gud en aktiv samfunnsvelsignende aktør. Siden SIAN formelt sett er religiøst uavhengige, er ikke dette en posisjon som er vanlig å fremme i diskursen. De som innehar denne posisjonen, velger derfor i større grad å fokusere på kristendommen som kulturbevarende. Posisjonen er kristennasjonalistisk i form av at kristendommen anses som fundamentet i nasjonalstaten.

Arne Tumyr forstår kristendommen som en *tidligere* destruktiv religion og ideologi som nå er temmet og marginalisert. Han skriver generelt lite om kristendommen når han ytrer seg på SIAN sine nettsider, men når han trekker den frem, anerkjenner han at kristendommen er en del av den norske identiteten.³⁸⁸ Dette står i motsetning til religionskritikken Tumyr fremsetter i *Vardene brenner!* der så nær som all religion blir ansett som destruktiv. En slik religionsforståelse er ikke normal i SIANs anti-islamske diskurs. Dette kom tydelig fram da Tumyr 28. september 2011 publiserte en artikkel skrevet av advokat Torgils Skajaa. Skajaa pekte på at den kristne kulturarven består av en voldelig historie, og han pekte på at på samme måte som islamske terrorister kan finne grunnlag for sine terrorhandlinger i Koranen, kunne Anders Behring Breivik lett legitimere sine voldshandlinger ut fra Bibelen.³⁸⁹ En oppfatning som sammenlikner kristendommens voldelige historie med islam, viste seg å ikke falle i god jord hos enkelte av SIAN sine medlemmer. Denne artikkelen klargjorde at også leserkommentarene har makt til å definere diskursen. Noen truet med å si opp sitt SIAN-medlemskap når slikt tullprat ble publisert. Én av leserne spurte: «Har SIANs redaksjon hatt drypp? Dette er jo en dhimmi-artikkel og har ingenting på SIANs nettsted å gjøre!» Den massive kritikken førte til at Tumyr ytret seg i kommentarfeltet og slo fast at selvsagt var SIAN uenige i Skajaas vurderinger. Ser man derimot på Tumyrs beskrivelser av kristendommen og islam i *Vardene brenner!*, ligger vurderingene hans av kristendommen nokså nært opptil Skajaa. Det bør også nevnes at leserne reagerte på Skajaa hevdet at det i fremtiden ville være mulig for kristne og muslimer å leve i fredelig sameksistens. Ett av kriteriene for at det skulle bli mulig påstod han var å bekjempe den kristne fundamentalismen.

---

³⁸⁷ SIAN 2.9.2011a

³⁸⁸ SIAN 15.6.2011

³⁸⁹ SIAN 28.9.2011

I SIANs anti-islamske diskurs blir Jesus som historisk person og religiøst forbilde ansett som vesensforskjellig fra Muhammed. Dette blir blant annet uttrykt gjennom utsagn fra leserkommentarer som: «Man er jaggu frekk hvis man våger å sammenligne en møbelsnekker fra Betlehem ved navn Jesus med en pedofil krigsforbryter ved navn Muhammed fra Mekka!» Voldsaspektet i kristendommens historie kobles til en grunnleggende feiltolkning av Jesu kjærlighetsbudskap. Islams voldelige historie (og samtidig) bygger imidlertid på en korrekt tolkning av Muhammeds voldsideologi. En av de aller ivrigste debattantene i kommentarfeltet fremstår som en sentral aktør når det gjelder å korrigere oppfatninger av at kristendommen er voldelig. Han hevder blant annet at det forekommer ham totalt uforståelig at det var mulig å drive sverdmisjon ut i fra Kristi eksempel.³⁹⁰

Denne kommentatorens diskursive arbeid vitner om et maktspill om å definere Jesus og kristendommen sitt forhold til undertrykking og vold. Det virker som om kommentatorens posisjon er sterkest befestet. Tumyr ytrer seg i liten grad om Jesus, antakeligvis fordi han ikke har tilstrekkelig diskursiv makt til å definere Jesus. Tumyr er prinsipielt for å sammenlikne Jesus og Muhammed som historiske personer. Problemet da disse to ble sammenliknet i NRKs radioprogram Verdibørsen var ifølge Tumyr at den reelle sammenlikningen forsvant i teologisk tåkeprat. Andre aktører i diskursen rettet i stedet kritikk mot at Jesu kjærlighetsbudskap ble satt opp mot Muhammeds voldsideologi.³⁹¹

Tumyr ytrer seg som sagt lite om Jesus i tekstene på *sian.no*. I *Vardene brenner!* har han imidlertid skrevet ganske mye om ham, og Jesus får ikke særlig mildere verbal behandling enn Muhammed.³⁹² Denne boken beskriver Jesus sitt menneskesyn som «så rått og frastøtende at ikke en gang Hitler lanserte en slik djevelsk sadisme.»³⁹³ Bakgrunnen for denne påstanden er særlig Jesu helveteslære. Ellers beskrives Jesus med adjektiver som uvasket, uflidd, usympatisk, paranoid, sinnsforvirret og religiøst forskrudd.³⁹⁴ Tumyr tar også et oppgjør med Jesu oppfordring til fiendekjærlighet og hevder at «enhver nasjon går i oppløsning med en slik holdning som Jesus her anbefaler.» Tumyr sammenlikner videre Jesus med Vidkun Quisling. Både Jesus og Quisling var oppviglere som ble ansett som en fare for samfunnet de levde i. Derfor kunne ikke Pontius Pilatus benåde Jesus, og derfor kunne ikke Einar Gerhardsen

---

³⁹⁰ SIAN 19.10.2011

³⁹¹ SIAN 30.5.2011

³⁹² Tumyr sin Jesus-kritikk i *Vardene brenner!* er tydelig inspirert av religionshistorikeren og kristendomskritikeren Andreas Edwien. Edwiens bok *Dogmet om Jesus* (1965) blir sitert av Tumyr, og Edwien omtales i rosende vendinger som «Norges kanskje mest avdekkende religionskritiker.» (Tumyr 2008 s. 58)

³⁹³ Tumyr (2008) s. 357

³⁹⁴ Tumyr (2008) s. 76 f.

benåde Vidkun Quisling, ifølge Tumyr.³⁹⁵ En slik omtale av Jesus ville møtt sterkt motstand i SIAN-diskursen. Det er trolig fordi *Vardene brenner!* strider mot religionsforståelsen, særlig kristendomsforståelsen, i SIAN-diskursen at den ikke blir referert til i Tumyr sine artikler på *sian.no*. Fordi Tumyr i denne boken redegjør grundig for hvorfor islam er en trussel for det norske samfunnet og at islam derfor bør bekjempes, er det rimelig å anta at denne boken skulle bli anbefalt på *sian.no*. I stedet presenterer Tumyr eksemplene og ideene fra denne boken på nytt gjennom artiklene i SIAN sin nettavis uten å bruke sin egen bok som referanse (dette gjelder for eksempel omtalen av Ali Farah-saken).³⁹⁶ Dette er et tegn på at *Vardene brenner!* ikke er skrevet i tråd med SIAN-diskursens regler for sosial samhandling. Når Tumyr ytrer seg på *sian.no* skriver han seg dermed inn i en annen diskurs enn han gjorde da han skrev *Vardene brenner!* I kampen mot islam har Tumyr alliert seg med krefter som kjemper for et samfunn der kristendommen bør bevares, og dermed må han utvise varsomhet i sin kristendomskritikk for ikke å få deler av SIANs medlemsmasse mot seg. For Tumyr blir dermed kampen mot islam viktigere enn kampen for et strengt sekulært samfunn.

Ifølge Bjørg Irene Ljones er budskapet i kristendommen og islam diametrale motsetninger. Ljones vurderer kristendommen som en positiv samfunnsmarkør, og hun kritiserer regjeringen for å svekke kristendomsundervisningen i skolen. Likevel tar Ljones med i betraktningen at ikke alle SIAN-sympatisører har et positivt syn på kristendommen. Derfor stiller hun dette spørsmålet til dem som mener det er mye kritikkverdig også ved kristendommen: «Hvorfor skal vi bytte ut noe som ikke er så bra [kristendommen], med noe som er mye verre? Nemlig islam!»³⁹⁷ Spørsmålet Ljones stiller her, tyder på en diskursiv kamp om hvordan kristendommens forhold til samfunnet skal tolkes. For Ljones er ikke sekularisme som samfunnsmodell et reelt alternativ: kampen om samfunnet står mellom kristendommen og islam. At kristendommen vies mindre plass i skolens undervisning, blir dermed et uttrykk for at kristendommen er i ferd med å bli byttet ut med islam.³⁹⁸

Det offentliggjorte referatet fra SIAN sitt årsmøte 24. mars 2012 slo fast at organisasjonen det siste året har hatt et tilsig av medlemmer som har et spesifikt kristent ståsted. Derfor ble det minnet om at SIAN er en organisasjon som er livssynsnøytral utover formålet å bekjempe

---

³⁹⁵ Tumyr (2008) s. 81

³⁹⁶ Tumyr refererer til denne boken én gang i en artikkel fra 2009 der han kritiserer det nå nedlagte nettstedet *Antijihad* for å reise spørsmål om man kan samarbeide med moderate muslimer. Dette har nemlig Tumyr ettertrykkelig avvist i sin bok *Vardene brenner!* SIAN 6.11.2009

³⁹⁷ SIAN 2.7.2011

³⁹⁸ SIAN 2.7.2011

islam.³⁹⁹ Imidlertid førte en diskusjon om kirkeforliket til at noen oppfattet at SIANs livssynsnøytralitet ble truet. 7. april publiserte Tumyr en artikkel der han påpekte at det hersker en bitter strid i SIAN om kristendommen, islam og grunnlovsendringer. Han slo fast at:

Mens de av medlemmene i SIAN som er kristen-fundamentalister og bl. a. ”kristne light” – vil avvise alle nye grunnlovsforslag og opprettholde nåværende ordning med Luther-kirkens lære som statens offentlige religion – vil ”de nøytrale” gå inn for den nye § 2 som sier at verdiforankringen er knyttet til kristen humanisme, demokratiet, rettsstat og menneskerettighetene.⁴⁰⁰

I forkant av denne striden hadde den kontroversielle presten Ludvig Nessa holdt en preken der han formanet sine trosfeller til å aksjonere foran Stortinget 21. mai 2012 for rent fysisk å hindre politikerne i å komme seg inn på Stortinget og vedta kirkeforliket.⁴⁰¹ I forbindelse med denne striden navngir Tumyr diskursens tre posisjoner i forhold til kristendommen som er nevnt ovenfor, og han anser sin egen posisjon som «nøytral» i den forstand at posisjonen ønsker at både grunnloven og SIANs vedtekter skal være livssynsnøytrale. Tumyr hevder derfor at det vil være i strid med SIANs vedtekter å engasjere seg i denne saken på et religiøst grunnlag slik som «kristen-fundamentalistene» og noen av dem som er «kristne light» ønsker.⁴⁰²

Hovedtendensen i SIAN sin kristendomsforståelse er at kristendommen er forenlig med SIANs ideologiske grunnlag, altså FN's menneskerettighetserklæring, demokratiet og rettsstatens prinsipper. Kristendommens essens er ikke-voldelig, for de kristne er forankret i nestekjærlighetens sfære.⁴⁰³ Denne oppfatningen står i motsetning til Tumyrs kristendomsforståelse i *Vardene brenner!* der kristendommens voldelige aspekt i større grad blir vektlagt. Noen av diskursens aktører vil anse kristendommen som kjernen i Norges kulturarv mens andre kun vil se den som én av flere bestanddeler. Uansett slås det fast, også av Arne Tumyr, at kristendommen er en vesentlig del av den norske identiteten.⁴⁰⁴ Med sin moderat positive holdning til kristendommen på *sian.no* skriver Tumyr seg inn i en annen anti-islamisk diskurs enn han gjorde i boken *Vardene brenner!*.

---

³⁹⁹ SIAN 25.3.2012

⁴⁰⁰ SIAN 7.4.2012

⁴⁰¹ *Vårt Land* (nettutgaven) 3.4.2012

⁴⁰² SIAN 7.4.2012

⁴⁰³ SIAN 12.9.2011

⁴⁰⁴ SIAN 15.6.2011

6.6 SIANs tvetydige religionsforståelse

Den diskursive kampen mellom de kristne og de sekulære anti-islamske aktørene fører til en tvetydighet hva angår diskursens religionsforståelse. Denne tvetydigheten dreier seg om at diskursen på den ene siden opererer med en religionsforståelse som setter et skarpt skille mellom religion og samfunn. På den andre siden opererer diskursen med en kristendomsforståelse som åpner for at kristendommen bør prege samfunnet i større grad enn i dag fordi kristendommen er en viktig del av den norske identiteten. På denne måten blir kristendommen både til religion og politikk mens islam bare blir til politikk. Dette synspunktet er ikke kompatibelt en religionsforståelse der et fremtredende kjennetegn ved en religion er at den ikke regulerer samfunnslivet. Når religionen ikke regulerer samfunnslivet og heller ikke regulerer menneskets moral, vil det ikke være mulig å snakke om «kristne verdier» som noe som skiller seg fra for eksempel «humanistiske verdier» eller «allmenngyldige verdier». Gjesteskribent Torgils Skajaaas artikkel er den mest konsekvente i forhold til en slik religionsforståelse. Skajaa påpeker at verdier som barmhjertighet og nestekjærlighet ikke er spesifikt kristne verdier, men globale allmenngyldige verdier som til og med finnes i islam. Til tross for at Skajaa deler SIAN sin religionsforståelse slik den særlig er beskrevet av Arne Tumyr, skriver ikke Skajaa seg inn i SIAN sin anti-islamske diskurs. Skajaa provoserte nemlig mange SIAN-sympatisører med sine uttalelser, blant annet fordi han holdt muligheten åpen for at kristne og muslimer i fremtiden kan leve i fredelig sameksistens.⁴⁰⁵

Selv om islam først og fremst omtales som en politisk ideologi, ligger det underforstått at islam har visse religiøse trekk. Arne Tumyr forklarer islams religiøse aspekt ved enten å beskrive islam som politisk-religiøs,⁴⁰⁶ eller ved å hevde at islam er forkledd som en religion.⁴⁰⁷ Andre aktører i diskursen omtaler imidlertid islam først og fremst som en religion. Denne posisjonen kommer til syne i enkelte leserkommentarer og i Bjørg Irene Ljones sine artikler. Derfor er det interessant å kaste et blikk på Ljones sin religionsforståelse og se hvordan den skiller seg fra religionsforståelsen til Arne Tumyr.

Ljones understreker i likhet med Tumyr at islam er totalitær i sin essens, men hun snakker i større grad enn Tumyr om islam som religion og muslimenes *religiøsitet*. Religiøsitet er som nevnt W.C. Smiths foretrukne begrep for å forstå en religiøs gruppes tro (*faith*). Mens Smith

---

⁴⁰⁵ SIAN 28.9.2011

⁴⁰⁶ SIAN 5.6.2011

⁴⁰⁷ SIAN 26.10.2011

snakker om muslimenes religiøsitet i positive ordelag som en kvalitet i menneskets hjerter,⁴⁰⁸ fremhever Ljones muslimenes religiøse følelser som en negativ motvekt mot det som er norsk, vestlig og kristent. Islams religiøse konflikt med den norske identiteten kommer til syne i omtalen hennes av situasjonen i norske barnehager: «I noen barnehager får ikke etniske norske barn ha med seg mat hvor det er skinke, savelatpølse eller leverpostei på skivene deres. Dette fordi det kan støte eller såre de muslimske barnas religiøse følelser.» I dette sitatet understrekes muslimenes religiøsitet som årsaken til at de etnisk norske barna må avstå fra å ha visse typer pålegg i matpakken. Ljones tar også et oppgjør med muslimer som påstår å være tilhengere av religionsfrihet: «Når muslimer sier at de er for religionsfrihet, høres dette for de aller fleste veldig bra ut. Bare noen få av oss vet at når deres religion islam blir størst, da blir religionsfriheten borte. Minoritetene vil mer eller mindre bli tvunget til å gå over til islam.» Etter å ha trukket frem en rekke negative aspekter ved den islamske religionen og understreket at det er svært viktig at Norge ikke gir etter for muslimske religiøse særkrav, konkluderer Ljones med at «den 1000-årige kristne kulturarven som vi har i Norge må vi også verne om. Vi må gå imot de destruktive kreftene som den rød-grønne regjeringen representerer, når den ønsker å fjerne så å si all kristendomsundervisning i skolen og erstatte den med islam.»⁴⁰⁹

Gjennomgangen av Ljones' omtale av muslimenes religion og religiøsitet viser at hun kritiserer muslimens religiøse overfølsomhet. I tillegg kritiserer hun alle særkravene som muslimer fremmer, blant annet å be i arbeidstiden og å få kle seg i religiøse hodeplagg i offentlige institusjoner. I lys av Smiths omtale av religiøs tro legger Ljones vekt på muslimenes tro både som tillit (*faith*) og trossystem (*belief*). Muslimenes *tillit* i Ljones' religionsforståelse tolkes som en tillit til Allah og profeten Muhammed. Dette tillitsbåndet er uforenlig med den norske nasjonale identiteten fordi det på sikt vil føre til at muslimene innfører sharia-lovene i Norge. Muslimenes *trossystem* i Ljones' religionsforståelse består først og fremst av en rekke krav. At Ljones opplever at disse kravene blir imøtegått, blir dermed et uttrykk for islamiseringen av Norge som går på bekostning av den kristne kulturarven. Ljones konstruerer dermed islam og kristendommen som binære opposisjoner som begge er uttrykk for fenomenet religion. Ljones' religionsforståelse åpner for at religion både er noe *innenfor* og noe *utenfor* mennesket. Dermed har Ljones en annen religionsoppfatning enn Arne Tumyr som i likhet med Rudolf Otto først og fremst ser religion

---

⁴⁰⁸ Smith (1978) s. 137

⁴⁰⁹ SIAN 2.7.2011

som menneskets forhold til det numinøse, det som ligger *utenfor* mennesket og unndrar seg det rasjonelle og moralske aspektet.

Ljones knytter muslimenes religiøse følelser til negative verdier. Nordmenns følelser knytter hun imidlertid til positive verdier. Der islam har religiøse påbud og forbud, har nordmenn frihet. Mens islam er mot menneskerettighetene, er kristendommen for menneskerettighetene. Derfor mener Ljones det er galt at islam mottar økonomisk støtte på linje med kristne trossamfunn.⁴¹⁰ Ved at Ljones forstår islam som en grunnleggende negativ religion og kristendommen som en grunnleggende positiv religion, blir begge religionene tingliggjort. Kristendommen blir tingliggjort som samfunnets fundament som bør være institusjonelt forankret både i skolen og grunnloven. Islam blir tingliggjort som ufrihetens religion som er destruktiv overfor nasjonens kristne grunnlag.

Arne Tumyr vurderer også – på SIAN sine nettsider – kristendommen som kvalitativt bedre enn islam, men Tumyr legger vekt på at kristendommen er en religion mens islam er en totalitær ideologi. Derfor er han enig med Ljones i at islam ikke bør motta statsstøtte: «Etter at islam her i landet har oppnådd “kristendomsstatus” – har det politiske Norge opprettet en vernering om islam», hevder Tumyr. Her sikter ikke Tumyr til kristendommens status som statsreligion, men kristendommens status som et trossamfunn som ikke «kjem i strid med rett og moral». Dette er nemlig kravet til statsstøtte som fremmes i *Lov om trdomssamfunn og ymist anna*. Tumyr forstår ikke at islam kan motta statsstøtte fordi:

SIAN dokumenterte overfor departementet side opp og side ned at islam er i strid med «rett og moral». Det ble pekt på at islams lære promoterer en volds- og drapsideologi mot alle ikke-muslimere, at islam nekter blant annet at muslimske kvinner kan inngå ekteskap med norske menn, at islam strider mot likestillingsloven, at islam godtar blodhevn, at islams sharialovgivning er i strid med menneskerettighetene.

Videre slår Tumyr fast at islamiseringen av samfunnet er å sammenlikne med nazifiseringen av samfunnet under krigen, og han sammenlikner SIAN med motstandsheltene. Dermed trekker han frem islam som en totalitær ideologi i stedet for en religion. SIANs rolle blir dermed ikke å være en forkjemper for en kristen nasjonal identitet, men å være en samlet motstandsbevegelse mot en totalitær politisk ideologi.⁴¹¹ Derfor er Tumyr også en forkjemper for SIANs livssynsnøytrale formålsparagraf.

---

⁴¹⁰ SIAN 2.7.2011

⁴¹¹ SIAN 7.10.2011

SIAN og organisasjonens leder Arne Tumyr vil ha alle anti-islamske krefter med på laget, også dem som ser det som en «kristenplikt» å bekjempe islam eller ser kristendommen som en viktig nasjonal identitetsmarkør. Derfor gir diskursen til en viss grad rom for å forstå en «kristen» identitet som en motsetning til en «islamsk» eller «muslimsk» identitet. For at denne dikotomien skal gi mening, må kristendommen og islam til en viss grad være uttrykk for samme fenomen. Siden kristendommen i første rekke er en religion, må også dens motsetning – islam – defineres som en religion. Samtidig åpner diskursen for at kristendommen ikke *bare* er en religion, men også en sekulær identitetsmarkør, en kulturarv og et verdsett. De kristne anti-islamske aktørene ønsker til en viss grad å tolke kristendommen som islams motsetning både på et samfunnsmessig og på et religiøst plan. Slik blir kristendommen i SIAN-diskursen ikke bare et uttrykk for religion, men også et uttrykk for politikk. På samme måten blir ikke islam bare et uttrykk for politikk, men også et uttrykk for religion. Dermed avviker diskursens religionsforståelse i praksis fra Arne Tumyrs religionsteoretiske grunnlag slik det ble beskrevet i kapittel 4.

7. Konklusjoner

Dette kapittelet trekker frem de viktigste observasjonene som er gjort i analysen. På bakgrunn av disse blir konklusjonene formulert som svar på de tre spørsmålene som ble stilt i innledningen. Det første spørsmålet jeg stilte, var:

1) Hvordan kommer SIAN sin samfunnsanalyse og politiske profil til uttrykk i diskursen?

SIAN sin samfunnsanalyse er relatert til et politisk prosjekt, nemlig å stoppe og reversere islamiseringen av Norge. Diskursen artikulerer dette i første rekke som et opplysningsprosjekt. For at islamiseringen skal kunne stoppes og reverseres, må folk få det som SIAN-diskursen anser som objektiv kunnskap om islam. Opplysningsprosjektet medfører et sterkt ønske om å bli hørt i den offentlige debatten. Dette kommer særlig til uttrykk i diskursen gjennom et forsvar av ytringsfriheten og en skarp kritikk av antirasistiske organisasjoner, medier, politikere, akademikere, muslimer og islam. I tillegg legger diskursen i tråd med SIANs formelle ideologi vekt på å verne om demokratiet, menneskerettigheter og rettsstatens prinsipper.

SIAN er formelt sett politisk uavhengig, men diskursen formes i tråd med et høyrepopulistisk narrativ der innvandring og integrering blir uløselig knyttet til islam. I tillegg antar diskursen høyrepopulismens todelte fiendebilde der fiendene er den politisk korrekte eliten og tilstedeværelsen av islam og muslimer. Diskursen opererer også med en tredje fiende: de anti-rasistiske organisasjonene. I tillegg uttrykker diskursen en støtte til høyrepopulistiske partier og politikere. Den nederlandske politikeren Geert Wilders fremstår som det største politiske forbildet. I Norge er det særlig politikere fra Fremskrittspartiet og Demokratene som får støtte. I tillegg blir Sverigedemokratene og Dansk Folkeparti positivt omtalt. SIAN hyller det norske og er stolt av egen etnisitet, uten at de artikulerer et ønske om et etnokratisk samfunn. Den politiske profilen til SIAN kommer dermed tydeligst til uttrykk gjennom at organisasjonen etablerer en høyrepopulistisk anti-islamsk diskurs på sine nettsider.

SIAN sin anti-islamske diskurs fremstår som enda mer kompromissløs overfor islam enn høyrepopulismen. Diskursen opererer med en virkelighetsoppfatning der det til en viss grad antas at muslimes skjulte agenda er å islamisere Norge og Europa. Dette fører til at det blir ansett som problematisk at muslimer deltar i det liberale demokratiet, og en politiker som Akhtar Chaudhry blir omtalt som en farlig motstander som på en tilslørt måte arbeider for islamiseringen av samfunnet. Det blir i stor grad avvist at islam kan innta moderate og liberale former. Slike oppfatninger bidrar til å knytte SIAN til konspirasjonstenkning der

enkelpersoner, i kraft av at de er muslimer, antas å jobbe mot nasjonens interesser. Slike oppfatninger trekker SIAN-diskursen i retning av høyreekstremisme. Likevel vil det være upresist å hevde at SIAN etablerer en høyreekstrem anti-islamsk diskurs på organisasjonens nettsider. Til forskjell fra høyreekstremistene avviser SIAN-diskursen bruk vold for å få gjennomslag for sitt eget politiske prosjekt. Diskursen fremhever også viktigheten av å bevare demokratiet og søker å oppnå forandring gjennom fredelig påvirkning.

Det andre spørsmålet som ble stilt i innledningen, var:

2) *Hvilken religionsforståelse ligger til grunn for diskursen, og hvordan tolkes islam og kristendommen i lys av denne religionsforståelsen?*

Religionsforståelsen som ligger til grunn for diskursen kan forstås ut ifra to ulike subjektposisjoner: en kristen og en sekulær humanistisk. Mens SIAN-leder Arne Tumyr er en representant for den humanistiske posisjonen, er artikkelskribent Bjørg Irene Ljones en representant for den kristne posisjonen. Den kristne posisjonen bruker kristne verdier og symboler for å konstruere en nasjonal anti-islamsk identitet. Den humanistiske posisjonen konstruerer i stedet den anti-islamske identiteten på et allmennmenneskelig grunnlag.

For å spre kunnskap om hva islam egentlig dreier seg om, blir det publisert en rekke artikler på *sian.no* som omhandler islams historie, lære og verdisyn. Koranen og Muhammeds lære møter krass kritikk for å være på kollisjonskurs med norske og vestlige verdier. Islam forstås som totalitær i sin essens. Islam forstås som totalitær både i form av å omfatte et helhetlig system som regulerer samfunnslivet i tillegg til å fremme diktatur, vold og krig. Det finnes også en posisjon i diskursen som ønsker å skille mellom islam og politisk islam der det først og fremst er politisk islam som er undertrykkende og som søker en islamisering av Norge og Europa. Denne posisjonen er undertrykket på *sian.no* i perioden mai-oktober 2011, men i referatet fra årsmøtet i mars 2012 kom denne posisjonene tydeligere frem. Posisjonen som setter likhetstegn mellom *islam* og *politisk islam* ble i årsmøtoreferatet utropt til vinner.

At årsmøtet valgte den mest lukkede forståelsen av islam, kan settes i sammenheng med diskursens tingliggjøring av islam. Islam blir tingliggjort i SIAN-diskursen ved at tilsynelatende mangfold blir redusert til enhet. Et av forklaringsproblemen diskursen må forholde seg til når islam skal tingliggjøres, er at muslimer forholder seg til islam på ulikt vis. SIAN tegner et bilde av to typer muslimer: de «gode» og de «moderate» muslimene. Det er de «gode» muslimene som praktiserer islam slik Koranen foreskriver mens de moderate

muslimene enten forsøker å spre forvirring eller er naive i forhold til hva de egentlig tror på. For å understreke at alle muslimer, både de «gode» og de «moderate», er forpliktet i forhold til Koranen og profeten Muhammeds lære, blir det understreket at alle muslimene har en felles referanse i fellesskapet *ummah*, som vil stå sterkere enn den nasjonale identitetstilknytningen⁴¹² hvis verdenskalifatet blir en realitet.⁴¹³ Tingliggjøringen av islam som en totalitær ideologi foregår også ved at SIAN-diskursen etablerer en motvekt til det som blir ansett som islamapologi hos den politisk korrekte eliten.

Kristendomsforståelsen i SIAN sin anti-islamske diskurs blir artikulert ut ifra tre ulike posisjoner. Den første posisjonen anser kristendommen som en marginalisert religion uten en spesiell samfunnsmessig betydning. Den andre posisjonen ser kristendommen som én av flere bestanddeler i den norske identiteten. Den tredje posisjonen ser kristendommen som islams rake motsetning og som nasjonalsamfunnets fundament. Diskursens kristendomsforståelse formes i særlig i spennet mellom den første og den tredje posisjonen, og dermed blir den andre posisjonen mest fremtredende i diskursen. Dette kommer for eksempel til uttrykk gjennom Arne Tumyr, som i boken *Vardene brenner!* avviser enhver kristen identitetstilknytning, men i SIAN-diskursen anerkjenner han kristendommen som en del av den norske identiteten. Av artikkelforfatterne går Bjørg Irene Ljones lengst i å trekke frem kristendommen som samfunnets fundament. Tumyr og andre artikkelforfattere trekker i liten grad frem kristendommen som essensiell i det anti-islamske prosjektet, men ingen artikkelforfattere, med unntak av gjesteskribent Skajaa, artikulerer anti-kristelige synspunkter. I leserkommentarene blir imidlertid anti-kristelige synspunkter artikulert og korrigeret.

Kristendommens posisjon i diskursen er blitt styrket i den senere tid. For å få alle anti-islamske krefter med på laget, fremstår det som viktig at diskursen forstår kristendommen som kompatibel med demokratiet, menneskerettighetene og rettsstatens prinsipper. Den humanistiske subjektposisjonen setter imidlertid noen grenser for hvor langt SIAN kan gå i å fronte kristendommen. Våren 2012 ble denne grensen nådd når enkelte krefter i SIAN ønsket at organisasjonen kjempet for å bevare den lutherske kirkes institusjonelle forankring i grunnloven. Dette mente Tumyr var i strid med SIANs livssynsnøytrale grunnlag.⁴¹⁴ Denne konflikten bekreftet at det kristne høyre har befestet sin diskursive posisjon i SIAN, blant

---

⁴¹² SIAN 15.6.2011

⁴¹³ SIAN 7.10.2011

⁴¹⁴ Dette var også en diskusjon som materialiserte seg på SIAN sine offisielle Facebooksider. På disse sidene stilte flere seg uforstående til at Tumyr kunne gå inn for å fjerne den lutherske kirkes institusjonelle tilknytning til nasjonen.

annet gjennom at fremtredende politikere fra Kristent Samlingsparti er medlemmer av organisasjonen.

I kapittel 4 ble diskursens religionsforståelse gjennomgått med fokus på Arne Tumyr sin posisjon. Sindre Rudshaugs leksjonsserie om politisk islam på *sian.no* gir uttrykk for samme religionsforståelse. Denne religionsforståelsen ser religion som noe som ligger utenfor mennesket selv og som unndrar seg det moralske og rasjonelle aspektet. Tumyr utledet denne religionsforståelsen ved å vise til Rudolf Ottos beskrivelse av noe som ligger utenfor den profane verden. På bakgrunn av en slik religionsforståelse argumenterte Tumyr for at islam er politikk.⁴¹⁵

Diskursens islamforståelse er i stor grad er preget av Arne Tumyrs definisjoner av islam som en totalitær politisk ideologi. Fordi islam i første rekke forstås som et samfunnsregulerende system, forstås ikke islam som religion. Samtidig åpner diskursen for å se kristendommen som islams motsetning, og dermed må kristendommen og islam være uttrykk for samme fenomen. Dette fører til at islam delvis blir ansett som religion og at kristendommen delvis blir en del av et politisk prosjekt. Noen aktører i diskursen mener at kristendommen er samfunnets fundament og bekjemper islam på et kristen-nasjonalistisk grunnlag der det settes likhetstegn mellom nasjonen og kristendommen. De fleste nøyer seg imidlertid med å se kristendommen som en del av den norske identiteten. Når kristendommen blir omtalt i tekstene på *sian.no*, er det ikke de religiøse aspektene ved kristendommen som blir trukket frem, men de samfunnsmessige. Dermed avviker diskursens religionsforståelse i praksis fra diskursens religionsteoretiske grunnlag slik SIAN-leder Arne Tumyr har definert det.

Det siste spørsmålet som ble stilt i innledningen, var:

3) *Hva er forholdet mellom SIAN og andre islamkritiske diskurser?*

Når det gjelder SIAN sitt forhold til andre islamkritiske diskurser, kommer dette særlig til uttrykk gjennom hvilke aktører og institusjoner som blir støttet og hvilke som blir avvist. SIAN-diskursen, og særlig Arne Tumyrs tekster, har til felles med *den humanetiske islamkritiske diskursen* et fokus på irrasjonelle forbud og påbud i islam. Tumyr er tidligere medlem i Human-Etisk Forbund, og dette preger i noen grad islamkritikken hans. I mitt analysemateriale kommer dette særlig til uttrykk gjennom argumentasjonen hans mot mannlig omskjæring. Den humanetiske islamkritikken er imidlertid ikke *anti-islamisk*, men

---

⁴¹⁵ SIAN 23.12.2010

religionskritisk. Denne diskursive forskjellen kom tydelig frem da Tumyr publiserte sitt leserinnlegg «Stopp islamiseringen av Norge» i *Fædrelandsvennen* i 1999 som HEF-ledelsen vurderte som fremmedfiendtlig.

SIAN har til felles med den *nykonservative islamkritiske diskursen* at den vestlige sivilisasjonen settes i sentrum og anvendes som globalt verdimål. Dessuten blir Halgrim Bergs bok *Amerikabrevet* anbefalt på SIAN sine nettsider.⁴¹⁶ Denne boken beveger seg i nykonservativ retning blant annet ved å hevde at den vestlige sivilisasjonen, særlig USA, er drivkraften for å promotere det siviliserte, demokratiske og velstående samfunnet som alle nasjoner strever etter.⁴¹⁷ SIAN-diskursen er ikke like fokusert på å spre frihet og demokrati globalt, men heller opptatt av å stanse islamiseringsprosessene i Norge. SIAN sitt trusselbilde ser også annerledes ut enn nykonservativismens. SIAN fokuserer ikke kun på *radikal* islam som trussel, men på islam i sin helhet. Dermed blir i større grad hverdagslige uttrykk for islam, som gjerne omtales som særkrav (for eksempel om å be i arbeidstiden), tolket som en del av en politisk islamiseringsprosess.

SIAN har til felles med en *liberal islamkritisk diskurs* et fokus på individets frihet der særlig ytringsfriheten står sentralt. Likevel glir SIAN-diskursen over i illiberalitet når den tar til orde for å innskrenke muslimenes religionsfrihet. SIAN skiller seg også fra den liberale islamkritiske diskursen ved å hevde at islam ikke er åpen for forandring og at konfrontasjon derfor er det eneste som nytter.

Eurabia-diskursen er i noen grad representert i litteraturen på SIAN sine nettsider. For eksempel blir Bat Ye'ors bok *Eurabia: The Euro-Arab Axis* anbefalt på *sian.no*,⁴¹⁸ og Eurabia-tenkeren Fjordman ble støttet da han ufrivillig ble koblet til terrorisme i etterkant av 22. juli. SIAN deler Eurabia-diskursens teori om at ikke-muslimene er i ferd med å bli i mindretall i Europa. Likevel er SIAN-diskursen mindre konspiratorisk enn den klassiske Eurabia-tenkningen slik den har blitt formulert av forfattere og skribenter som Bat Ye'or og Fjordman. I SIAN-diskursen skyldes ikke islamiseringen en bevisst sammensvergelse mellom islam og vestlige politikere, men heller politikernes naivitet og unnfallenhet.

Det kristne høyres islamkritiske diskurs har et visst nedslagsfelt i SIAN-diskursen. For eksempel er politikere med tilknytning til det kristennasjonalistiske partiet Kristent

---

⁴¹⁶ SIAN: *Litteratur*

⁴¹⁷ Berg (2007) s. 63

⁴¹⁸ SIAN: *Litteratur*

Samlingsparti (KS) medlemmer av SIAN. Enkelte aktører i diskursen har også, i tråd med KS sin politiske profil, tatt til orde for å forsvare kristendommens institusjonelle forankring i grunnloven. Dette har imidlertid ført til en konflikt med en livssynsnøytral posisjon i diskursen, særlig representert ved Arne Tumyr. Artikkelskribent Bjørg Irene Ljones har til en viss grad skrevet seg inn i diskursen til det kristne høyre. Hun har for eksempel tatt til orde for et forsvar av Israel på bibelsk grunn, og hun har publisert samme artikkel på nettsidene til SIAN og på debattsidene til Norge IDAG – en avis med en høyrekristen profil.

Den høyrepopulistiske islamkritiske diskursen har som nevnt et sterkt nedslagsfelt i SIAN-diskursen, og jeg har allerede slått fast at SIAN etablerer en høyrepopulistisk anti-islamisk diskurs på sine nettsider. Det betyr likevel ikke at jeg setter likhetstegn mellom islamkritikken til Siv Jensen, Geert Wilders og Arne Tumyr. Derfor vil jeg avslutningsvis presisere at det er et skille mellom en høyrepopulistisk *islamkritisk* diskurs og en høyrepopulistisk *anti-islamisk* diskurs. Politikere som Siv Jensen og Carl I. Hagen har tidvis skrevet seg inn i en høyrepopulistisk *islamkritisk* diskurs, slik som jeg beskrev i kapittel 2. En politiker som Geert Wilders kan tolkes i grenseovergangen mellom disse to diskursene, men han beveger seg i retning av den anti-islamske når han vektlegger at islam er en ideologi som står i motsetning til frihet.⁴¹⁹ SIAN sitt politiske prosjekt er kompromissløst og konfronterende, og det bygger på en tingliggjort oppfatning av islam som ikke skiller mellom islam og islamisme eller mellom moderat og radikal islam. Derfor er den høyrepopulistiske diskursen som SIAN etablerer på sine nettsider *anti-islamisk* i større grad enn *islamkritisk*.

---

⁴¹⁹ SIAN 1.6.2011

Primærlitteratur

SIAN. 3.5.2011a: *Obama ville ikke ha noe oppgjør med islam – derfor ordren: Drep bin Laden! Drapet en tragedie for vår sivilisasjon.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1401> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 3.5.2011b: *Hindrer muslimer i SV gode forslag som fremmer integreringen i samfunnet? Jeg er oppriktig bekymret, sier Schau.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1402> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 3.5.2011c: *Terroristen Yusuf Al-Qaradawi ønskes velkommen til Norge! Forsvarer kjønnslemlestelse av jenter.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1403> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 4.5.2011: *Når islams sanne ansikt avdekkes tror ikke norske politikere det de ser og hører. Halshogg de som spiser under ramadan.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1404> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 5.5.2011: *Lørdag 14. mai markerer SIAN i Bergen: Ja, til frihet - nei til islam: Møt fram til et spennende opplysningsarrangement.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1405> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 9.5.2011a: *Ingen medisinske grunner for lemlesting av guttebarns kjønnsorganer: Departementet vil innføre barbariske skikker!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1406> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 9.5.2011b: *Muslimsk-norske jenter ser bare det gode og det milde i koranen. "Det SIAN skriver om koranen er ikke sant"*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1407> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.5.2011: *Ytringsfriheten settes på prøve i Bergen 14. mai. Politiet vil fjerne SIAN fra Torgalmenningen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1408> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 13.5.2011: *Stand-tillatelsen SIAN fikk i Bergen kommune ble trukket tilbake i siste øyeblikk: SIAN protesterer overfor ordføreren.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1409> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 15.5.2011: *Politiet i Bergen måtte fjerne SOS Rasisme sin leder, Kjell Gunnar Larsen. Oppsiktsvekkende forbud mot burka.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1410> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 16.5.2011: *Stand i Oslo mot nazisme.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1411> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 17.5.2011: *Venstres leder svikter Ola og Kari – islam er ikke noe problem, sier Skei Grande. Motstanderne av islam er farlige!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1412> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 18.5.2011: *Politiet var bare opptatt av orden – yringsfriheten ble nedprioritert og innsnevret. Ytringsformene skal ikke sensureres!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1413> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 22.5.2011: *Indoktrinerte muslimer blir "såret" når sannheten om islam usminket legges fram. Konfrontasjon i Kristiansand 25. juni.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1414> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 24.5.2011: *Det norske folk må velge politikere som tør å ta konfrontasjonen med islam: Islams destruktive politikk må avdekkes.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1415> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 26.5.2011: *Sosialistenes tragedie er at de ikke gjennomskuer islams onde politikk. Islam-kritikk og fakta er rasisme!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1416> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 30.5.2011: *Bortforklaringer og tildekking da Jesus og Muhammed ble satt opp mot hverandre. NRK viker unna konfrontasjon med islam.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1417> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 1.6.2011: *Afsluttende bemerkninger af Geert Wilders ved sin retssag i Amsterdam, 1. juni. "Jeg er nødt til at tale"*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1418> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 2.6.2011a: *Dagbladet må ut med 1 mill. i oppreisning til ambulansesjåfør Erik Schjenken. Feilaktige og injurierende rasisme-anklager.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1419> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 2.6.2011b: *Vi er på vei mot det muslimske kalifatet, skriver Hans W. Fürst i dette innlegget. Islam vil forårsake vår undergang.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1420> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 5.6.2011: *Må Israel gi opp kampen mot islamistene, faller Europa som den neste bastion. Islam er igjen på krigsfot i Europa.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1421> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 6.6.2011: *Muhammed fikk sine "åpenbaringer" trolig under epileptiske anfall: Profeten drepte alle som motsa ham.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1422> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 8.6.2011: *"Når kristne får bygge bedehus, må muslimene få bygge moské!" Kristiansandere som sier nei til islam hetses.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1423> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 9.6.2011: *Det ble ja til moské i Kristiansand 5 mot 4 stemmer. Ingen kritikk mot budskapet fra moskeen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1424> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.6.2011a: *Islam-ekstremist som hyller selvmordsbombere skal tale på Universitetet i Agder: Kleppe vil stoppe pengestrøm til islam.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1425> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.6.2011b: *Norge blir undergravet – politikerne styrer landet mot det islamske ummah. Særordninger bidrar til islamiseringen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1426> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 11.6.2011: *Dette skjer i innvandremiljøet!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1427> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 15.6.2011: *Gode norske muslimer tror islam representerer respekt og nestekjærlighet. Under glassklokken uteblir islams råskap.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1428> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 16.6.2011a: *Konfliktnivået med islamister øker i Storbritannia - ingen integrering. Muhammedanerne vil ikke integreres.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1429> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 16.6.2011b: *Det islamske konfliktnivået i England stadig økende integrering uønsket. "Påtvinger oss muslimer hvordan vi skal tro"*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1430> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 18.6.2011: *Det er ikke nordmenn, men islamister som står for antisemittismen her i landet. "Vi vil ikke ha jøder i Groruddalen"*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1431> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 19.6.2011: *"Grisen er et av de mest skitne dyrene på jorden", skriver Islam Net i ny bok. Svinekjøtt påfører deg 70 sykdommer!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1432> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 21.6.2011: *Tillatt for muslimer å ha sex med slaver.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1433> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 23.6.2011: *Det norske folk ser med uro på utviklingen av "det multikulturelle samfunn" FrP står overfor en formidabel utfordring.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1434> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 24.6.2011: *SIAN-stand i morgen med "nei" til bygging av ny moské i byen. Hva foregår av indoktrinering i en moské?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1435> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 26.6.2011: *Politiet i Kristiansand mener at SIAN har et budskap som er "provoserende": "Måtte regne med motdemonstrasjon"*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1436> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 27.6.2011: *SIAN-arrangementet i Kristiansand var særdeles vellykket: Mange setter pris på at SIAN tør.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1437> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 29.6.2011a: *Etter avsløringene av taxisjåfør-svindlerne klemmer skatte- og justervesenet til: Nye taksametre i alle drosjer – pris 300 mill.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1438> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 29.6.2011b: *"En hund mindre" jublet de muslimske guttene da en "vantrø" ble ført til graven: Også oppmuntrende meldinger fra Holland.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1439> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 2.7.2011: *God og velfortjent sommerferie til alle som vil stoppe islamiseringen av Norge. Men "alle mann på dekk" allerede 27. august.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1440> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 24.7.2011a: *Fordømmelse av all vold!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1441> [lastet ned 15.12.2012]

SIAN. 24.7.2011b: *Det politisk korrekte Norge må ta sin del av skylden for terroraksjonen: Grobunnen for Breivik kunne ha vært fjernet.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1442> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 31.7.2011: *Heksejakten på "høyre-ekstreme" og "islamfiendtlige miljøer" pågår nå for fullt: Samfunnselitens kamp for islamiseringen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1443> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 2.8.2011: *FrP-politikerne gjør knefall for islamismen og Islamsk Råd Norge etter 22. juli: Uten islam – ingen Oslo-terror!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1444> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 3.8.2011: *Vil Stoltenbergs løfte om mer demokrati innebære at SIAN ikke lenger angripes? Hat-overfall fra muslimer og SOS Rasisme.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1445> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 6.8.2011: *En menneskerett å avholde fredelige møter - Oslo-politiet legger ned forbud. Saken går til Menneskerettighetsdomstolen?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1446> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 7.8.2011: *Politiet får brev fra SIAN tidlig mandag morgen - rettslig skritt blir tatt? Problematisk å forby et fredelig medlemsmøte.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1447> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.8.2011a: *Må SIAN gå under jorden - fascisme truer den frie debatt i vårt land: Politiet har fått et problematisk spørsmål!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1448> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.8.2011b: *Debatten innstrammes.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1449> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 10.8.2011c: *Trine Skei Grande advarer mot de "islamofobe" som står for "skremselsbilder" Hun ser ikke at islam står i en særstilling.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1451> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 12.8.2011: *Spennende rettssak - var politipåbudet mot SIAN-møtet lovstridig? Nå trenger SIAN penger!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1454> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 14.8.2011: *Politiet legger ned forbud mot SIAN-stand på Egertorget. SIAN ber politiet vurdere avslaget på nytt.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1455> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 15.8.2011: *Det muslimske brorskaps plan for å erobre Vesten – og resten av verden: «Å dø for Allah er vårt største håp»*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1456> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 16.8.2011: *Norske journalister kvier seg - de vil helst ikke høre om det SIAN står for. Men organisasjonen kommer til orde nå!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1457> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 19.8.2011: *Politi-forbudet mot SIAN er et nytt nederlag for ytringsfriheten. Politiet tvinger SIAN til å avlyse standen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1458> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 21.8.2011: *Islamsk terrorisme frikjennes – "enkeltindividet" har ansvaret for handlingen: Feilaktig vurdering av våre politiske ledere.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1459> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 24.8.2011a: *I kjølvannet av Anders Behring Breivik. Flertallet av det norske folk sier nei til islam.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1460> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 24.8.2011b: *Hege Storhaugs advokat krever at SIAN's brosjyre trekkes tilbake og makuleres. SIAN beklager hvis Storhaug beklager.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1461> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 25.8.2011: *TV2 krenker Redaktørplakaten og Menneskerettighetene: Fri meningsformidling er ukrenkelig.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1463> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 26.8.2011: *Riksdagsbrann i Oslo?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1464> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 28.8.2011: *Blir muslimer hetset, krenket og såret av det SIAN skriver om islam? SIAN viser fragmenter av islams sanne ansikt.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1465> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 2.9.2011a: *Den britiske regjering fryktet blodbad - forbud mot demonstrasjon. Islam har skapt konflikter også i Norge.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1466> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 2.9.2011b: *Kommentarfeltet er gjenåpnet.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1467> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 3.9.2011: *SIAN avholder en høytidelig og verdig samfunnsmarkering 11. september. De omkomne og berørte blir hedret og minnet.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1468> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 5.9.2011: *Geert Wilders: Det er på tide å handle – tiden renner ut: Europeiseringen er en trussel mot nasjonalstaten.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1469> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 7.9.2011: *SIAN's minnemarkering 11.september ikke politisk korrekt. Aftenposten sa ja i fjor – nei i år!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1471> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 9.9.2011: *Alt klart for en verdig minnemarkering etter 11/9-2001 22/7 2011. Minnemarkering med ideologisk forankring.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1472> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 12.9.2011: *Tilbake til "Det gamle Norge" - et samfunn uten terrorisme. Islamsk terrorisme er knyttet til en ideologi.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1473> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 13.9.2011: *Erna Solberg fra Høyre vil gå i dialog med islamistene som fronter diktaturet. Går FrP til grunne i skyggenes politiske dal?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1474> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 14.9.2011: *Enda flerkulturelle prosjekter er dømt til å mislykkes: Motstand blir kneblet!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1475> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 15.9.2011: *Oslo Arbeiderparti er trolig i sjokk etter at muslimene gjorde rent bord i gruppa: Det samme skjedde i Wien!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1477> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 16.9.2011a: *Leder i SIAN, Arne Tumyr, forlot i protest HEF-møte i Kristiansand torsdag. Debatt om «høyreekstremisme» var uønsket.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1478> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 16.9.2011b: *Nederland skjerper drastisk innvandrings- og asylpolitikken Lovbrytere skal kastes ut av landet.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1479> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 23.9.2011: *Brennpunkt viste et ensidig bilde av «de ekstreme» – islamistisk vold gikk klar: Venstreekstremistene siler «åpenheten».*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1481> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 24.9.2011: *Vil SIANs Muhammed-tegning forårsake nye opptøyer i Midtøsten? Al-Jazeera grillet Tumyr i en time.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1482> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 25.9.2011: *Byr ikke norske teologer seg om overgrep i Allahs navn? Den norske kirke forfaller på rot.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1483> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 28.9.2011: *«De kristne må ikke provosere muslimene unødige» Fred hersker mellom folkene i Albania.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1486> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 29.9.2011: *Mellomkirkelig råd vil ha barnemishandling i lovlige former ved norske sykehus Men kirurgene vil fortsette sin motstand?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1487> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 2.10.2011a: *Ytringsfrihet men ingen ytringsmulighet for Stopp islamiseringen av Norge. Regjeringen støtter fascistangrep mot SIAN.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1489> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 2.10.2011b: *USAs ambassade i Oslo ba amerikanerne om å være årvåkne. Fryktet sivil uro 11. september.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1490> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 4.10.2011: *Trollene sprekker ikke.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1491> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 5.10.2011: *SIAN anmeldt for å spre hatefulle ytringer om islam og rasisme: SOS Rasisme-aktivist står bak anmeldelsen.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1492> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 7.10.2011: *Nytter det å kjempe mot islamiseringen når Stortinget fremmer islam? Kampen for fred og frihet i Norge.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1493> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 9.10.2011: *Japanske og arabiske journalister vil vite hva SIAN egentlig står for: Norske journalister feiger unna.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1494> [lastet ned 13.2.2012]

SIAN. 10.10.2011: *Kristne i Egypt utsettes for trakassering, vold og drap – islam står bak Hvorfor protester ingen mot uretten?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1495> [lastet ned 12.10.2011]

SIAN. 11.10.2011: *SIAN vil høre din mening!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1496> [lastet ned 10.10.2011]

SIAN. 15.10.2011: *Politiets forbud et nederlag for ytringsfriheten og demokratiet Men SIAN har ennå ikke gitt opp!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1497> [lastet ned 21.10.2011]

SIAN. 18.10.2011a: *«Et åpent samfunn, men ikke overfor dem som bekjemper demokratiet»
Salafistene angriper de vantro*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1498> [lastet ned 21.10.2011]

SIAN. 18.10.2011b: *Støtt «Fjordman»!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1499> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 19.10.2011: *Kom til Eidsvoll's plass lørdag og lær om islams sanne ansikt: SIAN
utfordrer de unasjonale!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1500> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 23.10.2011: *De som forstyrret den offentlige ro og orden ble arrestert denne gangen:
Politiet kastet silkehanskene og tok grep!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1501> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 24.10.2011a: *Navnet al-Shabaab («de unge») er synonymt med terror og blodbad. Al-
Shabaab straffer slik sharia foreskriver.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1502> [lastet ned 13.2.2012]

SIAN. 24.10.2011b: *Skolen forfalsker historien om islam – Islamsk Råd Norge bestemmer:
«Muhammed det edleste menneske»*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1503> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 25.10.2011a: *Vi trenger kanskje ikke FrP – hvis partiet ikke legger om Gjør sine hoser
grønne overfor Erna.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1505> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 25.10.2011b: *Hvem er ekstremistene?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1506> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 26.10.2011: *Halvparten av det norske folk vender ryggen til islam. Sannheten forties
også i NRK.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1508> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 27.10.2011: *Den politiske elite vil bekjempe forslaget om folkeavstemning. Nei til
islam kan forrykke politikernes makt!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1509> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 31.10.2011a: *Ble steinet ut av Gellerupparken ved Århus. Var multikulturell, ble islamkritiker.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1511> [lastet ned 1.11.2011]

SIAN. 31.10.2011b: *Folk flest har gjort seg opp en mening om hvem overfallsmennene er. Det fyres oppunder en politisk trykkoker.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1512> [lastet ned 1.11.2011]

Sekundærlitteratur

Adresseavisen. 5.8.2011. «-Vi er ikke høyreekstreme».

Aftenposten (nettutgaven) 31.5.2011. «Dagbladet må betale Erik Schjenken én million».

Tilgjengelig fra: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article4136197.ece>

[lastet ned 26.1.2012]

Aftenposten (nettutgaven). 22.10.2011. «50 Blitzere innbrakt etter motdemonstrasjon i Oslo».

Tilgjengelig fra: <http://www.aftenposten.no/nyheter/oslo/article4262964.ece>

[lastet ned 1.5.2012]

Aftenposten (morgenutgaven). 1.4.2012. «Massepågripelser i Aarhus».

Aftenposten (nettutgaven). 18.4.2012. «Breivik får støtte av nettdebattanter og SIAN».

Tilgjengelig fra: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/22juli/Breivik-far-stotte-av-nettdebattanter-og-SIAN-6808257.html> [lastet ned 22.4.2012]

Ali, Ayaan Hirsi. 2011 [engelsk original 2010]. *Nomade* (overs. P.H. Poulsson).

Oslo: Cappelen Damm.

Andresen, Kjersti Bjørke. 2008. *Det nye kristne høyre. Finnes det i Norge? En analyse av to kristne aviser i lys av den amerikanske New Christian Right-diskursen.*

Masteroppgave. Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra:

<http://www.duo.uio.no/sok/work.html?WORKID=91737> [lastet ned 2.5.2012]

Antirasistisk senter. «Ytringsfrihed bør finde sted». *Forslag til ny Grunnlov §100 –*

Høringsuttalelse. Tilgjengelig fra <http://www.antirasistisk-senter.no/ytringsfrihed-boer-finde-sted-forslag-til-ny-grunnlov-s100-hoeringsuttalelse.4518537-99397.html> [26.4.2012]

- Antirasistisk senter. 26.7.2011. *Hvem visste hva om Breivik?* Tilgjengelig fra:
<http://www.antirasistisk-senter.no/hvem-visste-hva-om-breivik.4943918.html> [22.1.2012]
- Asad, Talal. Reading a Modern Classic: W.C. Smith's «The Meaning and End of Religion» i *History of Religions* vol. 40 nr. 3, 2001 s. 205-222.
- Astrup, Nikolai, Isaksen, Torbjørn Røe og Andresen, Nils August. «Thunes forvirring» i *Dagbladet* (nettutgaven) 6.10.2006. Tilgjengelig fra:
<http://www.dagbladet.no/kultur/2006/10/06/478897.html> [lastet ned 19.4.2012]
- Bale, Jeffrey M. «Islamism and Totalitarianism» i *Totalitarian Movements and Political Religions* Vol. 10, No. 2, 2009, s. 73–96. Tilgjengelig fra:
<http://dx.doi.org/10.1080/14690760903371313> [lastet ned 1.4.2012]
- Bangstad, Sindre. «Islamofobi, rasisme og religionskritikk» i *Kirke og Kultur* nr. 4, 2011.
- Bangstad, Sindre og Vetlesen, Arne Johan. «Ytringsfrihet og ytringsansvar» i *Nytt norsk tidsskrift* nr. 4 2011.
- Barli, Anne Heidi. 2009. *Hijab i norsk offentlighet – en diskursanalyse*. Masteroppgave. Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra:
<http://www.duo.uio.no/sok/work.html?WORKID=96854> [lastet ned 2.5.2012]
- Berg, Hallgrim. 2007. *Amerika-Brevet: Europa i fare*. Oslo: Koloritt.
- Bergens Tidende* (nettutgaven). 21.8.2010. «Fryktet bråk». Tilgjengelig fra:
<http://www.bt.no/nyheter/lokalt/Fryktet-brak-1782537.html> [lastet ned 16.1.2012]
- Berntzen, Lars Erik. 2011. *Den eksistensielle trusselen. En sosiologisk studie av politisk motstand mot islam, muslimsk kultur og innvandring til Norge*. Masteroppgave. Universitetet i Bergen. Tilgjengelig fra: <https://bora.uib.no/handle/1956/4905> [lastet ned 2.5.2012]
- Bowen, John R. «Myten om sharia-domstoler i Vesten» i *Dagsavisen* 16.11.2011.
- Britannica, Academic Edition. *Ideology*. Tilgjengelig fra:
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/281943/ideology> [lastet ned 29.4.2012]
- Britannica, Academic Edition. *Neoconservatism*. Tilgjengelig fra:
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1075556/neoconservatism> [lastet ned 2.5.2012]

Center for American Progress. 2011. *Fear, Inc. The Roots of the Islamophobia Network in America*. Tilgjengelig fra:

<http://www.americanprogress.org/issues/2011/08/pdf/islamophobia.pdf> [lastet ned 2.5.2012]

Dagbladet. 5.5.2003. «Islam er livsfarlig».

Dagbladet (nettutgaven). 6.12.2005. «Dømt etter å ha kalt uttalelser “rasistiske”».

Tilgjengelig fra: <http://www.dagbladet.no/nyheter/2005/12/06/451451.html> [lastet ned 2.5.2012]

Dagsavisen 15.8.2011. «De fleste muslimer er gode, redelige folk».

Dehlin, Tore. 2009. *Fremskrittspartiet – en nasjonal kurator?* Masteroppgave. Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra: <http://www.duo.uio.no/sok/work.html?WORKID=96829> [lastet ned 28.4.2012]

Deland, Mats, Hertzberg, Fredrik og Hvitfeldt, Thomas. 2010. «Förord» i Deland, Mats m.fl. (red.): *Det vita fältet. Samtida forskning om högerextremism*. Stockhom: Opuscula Historica Upsaliensis 41.

Demokratene. *Demokratene i Norge – FrP: Forskjeller!* Tilgjengelig fra:

<http://www.demokratene.no/demokratene-frp-forskjeller/> [lastet ned 15.3.2012]

Den augsburgske bekjennelse (Confessio Augustana). Tilgjengelig fra:

<http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&nodeID=5402> [lastet ned 2.5.2012]

Document.no. *Om Document.no*. <http://www.document.no/om/> [lastet ned 28.9.2011]

Døving, Cora Alexa. «Anti-Semitism and Islamophobia. A Comparasion of Imposed Group Identities» i *Tidsskrift for islamforskning* nr. 2, 2010. Tilgjengelig fra:

http://islamforskning.dk/Tidsskrift_2_2010/Tidsskrift_for_islamforskning_nr_2_2010.pdf

[lastet ned 5.5.2012]

English Defence League. *Mission Statement*. Tilgjengelig fra:

<http://englishdefenceleague.org/about-us/mission-statement> [lastet ned 22.8.2011]

Fairclough, Norman. (2008). *Kritisk diskursanalyse: en tekstsamling* (overs. E.H. Jensen).

København: Hans Reitzels Forlag.

FNs verdenserklæring om menneskerettigheter. Tilgjengelig fra:

<http://www.fn.no/content/download/3939/19976/file/Verdenserklæringen.pdf>

[lastet ned 29.4.2012]

Foucault, Michel. 1993 [fransk original 1971]. *Diskursens ordning* (overs. M. Rosengren). Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Fremskrittspartiet. *Vedtekter 2011*. Tilgjengelig fra:

<http://www.frp.no/filestore/Vedtekter2011metiskeretningslinjer2.pdf> [19.4.2011]

Fri Tanke. 16.8.2011. *Lars Gule refset kvinnelige muslimer: -Enten lyver dere, eller så er dere uvitende!* Tilgjengelig fra: http://fritanke.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=8606

[lastet ned 2.5.2012]

Fri Tanke. 28.10.2011. *Mannlig omskjæring*. Tilgjengelig fra:

http://fritanke.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=8666 [lastet ned 29.2.2012]

Gabriel, Mark. 2003 [engelsk original 2002]. *Islam og terrorisme* (overs. H. Slåtten). Ottestad: Prokla-Media.

Gabriel, Mark. «Vil ikke skjule læren» i *Vårt Land* 5.4.2006. Tilgjengelig fra:

<http://folk.uio.no/leirvik/grafikk/Gabriel-Leirvik.JPG> [lastet ned 6.5.2012]

Gardell, Mattias. 2011 [svensk original 2010]. *Islamofobi* (overs. A. Leborg). Oslo: Spartacus Forlag.

Gilhus, Ingvild og Mikaelsson, Lisbeth. 2001. *Nytt blikk på religion. Studiet av religion i dag*. Oslo: Pax Forlag.

Grande, Trine Skei. «Stueren rasisme» i *Aftenposten* (morgenutgaven) 14.5.2011.

Gule, Lars. 2003. «Islam og religionskritikk». Forord i Warraq, Ibn. 2003 [1995]. *Hvorfor jeg ikke er muslim*. Oslo: Humanist Forlag.

Gule, Lars. «Islams elendighet» i *Klassekampen* 11.10.2008.

Gule, Lars. 2012. *Ekstremismens kjennetegn. Ansvar og motsvar*. Oslo: Spartacus Forlag.

Hagen, Carl Ivar og Jensen, Siv. «Politisk korrekt tvangstrøye» i *Aftenposten* (morgenutgaven) 25.11.2005.

Heie, Anja. 2009. «Nederlandsk høyrepopulisme og den karismatiske lederens rolle» i (red.) Simonsen, T.E., Kjøstvedt, A. G. og Randin, K. *Høyrepopulisme i Vest-Europa*. Oslo: Unipub.

Helle, Lars. «Et farvel til Carl I. Hagen» i *Dagbladet* 10.9.2011.

High, Brandon. 2009. «The Recent Historiography of American Neoconservatism» i *The Historical Journal* 52, 2, 2009 s. 475-491. Cambridge University Press. Tilgjengelig fra: <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=5570280&fulltextType=RV&fileId=S0018246X09007560> [lastet ned 1.5.2012]

Holt, Anne. «Tragedien i parken» i *Aftenposten* (nettutgaven) 10.8.2007. Tilgjengelig fra: <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article4136197.ece> [lastet ned 26.1.2012]

HonestThinking. 7.2.2005. *Human-etisk Forbund dømt for ærekrenkelseser*. Tilgjengelig fra: http://www.honestthinking.org/no/pub/HT.2005.12.07.OJA.HEF_domt_for_arekrenkelseser.htm [lastet ned 2.5.2012]

Human-Etisk Forbund. 9.2.2012a. *Historien*. Tilgjengelig fra: <http://www.human.no/Om-oss/Historikk/> [lastet ned 2.5.2012]

Human-Etisk Forbund. 9.2.2012b. *Hva er humanisme?* Tilgjengelig fra: <http://www.human.no/Humanisme/Hva-er-humanisme/> [lastet ned 2.5.2012]

Human Rights Service. 7.9.2007. *Formål og målsetting med HRS*. Tilgjengelig fra: <http://www.rights.no/publisher/publisher.asp?id=28&tekstid=196> [lastet ned 28.9.2011]

Human Rights Service. 25.1.2011. *Ilham Hassan med ny manipulasjon om muslimske kvinner*. Tilgjengelig fra: <http://www.rights.no/publisher/publisher.asp?id=36&tekstid=4580> [lastet ned 28.9.2011]

Human Rights Service. 23.8.2011. *SIAN med løgn: Muslimer i flertall i 2060*. Tilgjengelig fra: <http://www.rights.no/publisher/publisher.asp?id=28&tekstid=5062> [lastet ned 9.1.2012]

Høigilt, Jacob og Selvik, Kjetil. «Hva er islamisme?» i *Babylon* 30.9.2008. Tilgjengelig fra: <http://www.tidsskriftet-babylon.com/Jacob%20Hoigilt%20og%20Kjetil%20Selvik%20-%20Hva%20er%20islamisme.pdf> [lastet ned 2.5.2012]

Høyre. *Om Høyre*. Tilgjengelig fra: http://www.hoyre.no/www/om_hoyre/

[lastet ned 19.4.2012]

Jupskås, Anders Ravik. «Høyrepopulisme er ikke høyreekstremisme» i *Dagbladet* 29.9.2011.

Kristent Samlingsparti. *Kommentarer til: «underskriftsaksjonen for å beholde Jesus i grunnloven»*. Tilgjengelig fra: <http://www.ksnettavis.no/nyheter2.asp?Nyhetsid=297>

[lastet ned 21.4.2012]

Kristent Samlingsparti. *Partiprogram godkjent på landsmøtet 30.8.2008*.

Tilgjengelig fra <http://www.ksnettavis.no/program.asp> [lastet ned 15.3.2012]

Kristent Samlingsparti. *To erfarne damer valgt inn i Kristent Samlingspartis sentralstyret*.

Tilgjengelig fra: <http://www.ksnettavis.no/nyheter2.asp?Nyhetsid=189> [lastet ned 15.3.2012]

Kristol, Irving. 2004. «The Neoconservative Persuasion» i Irwin Stelzer (red.):

Neoconservativism. London: Atlantic Books, s. 31-38.

Krogvig, Christen. «I FrP snakker de bare» i *Stavanger Aftenblad* 27.7.2007.

Larsen, Bård. «Ekstremisme, radikalisme og populisme» i *Minerva* 21.10.2011. Tilgjengelig

fra: <http://www.minervanett.no/2011/10/21/ekstremisme-radikalisme-og-populisme/>

[lastet ned 22.4.2012]

Leirvik, Oddbjørn. 2005. «Islamkritikk: Kristen, humanetisk, muslimsk» i *Religion og livssyn*

2005, nr. 3 s. 14-19. Tilgjengelig fra:

<http://www.duo.uio.no/sok/work.html?WORKID=79759> [lastet ned 2.5.2012]

Leirvik, Oddbjørn. 2007. «Islam er religionen overfor Gud.» i Sigurd Hjelde og Otto Krogseth

(red.): *Religion – et vestlig fenomen? Om bruk og betydning av religionsbegrepet*. Oslo:

Gyldendal Akademisk 2007, s. 175-190. Tilgjengelig fra:

http://www.duo.uio.no/publ/teologi/2007/86071/86071_leirvik.pdf [lastet ned 2.5.2012]

Leirvik, Oddbjørn. 2011. «The Cartoon Controversy in Norway: The New Christian Right and

Liberal Fundamentalism confronting Islam?» i Ulrika Mårtensson m.fl. (red.):

Fundamentalism in the Modern World, Vol. 2: Culture, Media and the

Public Sphere. London: I.B. Tauris, s. 125-146.

Leirvik, Oddbjørn. «Dialog mot religiøs ekstremisme» i *Dagbladet* 24.9.2011.

- Madsen, Kjell. «Liberal forsvar mot radikal islamisme» i *Kirke og kultur* 6, 2007.
- Malm, Andreas. 2011. *Hatet mot muslimer*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- McGlinchey, Stephen. 2010. «Neoconservatism and American Foreign Policy» i *Politikon (IAPSS)* vol. 16 nr. 1, 2010.
- Tilgjengelig fra: <http://www.spilplaats.nl/content/images/stories/POLITIKON%20-%202016.1%20Oct%202010.pdf#page=21> [lastet ned 2.5.2012]
- Mile, Kristin. 2006. «Vi må leve med delte meninger» i *Fri Tanke* nr. 1 2006. s. 3.
- Tilgjengelig fra: http://fritanke.no/filarkiv/pdf/fri_tanke_0106.pdf [lastet ned 2.5.2012]
- Olsen, Maren Næss og Bisgaard, Anders B. «Eurabiske vers» i *Morgenbladet* 19.8.2011.
- Neumann, Iver B. 2001. *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget
- Norwegian Defence League. 29.8.2011. *Interview with Ronny Alte*.
- Tilgjengelig fra: <http://www.norwegiandl.org> [lastet ned 27.9.2011]
- NRK. 4.5.2011. *Skolegründer støtter halshogging*. Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/nyheter/norge/1.7619521> [lastet ned 6.2.2012]
- NRK. 15.8.2011. *Politiet stoppet anti-islamisk medlemsmøte*. Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/nyheter/norge/1.7739820> [lastet ned 2.5.2012]
- NRK. 2.11.2011. *Her er lista over overfallsvoldtektene i Oslo 2011*. Tilgjengelig fra: <http://nrk.no/nyheter/norge/1.7856382> [lastet ned 21.2.2012]
- NRK. 9.3.2012. *-De kan ikke komme her og gjøre Norge islamsk*. Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/rogaland/1.8028929> [lastet ned 15.3.2012]
- NTB 19.4.2012. *Nektes å ta avstand fra Breivik – trekker seg som leder*.
- Otto, Rudolf. 1924 [tysk original 1917]. *Det Heliga. Jämte spridda Uppsatser om det Numinösa* (overs. E. Logren). Stockholm: Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag.
- Politiets sikkerhetstjeneste. *Åpen trusselvurdering 2012*. Tilgjengelig fra: http://www.nsr-org.no/getfile.php/Dokumenter/Eksterne%20publikasjoner/pst_trussel_2012.pdf [lastet ned 2.5.2012]

Rasmussen, Sara Azmeh og Rana, Muhammad Usman. «Rom for alle stemmer» i *Aftenposten* (morgenutgaven) 16.1.2011.

Rebni, Einar. «Den “misforståtte helten”» i *Nordlys* 17.8.2004.

Rehman, Shabana: «Det religiøse helvete, Tilgi oss, Gud og Kom, ut, imamer!» i *Nå* 2002 s.77-80 og 137-144. Oslo: Cappelen.

Rustad, Hans. 30.9.2011. *Frihet innenfor islamismen?* Tilgjengelig fra: <http://www.document.no/2011/09/frihet-innenfor-islamismen/> [lastet ned 22.10.2011]

Rydgren, Jens. 2010. «Den radikala högerns sociologi» i Mats Deland m.fl. (red.) *Det vita fältet. Samtida forskning om högerextremism*. Stockholm: Opuscula Historica Upsaliensis 41.

Ryn, Claes G. 2010. *Nye og gamle konservative*. Tilgjengelig fra: <http://www.minervanett.no/2010/07/20/nye-og-gamle-konservative/> [lastet ned 19.4.2012]

SIAN. *Hva vil SIAN?* Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1> [lastet ned 7.10.2011]

SIAN. *Litteratur*. Tilgjengelig fra: <http://sian.no/node/214> [lastet ned 6.5.2012]

SIAN. *Leksjon nr. 1: Islam – en politisk doktrine og en religion*.

Tilgjengelig fra: <http://sian.no/node/269> [lastet ned 1.5.2012]

SIAN. 13.3.2009. *Kan vi stole på Fremskrittspartiet?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/95> [lastet ned 21.8.2011]

SIAN. 6.11.2009. *Strekke ut hånden til «moderate» muslimer?*

Tilgjengelig fra: <http://sian.no/node/283> [lastet ned 27.3.2012]

SIAN. 2.6.2010. *Vinner-tegningen i SIAN's konkurranse*. Tilgjengelig fra:

<http://www.sian.no/node/1022> [lastet ned 16.2.2012]

SIAN. 7.12.2010. *Er Kåre Willoch troverdig?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1285> [lastet ned 21.8.2011]

SIAN. 9.12.2010. *Sekulære muslimer må velge side og de vet det*.

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1288> [lastet ned 27.9.2011]

SIAN. 23.12.2010. *Lotteritilsynet mener SIAN bedriver kamp mot en religion er ikke "lotteriverdig": Islam-motstand er politikk – SIAN anker!*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1299> [lastet ned 4.11.2011]

SIAN. 28.3.2011. *Halvor Tjønn avslører ved hjelp av arabiske samtidige kilder: Dette er Muhammed slik han var.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1377> [lastet ned 15.12.2011]

SIAN. 14.4.2011. *"Moderate muslimer" finnes kun i tilsløringsdebattene: "Uttrykket moderat islam" er fornærmende.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1399> [lastet ned 27.9.2011]

SIAN. 11.11.2011. *«Vi er vant med å bli utskjelt av muslimer som løgnere». Heflig møte i Kristiansand torsdag.* Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1537> [lastet ned 3.2.2012]

SIAN. 20.11.2011. *Får forfatteren Øyvind Strømme en hederspris fra Islamsk Råd Norge? Motstanderne av islam demoniseres.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1549> [lastet ned 17.4.2012]

SIAN. 24.3.2012 (revidert). *SIANs vedtekter.*

Tilgjengelig fra: <http://sian.no/node/15> [lastet ned 25.3.2012]

SIAN. 25.3.2012. *SIAN har fått mange nye medlemmer - optimisme preget lørdagens årsmøte. SIAN den største antiislamske organisasjon.*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1620> [lastet ned 12.4.2012]

SIAN. 7.4.2012. *Strid om grunnlovsendring og religion splitter SIAN? Styret behandler saken over påske.* Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1624> [lastet ned 21.4.2012]

SIAN. 13.4.2012. *Forliksklage er innlevert – saken går for Bergen tingrett: Straffbart av BA å kalle SIAN-lederen rasist?*

Tilgjengelig fra: <http://www.sian.no/node/1627> [lastet ned 28.4.2012]

Simonsen, Tor Espen. «Moralens og tradisjonens tilbakekomst i dansk politikk» i *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning* 2, 2008. Tilgjengelig fra:

<http://tapir.pdc.no/pdf/NTMF/2008/2008-02-4.pdf> [lastet ned 19.4.2012]

Simonsen, Tor Espen og Granås, Anders Kjøstvedt. 2009. «Innledning» i (red.) Simonsen, T.E., Kjøstvedt, A. G. og Randin, K. *Høyrepopulisme i Vest-Europa*. Oslo: Unipub.

Smith, Wilfred Cantwell. 1978 [1962]. *The Meaning and End of Religion*. London: SPCK.

Statistisk sentralbyrå. 6.12.2011. *Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, per 1. januar 2011*. Tilgjengelig fra <http://www.ssb.no/trosamf/> [lastet ned 2.5.2012]

Stavanger Aftenblad. 9.7.2011. «Advareer mot islamister».

Stavanger Aftenblad. 10.11.2011. «Biskopen får hatbrev fra høyreekstreme».

Stavanger Aftenblad. 2.4.2012. «-Vi skal vokse oss større».

Stop islamiseringen af Danmark. 1.4.2012. *Anders Gravers' tale til demonstrationen i Århus d. 31. marts*. Tilgjengelig fra: <http://siaddk.wordpress.com/2012/04/01/anders-gravers-tale-til-demonstrationen-i-arhus-d-31-marts/> [lastet ned 17.4.2012]

Store norske leksikon (nettutgaven). *Vidar Kleppe*.

Tilgjengelig fra: http://snl.no/Vidar_Kleppe [lastet ned 2.5.2012]

Storhaug, Hege. 2007. *Men størst av alt er friheten. Om innvandringens konsekvenser*. Oslo: Kagge.

Strømmen, Øyvind. 2011. *Det mørke nettet. Om høyreekstremisme, kontrajihadisme og terror i Europa*. Oslo: Cappelen Damm.

Strømmen, Øyvind. 30.3.2012. *Om en demonstrasjon i Aarhus*. Tilgjengelig fra: <http://oyvindstrommen.be/2012/03/30/om-en-demonstrasjon-i-aarhus/> [lastet ned 22.4.2012]

Strømmen, Øyvind. «Historien om en drapsmann» i *Bergens Tidende* 6.5.2012.

Sveningsson, Malin, Lövheim, Mia og Bergquist, Magnus. 2003. *Att fånga Nätet. Kvaliativa metoder för Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur.

Thune, Henrik. «Nykonservativisme på norsk» i *Dagbladet* (nettutgaven) 3.10.2006.

Tilgjengelig fra: <http://www.dagbladet.no/kultur/2006/10/03/478527.html>

[lastet ned 19.4.2012]

Tjønn, Halvor. 2011. *Muhammed – slik samtiden så ham*. Oslo: Dreyers Forlag.

Tumyr, Arne. 2008. *Vardene brenner!* Oslo: Kolofon.

TV 2. 22.5.2009. *Politiet grep inn mot demonstranter i Oslo.*

Tilgjengelig fra: <http://www.tv2.no/nyheter/innenriks/krim/politiet-grep-inn-mot-demonstranter-i-oslo-2742043.html> [lastet ned 22.1.2012]

United States Department of State (OSAC). *Emergency Message for U.S. Citizens: Norway (Oslo), September 11 Demonstration.* Tilgjengelig fra:

<https://www.osac.gov/pages/ContentReportPDF.aspx?cid=11428> [lest 10.1.2012]

Utenriksdepartementets landsider. *Nederland.* Tilgjengelig fra:

<http://www.landsider.no/land/nederland/fakta/politikk/> [lastet ned 13.2.2012]

Utvik, Bjørn Olav. 2011. *Islamismen.* Oslo: Unipub.

VG 27.4.2003. «Måtte fjerne grisebilde».

VG (nettutgaven). 17.4.2012. «Dag 2, ord for ord: Breiviks frie forklaring». Tilgjengelig fra:

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/22-juli/rettssaken/artikkel.php?artid=10065238>

[lastet ned 28.4.2012]

Vårt Land. 30.8.2011. «Meldte seg ut etter oppfordring fra Den Hellige Ånd».

Vårt Land (nettutgaven). 3.4.2012: «Ludvig Nessa vil blokkere Stortinget».

Warraq, Ibn. 2003. *Riktig etterord til den norske utgaven* (av boken *hvorfor jeg ikke er muslim*). Tilgjengelig fra:

<http://www.humanistforlag.no/index.php?ID=Artikkel&ID2=Vis&counter=13>

[lastet ned 28.9.2011]

Wikipedia. *FrontPage Magazine.* Tilgjengelig fra:

http://en.wikipedia.org/wiki/FrontPage_Magazine [lastet ned 13.2.2012]

Wikipedia. *Levi Fragell.*

Tilgjengelig fra: http://no.wikipedia.org/wiki/Levi_Fragell [lastet ned 18.4.2012]

Winther Jørgensen, Marianne og Philips, Louise. 1999. *Diskursanalyse som teori og metode.* Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Åmås, Knut Olav. «Radikal-liberalt, ikke nykonservativt» i *Aftenposten* (nettutgaven)
6.10.2006. Tilgjengelig fra:

<http://www.aftenposten.no/meninger/kommentatorer/aamaas/article1484577.ece>

[lastet ned 19.4.2012]

Aas, Per Anders. 2011. *Humanisme. «Først og fremst et menneske»*. Oslo: Pax Forlag.